

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Landmands-Almanakken

1950

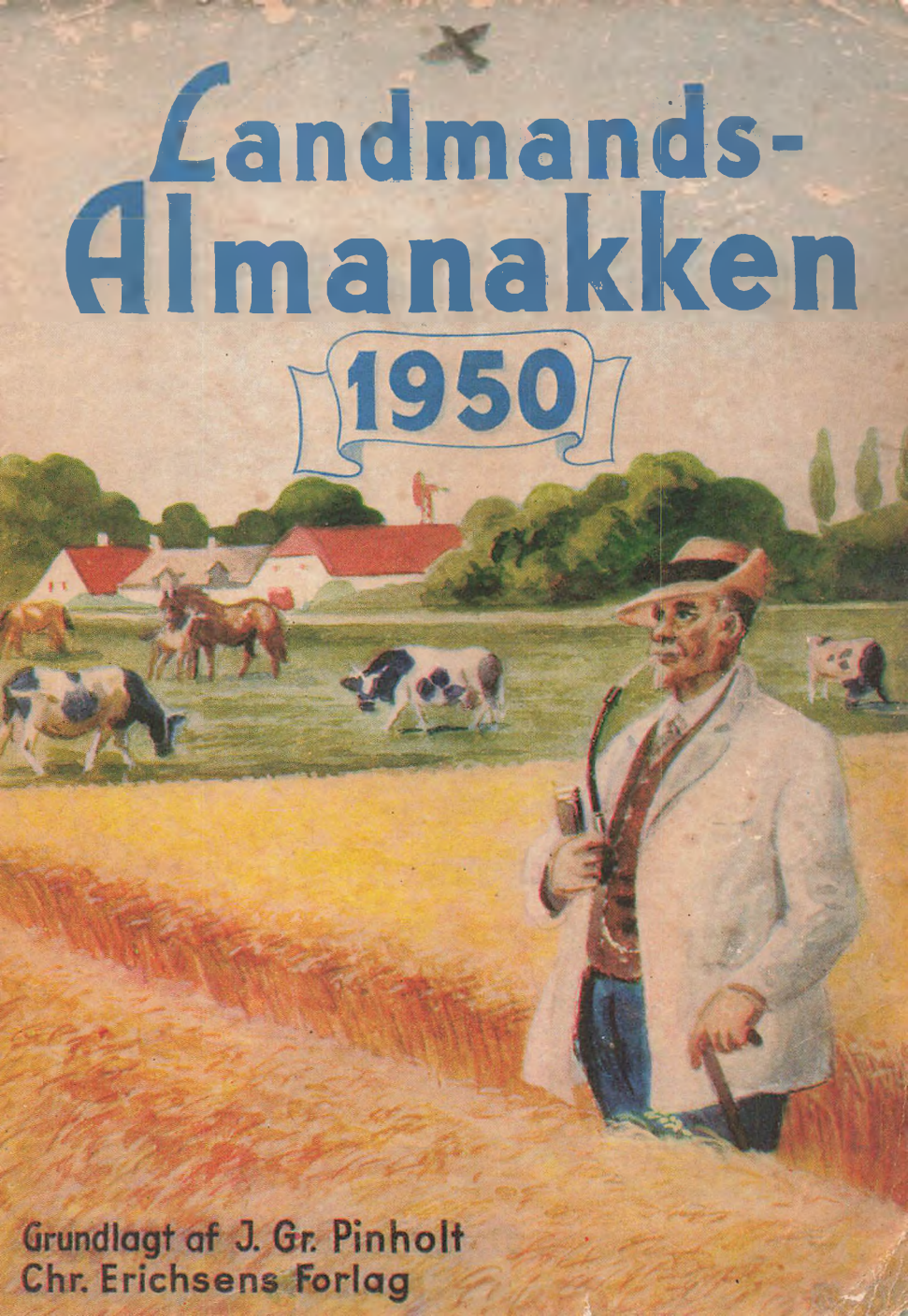

Grundlagt af J. Gr. Pinholt

Chr. Erichsens Forlag

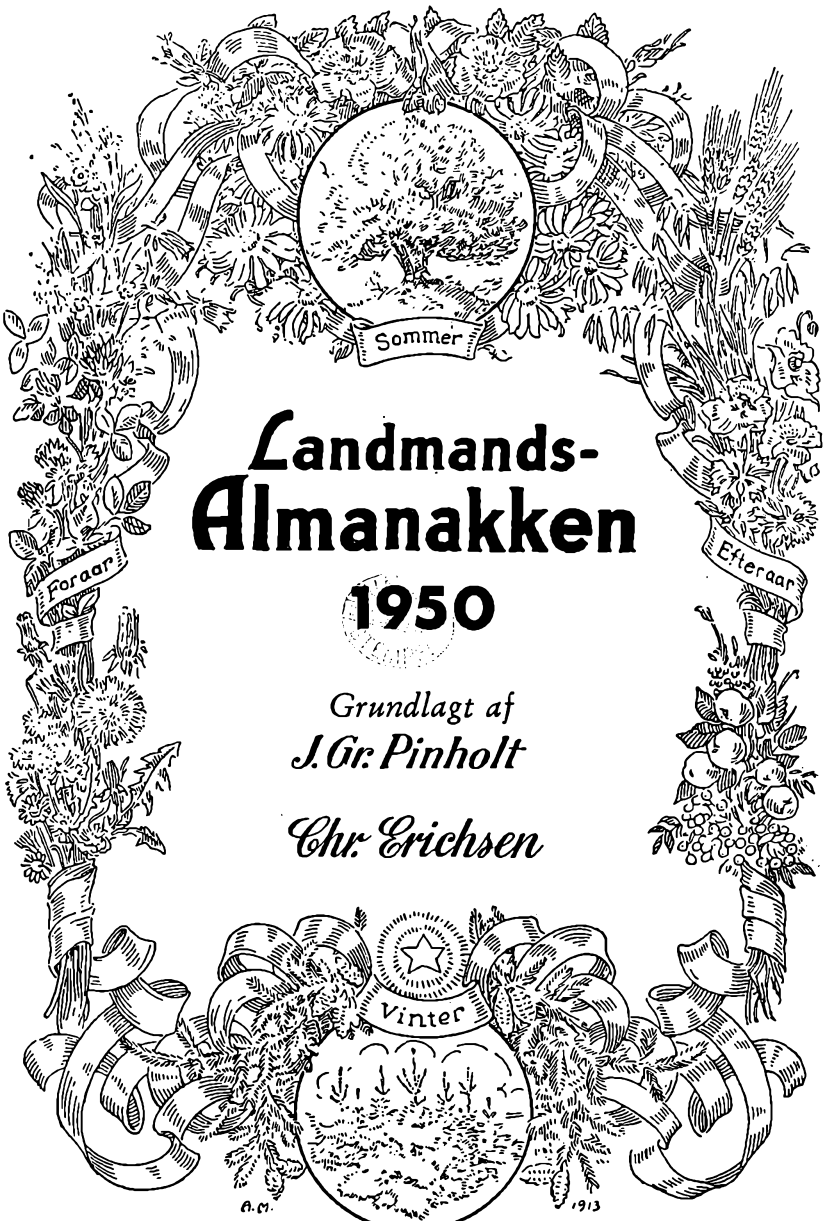

Landmands-Almanakken 1950

Grundlagt af
J. Gr. Pinholt

Chr. Erichsen

I redaktionen:
Landbrugslærer HALFDAN JØRGENSEN
Kommunelærer IVAN RØNN

Hvorfor er Landboen sund og stærk
men Stadboen svækket og bleget?
Jo: Landet, det er Vorherres Værk,
men Staden, den er vort eget.
Erik Bogh

Indhold

Omslag: Udført i trefarvetryk efter maleri af *Rasmus Christiansen*

Det danske kongehus .. 3
Almanak og noteringskalender ..... 4—27
Formørkelse og planeter i 1950 28
Alfabetisk markedsfortegnelse for 1950 med tilføjelse af torvedage 29
Drægtighedstabel 36
K. Uhre: Andelsvask 37—39
Hestens fodring 40
Danmarks meteorologiske forhold 42
Landbrugsarealets benyttelse 1948 43
En ko's årsomsætning. 44
Husdyrbestandens forøgelse 45
Karl E. Nielsen: Hønseholdets berettigelse og økonomi ..... 46—49
Grisesøernes fodring 50—52
H. Knudsen: Problemer vedr. koens kælvning ..... 53—55
P. Toubro: Tidssvarende landbrugsbyggeri ..... 55—60
Roemarken ..... 60—61
Stor produktion er billig produktion... 62—64
J. Kryger Larsen: Fodring af malkekøer 65—68
Hvorledes skal man omgås tyre? .... 69—71
Redaktør J. Gr. Pinholts dødsfald 72
Chr. Østrup: Storbyen og ferieb ørnene.. 73—77
Et julebrev ..... 78— 79
Gunvor Fossum: Nutriapelsen ..... 80— 86
Anders Thuborg: Hlad Kaffat ..... 87— 93
Harald Raage: Hesten og drengen ..... 94—101
K. Magleby Sørensen: Skatten i marken ..... 102—108
Kaj Nielsen: Afvænningskur eller en sag set fra to sider ..... 109—114
Dines Skafte Jespersen: Rekreation med resultat 115—123
B. Rosenkilde Nielsen: Ud i det uvisse ..... 124—129
Sigfred Pedersen: På odderjagt ..... 130—135
Kristian Krater: En lykkelig dag ..... 136—142
Karen Overgaard: Dresserede hugorme ..... 143—147
Niels Kjøngsdal: En trommesyg ko ..... 148—152
Johanne Mogensen: Lars Post's frieri ..... 153—155
Kampen om kautsjuk ..... 156—157
Fag-register (1914—1949) ..... 158—159

DYVA-LJEPPESENS BOGTRYKKERI
AKTIESELSKAB KØBENHAVN K

Det danske kongehus

Kong *Frederik IX* til Danmark, de Venders og Goters, hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 11. marts 1899, succederede 20. april 1947, formælet 24. maj 1935 med dronning *Ingrid* Victoria Sofia Louise Margareta, prinsesse af Sverige, født 28. marts 1910.

Døtre: 1) *Margrethe* Alexandrine Thorhildur Ingrid, født 16. april 1940. 2) *Benedikte* Astrid Ingeborg Ingrid, født 29. april 1944. 3) *Anne-Marie* Dagmar Ingrid, født 30. aug. 1946.

Broder: Tronfølgeren, prins *Knud* Christian Frederik Michael, født 27. juli 1900, formælet 8. sept. 1933 med *Caroline-Mathilde* Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid (se nedenfor). Børn: a) *Elisabeth* Caroline-Mathilde Alexandrine Helena Olga Thyra Feodora Estrid Margaretha Désirée, født 8. maj 1935. b) *Ingolf* Christian Frederik Knud Harald Gorm Gustav Viggo Valdemar Aage, født 17. februar 1940. c) *Christian* Frederik Franz Knud Harald Carl Oluf Gustav Georg Erik, født 22. okt. 1942.

Kongens moder: Dronning *Alexandrine* Auguste, hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24. dec. 1879, formælet 26. april 1898 i Cannes med kong *Christian X*, født 26. sept. 1870, død 20. april 1947.

Faders søskende: 1) *Håkon VII*, Norges konge (Christian Frederik *Carl* Georg Valdemar Axel), født 3. aug. 1872, formælet 22. juli 1896 med *Maud* Charlotte Marie Victoria, datter af kong Edward VII af England, født 26. nov. 1869, død 20. nov. 1938. 2) *Harald* Christian Frederik, f. 8. okt. 1876, død 30 marts 1949, formælet 28. april 1909 med *Helena* Adelheid Viktoria Marie, prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Lyksborg, f. 1. juni 1888. Børn: a) *Feodora* Louise Caroline-Mathilde Victoria Alexandra Frederikke Johanne, født 3. juli 1910, formælet 9. sept. 1937 med *Christian* Nikolaus Wilhelm Friedrich Albert Ernst Stephan, prins af Schaumburg-Lippe, født 20. februar 1898. b) *Caroline-Mathilde* Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid, født 27. april 1912, formælet 8. sept. 1933 (se ovenfor). c) *Alexandrine-Louise* Caroline-Mathilde Dagmar, født 12. dec. 1914, formælet 22. jan. 1937 med greve *Luitpold Alfred* Friedrich Karl til Castell-Castell, født 14. nov. 1904, død 6. nov. 1941. d) *Gorm* Christian Frederik Hans Harald, født 24. februar 1919. 3) *Ingeborg* Charlotte Caroline Frederikke Louise, født 2. august 1878, formælet 27. august 1897 med Oscar *Carl* Vilhelm, prins af Sverige, hertug af Vestergötland, født 27. febr. 1861. 4) *Dagmar* Louise Elisabeth, født 23. maj 1890, formælet 23. nov. 1922 med hofjægermester *Jørgen* Carl Gustav Castenskiold til Kongstedlund, født 30. nov. 1893.

Farfaders broder: *Valdemar*, født 27. okt. 1858, død 14. jan. 1939, formælet 22. okt. 1885 med *Marie* Amélie Françoise Hélène, prinsesse af Orléans, født 13. jan. 1865, død 4. dec. 1909. Børn: a) *Aage* (se nedenfor). b) *Axel* Christian Georg, født 12. aug. 1888, formælet 22. maj 1919 med *Margaretha* Sofia Lovisa Ingeborg, prinsesse af Sverige, født 25. juni 1899. Søn: *Georg* Valdemar Carl Axel, født 16. april 1920. c) *Erik* (se nedenfor). d) *Viggo* (se nedenfor). e) *Margrethe* Françoise Marie Helene, født 17. sept. 1895, formælet 9. juni 1921 med *René* Charles Marie Joseph, prins af Bourbon-Parma, født 17. okt. 1894.

Aage Christian Alexander Robert, født 10. juni 1887, prins, greve af Rosenborg, død 29. februar 1940, formælet 17. jan. 1914 med grev Calvi di Bergolos datter *Mathilde* Emilie Francisca Maria, prinsesse Aage, grevinde af Rosenborg, født 17. sept. 1885.

Erik Frederik Christian Alexander, født 8. nov. 1890, prins, greve af Rosenborg, formælet 11. febr. 1924 med Mr. Fred. Booths datter *Lois* Frances, født 2. aug. 1897, død 26. febr. 1941, ægteskabet opløst 12. febr. 1937.

Viggo Christian Adolph Georg, født 25. dec. 1893, prins, greve af Rosenborg, formælet 10. juni 1924 med dr. med. James O. Greens datter *Eleanor* Margaret, prinsesse Viggo, grevinde af Rosenborg, født 5. nov. 1895.

	Fadervor, Matth. 6,5—13. 1' række, Luk. 2,21.	ned	
S 1	Nytår	6 21	Merkur størst østl. elong.
M 2	Abel	7 40	
Ti 3	Enoch	8 47	Solen nærmest Jorden
		op	
O 4	Methusalem	15 20	Sol. op 8.41' n. 15.48' Tusmørket varer 52' ○ f. m. 8.48'
To 5	Simeon	16 45	
F 6	**Hellig 3 kong.**	18 16	
L 7	Knud hertug	19 48	
	Jesus velsigner de små børn, Mark. 10, 13—16. 1' række, Luk. 2, 42 til enden.		
S 8	1. s. e. h. 3 k.	21 19	Erhardt
M 9	Julianus	22 49	
Ti 10	Paul eremit	—	
O 11	Hyginus	0 19	Sol. op 8.37' n. 15.59' Tusmørket varer 51' ◑ s. Kv. 11.31'
To 12	Reinhold	1 52	
F 13	Marie	3 28	Hilarius
L 14	Felix	5 7	☾ nærmest Jorden
	Zakæus, Luk. 19, 1—10. 1' række, Joh. 2, 1—11.		
S 15	2. s. e. h. 3 k.	6 42	Maurus
M 16	Marcellus	8 2	
Ti 17	Antonius	8 54	
		ned	Prisca
O 18	Vilh. Marie	15 48	Sol. op 8.29' n. 16.12' Tusmørket varer 49' ● n. m. 8.59'
To 19	Pontianus	17 21	
F 20	Fab. og Seb.	18 49	
L 21	Agnes	20 12	
	Giv os mere tro, Luk. 17, 5—10. 1' række, Matth. 8, 1—13.		
S 22	3. s. e. h. 3 k.	21 32	Vincentius
M 23	Emerentius	22 48	
Ti 24	Timotheus	—	
O 25	Pauli omv.	0 4	Sol. op 8.19' n. 16.26' Tusmørket varer 48' ☾ fjernest Jorden
To 26	Polycarpus	1 20	◐ f. kv. 5.39'
F 27	Chrysostom.	2 39	
L 28	Fred. 6 føds.	4 0	Carolus Magnus
	Jesus vandrer på søen, Matth. 14, 22—33. 1' række, Matth. 8, 23—27.		
S 29	4. s. e. h. 3 k.	5 21	Chr. 7 føds. Valerius.
M 30	Lovise	6 33	Adelgunde
Ti 31	Vigilius	7 29	

MARKEDER

2. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Holsted HKt, Haderslev H. eksp. Kt.

3. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted HL, Bjerringbro HL, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

4. København eksp. HKt, Brønderslev L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

5. Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Sønderborg L.

6. Odense L, Skive HL, Kolding L, Lemvig L.

7. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.

9. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt. Haderslev eksp. Kt.

10. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Aalestrup HKt, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Varde HL, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

11. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens H. eksp. Kt, Herning HL.

12. Slagelse L, Svendborg L, Holstebro L.

13. Odense L, Skive L, Holstebro HL.

14. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

16. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Ulstrup

(Hornum st.) HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt. Haderslev eksp. Kt.

17. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

18. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Hjørring H, Fjerritslev HKt, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

19. Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L.

20. Odense L, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Kolding L, Lemvig L.

21. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.

23. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

24. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

25. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

26. Faaborg H, Svendborg L, Hjallerup H, Nr. Sundby H, Hammel HL, Holstebro L.

27. Odense L, Skive L.

28. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

30. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

31. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

O	1	Brigida	ned 8 7 op	Sol. op 8.7′ n. 16.41′ Tusmørket varer 46′
To	2	Kyndelmisse	15 50	○ f. M. 23.16′
F	3	Blasius	17 25	
L	4	Veronica	18 59	
		De hetroede talenter, Matth. 25, 14—30. 1′ række, Matth. 20, 1—16.		
S	5	Septuagesima	20 32	Agathe
M	6	Dorothea	22 4	
Ti	7	Richard	23 37	☾ nærmest Jorden
O	8	Corintha	—	Sol. op 7.53′ n. 16.56′ Tusmørket varer 45′
To	9	Apollonia	1 13	◑ s. kv. 19.32′
F	10	Scholastica	2 51	Merkur størst vestl. elong.
L	11	Euphrosyne	4 28	
		Sædens vækst, Mark. 4, 26—32. 1′ række, Luk. 8, 4—15.		
S	12	Sexagesima	5 52	Eulalia
M	13	Benignus	6 52	
Ti	14	Valentinus	7 28	
O	15	Faustinus	7 49 ned	Sol. op 7.38′ n. 17.11′ Tusmørket varer 44′
To	16	Juliane	16 25	● n. m. 23.53′
F	17	Findanus	17 50	
L	18	Jul. Sophie	19 11	Concordia
		Op til Jerusalem, Luk. 18, 31 til enden, 1′ række, Matth. 3, 13 til enden.		
S	19	**Fastelavn**	20 29	Quinquagesima. Esto mihi Ammon
M	20	Eucharias	21 45	
Ti	21	Hvide tirsdag	23 2	Samuel
O	22	Aske onsdag	—	Peders stol Sol. op 7.22′ n. 17.26′ Tusmørket varer 43′
To	23	Papias	0 20	☾ fjernest Jorden
F	24	Matthias	1 40	
L	25	Victurinus	3 0	◐ f. kv. 2.52′
		Hvem er den største? Luk. 22, 24—32. 1′ række, Matth. 4, 1—11.		
S.	26	1. s. i fasten	4 16	Quadragesima. Invocavit Inger
M	27	Leander	5 20	
T	28	Øllegaard	6 4	

MARKEDER

1. København eksp. HKt, Brønderslev L, Thisted L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens H. eksp. Kt, Bramminge HKt.

2. Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Vejle H, Holstebro L, Varde HL, Sønderborg L.

3. Odense L, Skive HL, Kolding L, Herning HL, Lemvig L.

4. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.

6. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

7. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted HL, Bjerringbro HL, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

8. Københavns eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

9. Slagelse L, Svendborg L, Holstebro L, Skern HKt.

10. Odense L, Skive L, Holstebro HL.

11. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

13. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

14. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

15. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Fjerritslev HKt, Nykøbing M. HKt, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

16. Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L.

17. Odense L, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Kolding L, Lemvig L.

18. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.

20. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal HKt, Hadsund HL, Hurup HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev H. eksp. Kt.

21. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Skanderborg HKt, Give HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa HKt, eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

22. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens H eksp. Kt.

23. Maribo H, Faaborg H, Svendborg L, Hjallerup H, Nr. Sundby H, Hammel HL, Holstebro L.

24. Nykøbing F. H, Odense L, Skive L.

25. Hjørring H, Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

27. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Tørring HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

28. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted HL, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

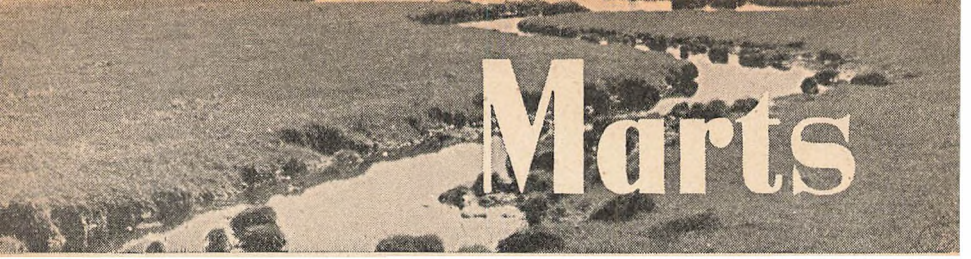

			ned	
O	1	Tamperdag	6 33	Albinus Sol. op 7.4′ n. 17.41′ Tusmørket varer 42′
To	2	Simplicius	6 51	
F	3	Kunigunde	7 3	
			op	
L	4	Adrianus	18 3	○ f. M. 11.34′
		Menneskets afmagt, Jesu magt, Mark. 9, 17—29. 1′ række, Matth. 15, 21—28.		
S	5	2. s. i fasten	19 36	Reminiscere. Theophilus
M	6	Gotfred	21 13	☾ nærmest Jorden Venus lyser stærkest
Ti	7	Perpetua	22 52	Saturn i opp. t. Solen
O	8	Beata	—	Sol. op 6.47′ n. 17.56′ Tusmørket varer 42′
To	9	40 riddere	0 33	
F	10	Ædel	2 13	
L	11	**Fred. 9 føds.**	3 43	Thala ◑ s. kv. 3.38′
		Løgnens fader, Joh. 8, 42—51. 1′ række, Luk. 11, 14—28.		
S	12	3. s. i fasten	4 51	Oculi. Gregorius
M	13	Macedonius	5 33	
Ti	14	Entychius	5 57	
O	15	Zacharias	6 11	Sol. op 6.29′ n. 18.10′ Tusmørket varer 42′
To	16	Gudmund	6 20	
F	17	Gertrud	6 26	
			ned	
L	18	Alexander	18 12	● n. m. 16.20′
		Jesus livets brød, Joh. 6, 35—51. 1′ række, Joh. 6, 1—15.		
S	19	Midfaste	19 28	Lætare. Joseph
M	20	Gordius	20 45	
Ti	21	Benedictus	22 3	Jævndøgn
O	22	Paulus	23 23	Sol. op 6.11′ n. 18.24′ Tusmørket varer 42′ ☾ fjernest Jorden
To	23	Fidelis	—	Mars i opp. til Solen
F	24	Ulrica	0 43	
L	25	Mariæ bebd.	2 1	
		Marias lovsang, Luk. 1, 46—56. 1′ række, Luk. 1, 26—38.		
S	26	5. s. i fasten	3 9	Judica. Gabriel ◐ f. kv. 21.9′
M	27	Kastor	4 1	
Ti	28	Dr. Ingrid	4 34	Eustachius
O	29	Jonas	4 56	Sol. op 5.52′ n. 18.38′ Tusmørket varer 42′
To	30	Quirinus	5 9	
F.	31	Fred. 5 føds.	5 19	Balbina

MARKEDER

1. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Nykøbing M. L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.
2. Haslev H, Glamsbjerg H, Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Sønderborg L.
4. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus HL, Æbeltoft HL, Kolding L, Herning HL, Lemvig L.
4. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.
6. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Videbæk HKt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.
7. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Rødby H, Assens HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HL, Skanderborg HKt, Brande HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
8. København eksp. HKt, Eiby H, Brønderslev L, Aars HKt, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens H eksp. Kt, Bramm. HKt.
9. Slagelse L, Faaborg H, Svendborg L, Nr. Sundby H, Aalestrup HKt, Havndal HKt, Holstebro L, Grindsted HKt, Ribe HL.
10. Odense L, Sindal HKt, Skive L, Varde HL, Tønder HL.
11. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Brørup HKt, Vejle L.
13. Præstø H, Stege H, Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.
14. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Vemb HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

15. København eksp. HKt, Næstved H, Svendborg HKt, Brønderslev L, Bælum HKt, Ulstrup (Hornum st.) HKt, Nykøbing M. L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Trustrup HKt, Horsens eksp. Kt.
16. Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L.
17. Odense L, Ringe HKt, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Solbjerg HL, Kolding L, Holstebro HL, Lemvig L.
18. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.
20. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Skern HKt, Esbjerg eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt.
21. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Nykøbing M. HKt, Skanderborg HKt, Give HKt, Kolding eksp. HKt, Struer HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Løgumkl. HKt, Tønder eksp. Kt.
22. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars L, V. Hassing HKt, Thisted L, Randers eksp. Kt, Ryomg. HKt, Horsens H eksp. Kt.
23. Svendborg L, Hjallerup H, Pandrup HKt, Holstebro L.
24. Odense L, Skive L.
25. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Vib. HL, Rand. L, Aarh. L, Vejle L.
27. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Vegger HKt, Aarhus eksp. HKt, Sdr. Omme HKt, Veile eksp. Kt. Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haders. eksp. Kt.
28. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Maribo H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Hjørring H, Aalborg eksp. Kt, Frøstrup HKt, Thisted HL, Kolding eksp. HKt, Varde HL, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
29. København eksp. HKt, Brønderslev L, Nykøbing M. L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.
30. Svendborg L, Hammel HL, Holstebro L.
31. Odense L, Skovsgaard HKt, Farsø HKt, Skive L, Grenaa HKt, Odder HKt.

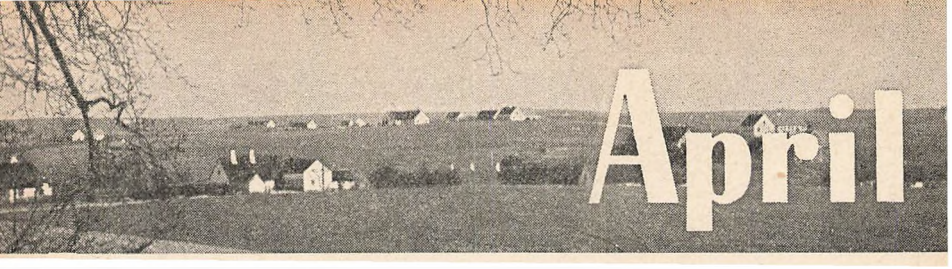

			ned	
L	1	Hugo	5 27	
		Jesus salves i Bethania, Mark. 14, 3—9. 1' række, Matth. 21, 1—9.		
			op	
S	2	**Palmesøndag**	18 36	Theodosius ○ f. m. 21.49' / Måneformørkelse
M	3	Nicætas	20 16	☾ nærmest Jorden
Ti	4	Ambrosius	21 59	
O	5	Irene	23 45	Sol op 5.34' n. 18.52' / Tusmørket varer 43'
To	6	**Skærtorsdag**	—	Sixtus / Neptun i opp. t. Solen
F	7	**Langfredag**	1 24	Egesippus
L	8	Chr. 9 fødsel	2 44	Janus
		Kristi opstandelse, Matth. 28, 1—8, 1' række, Mark. 16, 1—7.		
S	9	**Påskedag**	3 35	Procopius ◑ s. kv. 12.42'
M	10	**2. påskedag**	4 4	Ezechiel
Ti	11	Leo	4 20	Venus størst vestl. elong.
O	12	Julius	4 30	Sol. op 5.16' n.19.6' / Tusmørket varer 45'
To	13	Justinus	4 37	
F	14	Tiburtius	4 42	
L	15	Chr. 5 føds.	4 46	Olympia
		Vogt vilne får, Joh. 21, 15—19. 1' række, Joh. 20, 19 t. enden.		
S	16	1. s. e. påske	4 51	Quasimodo. Mariane
			ned	
M	17	Anicetus	19 48	● n. m. 9.25'
Ti	18	**Flyttedag*)**	21 7	Eleutherius. ☾ fj. Jorden
O	19	Daniel	22 28	Sol. op 4.59' n. 19.20' / Tusmørket varer 46'
To	20	Sulpicius	23 47	
F	21	Florentius	—	
L	22	Cajus	0 59	
		Hyrden og fårene, Joh. 10, 22—30. 1' række, Joh. 10, 11—16.		
				Misericordia domini
S	23	2. s. e. påske	1 56	Merkur størst østl. elong.
M	24	Albertus	2 35	Georgius
Ti	25	Mark. evang.	3 0	◐ f. Kv. 11.40'
O	26	Cletus	3 16	Sol. op 4.42' n. 19.34' / Tusmørket varer 48'
To	27	Prss. Caroline-Mathilde	3 27	Charl. Amalie. Ananias
F	28	Vitalis	3 35	
L	29	Peter martyr	3 42	
		Vejen, sandheden og livet, Joh. 14, 1—11. 1' r., Joh. 16, 16—22.		
S	30	3. s. e. påske	3 48	Jubilate. Severus

*) Se bemærkningen om flyttedage paa side 29

MARKEDER

1. Aalborg L, Løgstør HKt, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L, Vorbasse HKt.
3. Jyderup HKt, Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Klejtrup HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt.
4. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HL, Randers L, Skals HKt, Brande HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
5. København eksp. HKt, Odense L, Svendborg L, Brønderslev L, Fjerritslev HKt, Aalborg L, Thisted L, Skive HL, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Aarhus L, Kolding L, Horsens H eksp. Kt, Holstebro L, Lemvig L, Vejle H.
11. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Slagelse eksp. HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted eksp. Kt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Vilsund HKt, Aarhus eksp. HKt, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Herning HL, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Aabenr. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt. Tønd. eksp. Kt.
12. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Nykøbing M. L, Thisted HL, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Dalager HKt, Tønder Kt.
13. Slagelse L, Svendborg L, Aalborg H, Ø. Tørslev HKt, Mariager HKt, Holstebro L, Holsted HKt, Kliplev HL, Sønderborg L.
14. Odense L, Agersted H, Flauenskjold H, Skive I, Tørring HKt, Nr. Snede L, Tønder HL.
15. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Vejle L, Agerbæk HKt.
17. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Halvrimmen HKt, Hjørring Kt, Over-

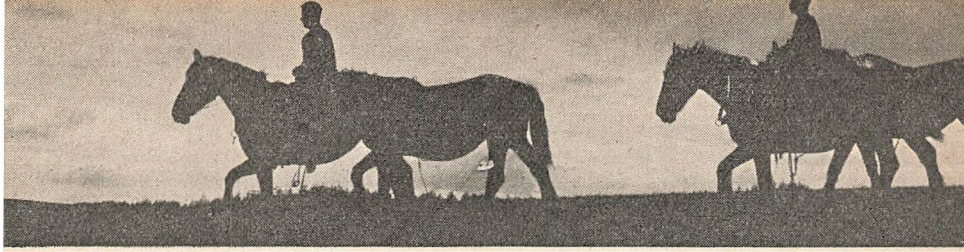

lade HKt, Hadsund HL, Ulstrup (Horn. st.) HKt, Knudst. L, Aarh. eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Hader. HKt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Oksbøl HKt, Hadersl. eksp. Kt.
18. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Hvidbjerg HKt, Glæsborg HKt, Kolding eksp. HKt, Bækmarksbro HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt,Tønder eksp. Kt.
19. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Thisted L, Aalestrup HKt, Møldrup HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Vejen HKt, Tønder Kt.
20. Svendborg L, Aabybro HKt, Skørping HKt, Hørdum HKt, Holsteb. L, Ribe HKt, Højer HKt.
21. Odense L, Karup HKt, Skive L, Allingaabro HL, Hobro HKt, Kolding L, Aulum HKt, Holstebro HL, Lemvig L, Tønder HL.
22. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Vib. HL, Rand. L, Aarh. L, Vejle L.
24. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal HKt, Aarhus eksp. HKt, Horsens H, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Tim HKt, Bramminge HKt, Esbjerg eksp. Kt, Nr. Nebel HKt, Ølgod HKt, Haderslev eksp. Kt, Arnum L, Bredebro HKt.
25. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Glamsbjerg HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Hurup HKt, Kolding eksp. HKt, Bording HKt, Tarm HL, Vinderup HKt, Ribe HKt, Aabenraa HKt eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Løgumkloster L, Skærbæk L, Tønder eksp. Kt.
26. København eksp. HKt, Nykøbing F. H, Brønderslev L, Aars L, Nykøbing M. L, Thisted L, Rand. eksp. Kt, Hors. eksp. Kt, Silkeb. H, Ulfb. HL, Varde HL, Boldersl. HL, Hellevad L, Tønder Kt.
27. Svendborg L, Hjallerup H, Hammel HL, Vejle H, Holstebro L, Ringkøbing HKt, Grindsted HKt, Bylder.-Bov HKt, Skærb. HKt.
28. Odense L, Skive L, Give HKt, Videbæk HKt, Tønder HL.
29. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarh. L, Gørding HKt.

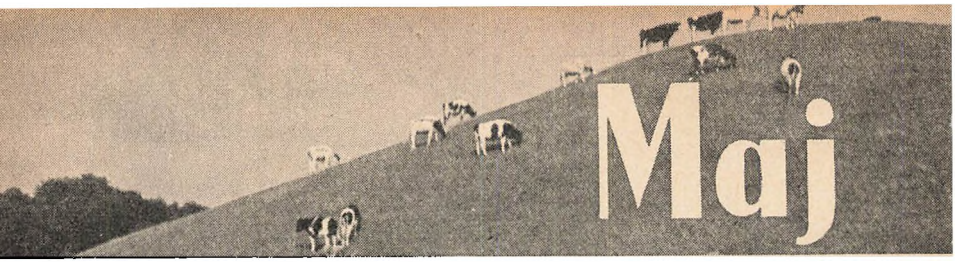

			ned	
M	1	Phil. og Jacob	3 55	Voldermisse
			op	
Ti	2	Athanasius	21 2	○ f. M. 6.19′ ☾ nærmest Jorden
O	3	Korsmisse	22 49	Sol. op 4.26′ n. 19.48′ Tusmørket varer 50′
To	4	Florian	—	
F	5	Danmarks befrielse	0 23	Gothard
L	6	Joh. a. Portam	1 28	De lyse nætter begynder
		Sandheden gør fri, Joh. 8, 28—36. 1′ række, Joh. 16, 5—15.		
S	7	4. s. e. påske	2 6	Cantate. Flavia
M	8	Stanislaus	2 27	◑ s. kv. 23.32′
Ti	9	Caspar	2 39	
O	10	Gordianus	2 46	Sol. op 4.12′ n. 20.2′ Tusmørket varer 53′
To	11	Mamertus	2 52	
F	12	Pancratius	2 57	
L	13	Ingenuus	3 2	
		Jesu bøn for disciplene, Joh. 17, 1—11. 1′ række, Joh. 16, 23—28.		
S	14	5. s. e. påske	3 7	Rogate, Kristian
M	15	Sophie	3 13	☾ fjernest Jorden
Ti	16	Sara	3 21	
			ned	
O	17	Bruno	21 34	Sol. op 3.59′ n. 20.15′ Tusmørket varer 57′ ● n. m. 1.54′
To	18	Kr. himmelf.	22 48	Erik
F	19	Potentiana	23 50	
L	20	Angelica	—	
		At de alle må være eet, Joh. 17, 20 til enden. 1′ række, Joh. 15, 26 til enden og 16, 1—4.		
S	21	6. s. e. påske	0 35	Exaudi. Helene
M	22	Castus	1 4	
Ti	23	Desiderius	1 22	
O	24	Esther	1 34	Sol. op 3.47′ n. 20.26′ Tusmørket varer 60′ ◐ f. kv. 22.28′
To	25	Urbanus	1 43	
F	26	Beda	1 50	
L	27	Lucian	1 56	
		Helligåndens komme, Joh. 14, 15—21. 1′ r., Joh. 14, 23 t. enden.		
S	28	Pinsedag	2 2	Vilhelm
M	29	2. pinsedag	2 10	Maximinus
Ti	30	Vigand	2 22	☾ nærmest Jorden
			op	Petronella
O	31	Tamperdag	21 47	Sol. op 3.38′ n. 20.37′ Tusmørket varer 64′ ○ f. m. 13.43′

MARKEDER

1. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Ans HKt. Aarhus eksp. HKt, Egtved HL, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt, Rabsted HKt.
2. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HL, Ejstrupholm HL, Tørring HKt, Brande HKt, Kolding eksp. HKt, Herning HL, Varde HL, Agerskov HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder eksp. Kt.
3. København eksp. HKt, Brønderslev L, Thisted L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Holstebro HL, Kibæk HKt, Tinglev HKt, Tønder Kt.
4. Svendborg L, Odense L, Aalborg H, Skive HL, Gerlev HKt, Mariager HKt, Holstebro L, Brørup HKt, Sønderborg L, Skærbæk HKt.
6. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Brædstrup HKT, Horsens L, Toftlund HL.
8. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Thisted HL, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt, Arnum HL.
9. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
10. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Hvalpsund HKt, Nykøb. M. L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Bække HKt, Gram HL, Tønder Kt.
11. Slagelse L, Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L, Ikast HKt, Grindsted HKt, Ribe HL.
12. Roskilde HKt, Odense L, Kellerup L, Skive L, Jellinge HKt, Kolding L, Lemvig L, Tønder HL.

13. Aalborg L, Frøstrup HKt, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Silkeborg L, Vejle L.
15. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.
16. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
17. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.
19. Svendborg L, Odense L, Aabybro HKt, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Kolding L, Holstebro L, Lemvig L, Tønder HL.
20. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.
22. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Vegger HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.
23. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Filskov HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
24. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars L, Nykøbing M. L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.
25. Svendborg L, Hjallerup H, Glæsborg HKt, Hammel HL, Vandel HKt, Holstebro L.
26. Odense L, Skive L.
27. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Vejle L.
30. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse eksp. HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Brønderslev Kt, Hjørring HKt, Aarhus eksp. HKt, Holstebro eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

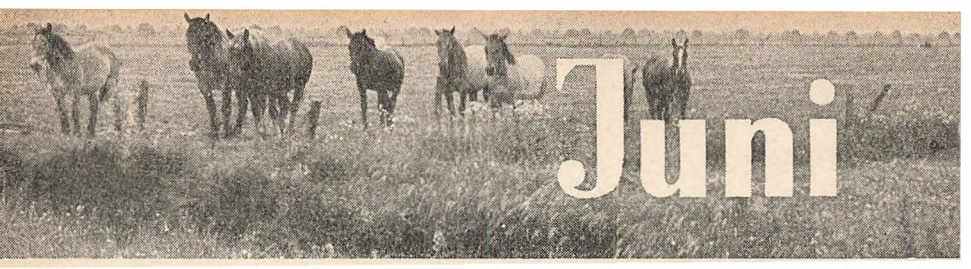

		op	
To 1	Nikomedes	23 10	
F 2	Marcellinus	—	
L 3	Fred. 8 føds.	0 1	Erasmus

Dåb i den treenige Guds navn, Matth. 28, 18 til enden. 1' række, Joh. 3, 1—15.

S 4	Trinitatis	0 29	Optatus
M 5	Grundlovsdag	0 45	Bonifacius
Ti 6	Norbertus	0 54	Sol. op 3.32' n. 20.45'
O 7	Jeremias	1 1	Tusmørket varer 67'
To 8	Medardus	1 7	◑ s. kv. 12.35'
F 9	Primus	1 11	
L 10	Onuphrius	1 16	Merkur størst vestl. elong.

Den rige bonde, Luk. 12, 13—21. 1' række, Luk. 16, 19 til enden.

S 11	1. s. e. trin.	1 22	Barnabas apostel
M 12	Basilius	1 30	☾ fjernest Jorden
Ti 13	Cyrillus	1 40	
O 14	Rufinus	1 57 ned	Sol. op 3.28' n. 20.52' Tusmørket varer 69'
To 15	Valdemarsdag	21 44	Vitus ● n. m. 16.53'
F 16	Tycho	22 34	
L 17	Botolphus	23 7	

Kristi efterfølgelse, Luk. 14, 25 til enden. 1' række, Luk. 14, 16—24.

S 18	2. s. e. trin.	23 28	Leontius
M 19	Gervasius	23 42	
Ti 20	Sylverius	23 51	
O 21	Albanus	23 58	Sol. op 3.28' n. 20.55' Tusmørket varer 70'
To 22	10 000 martyr.	—	Solhverv, længste dag
F 23	Paulinus	0 5	◐ f. kv. 6.12'
L 24	St. hansdag	0 11	

Den fortabte søn, Luk. 15, 11 til enden. 1' række, Luk. 15, 1—10.

S 25	3. s. e. trin.	0 18	Prosper
M 26	Pelagius	0 27	
Ti 27	Syvsovere	0 41	☾ nærmest Jorden
O 28	Car. Amalie	1 5 op	Eleonora Sol. op 3.31' n. 20.54' Tusmørket varer 70'
To 29	Petr. Paulus	21 50	○ f. M. 20.58'
F. 30	Lucina	22 28	

MARKEDER

1. Svendborg L, Hjallerup H, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Sønderborg L.

2. Odense L, Hjallerup H, Skive HL, Kolding L, Lemvig L.

3. Aalborg L, Hurup H, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Horsens L.

6. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt eksp. HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Odense eksp. HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Thisted HL, Bjerringbro HL, Aarhus eksp. HKt, Kolding eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Aabenraa eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

7. København eksp. HKt, Brønderslev L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

8. Slagelse L, Maribo H, Faaborg H, Svendborg L, Holstebro HL, Ribe HKt.

9. Odense L, Skive L, Horsens H, Varde HL.

10. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

12. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

13. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

14. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Bramminge HKt.

15. Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L.

16. Odense L, Skive L, Hobro HKt, Kolding L, Lemvig L.

17. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.

19. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

20. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder eksp. Kt.

21. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

22. Svendborg L, Hjallerup H, Holstebro L.

23. Odense L, Skive L.

24. Aalborg L, Frøstrup HKt, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

26. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

27. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

28. København eksp. HKt, Brønderslev L, Hjørring H, Aars L, Fjerritslev HKt, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Grindsted HKt.

29. Svendborg L, Hammel HL, Holstebro L, Videbæk HKt.

30. Assens HKt, Odense L, Skovsgaard HKt, Skive L, Salten HKt, Herning HL, Vejen HKt.

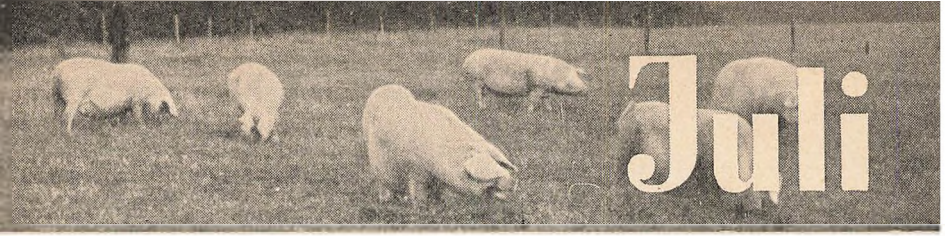

			op	
L	1	Theobaldus	22 48	
		Elsk eders fjender, Matth. 5, 43 til enden. 1' række, Luk. 6, 36—42.		
S	2	4. s. e. trin.	23 1	Mariæ besøg.
M	3	Cornelius	23 9	
Ti	4	Ulricus	23 15	
O	5	Anshelmus	23 20	☽ Sol. op 3.36' n. 20.52' Tusmørket varer 67' Solen fjernest Jorden
To	6	Dion	23 25	
F	7	Lov. Augusta	23 30	Villebaldus ◑ s. kv. 3.53'
L	8	Kjeld	23 37	
		Peters bekendelse, Matth. 16, 13—26. 1' række, Luk. 5, 1—11.		
S	9	5. s. e. trin.	23 47	Sostrata ☾ fjernest Jorden
M	10	Vilh. Caroline	—	Knud konge
Ti	11	Josva	0 1	
O	12	Henrik	0 23	☽ Sol. op 3.44' n. 20.45' Tusmørket varer 64'
To	13	Margarethe	1 0	
F	14	Bonaventura	1 55	
			ned	
L	15	Apostl. deling	21 34	● n. m. 6.5'
		Den rige yngling, Matth. 19, 16—26. 1' række, Matth. 5, 20—26.		
S	16	6. s. e. trin.	21 50	Susanne
M	17	Alexius	22 0	
Ti	18	Arnolphus	22 8	
O	19	Justa	22 14	☽ Sol. op 3.54' n. 20.37' Tusmørket varer 61'
To	20	Elias	22 20	
F	21	Evenus	22 26	
L	22	Maria Magd.	22 34	◐ f. kv. 11.50'
		Bekendelse uden frygt, Matth. 10, 24—31. 1' række, Mark. 8, 1—9.		
S	23	7. s. e. trin.	22 44	☽ Apollinaris. Hundedagene begynder
M	24	Christina	23 4	
Ti	25	Jacobus	23 38	☾ nærmest Jorden
O	26	Anna	—	☽ Sol. op 4.6' n. 20.26' Tusmørket varer 57'
To	27	Prins Knud	0 36	Martha
F	28	Aurelius	2 0	
			op	
L	29	Oluf	21 7	○ f. m. 5.17'
		At høre og gøre derefter, Matth. 7, 22 til enden. 1' række, Matth. 7, 15—21.		
S	30	8. s. e. trin.	21 17	Abdon
M	31	Germanus	21 23	

MARKEDER

1. Ørbæk HKt, Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Horsens L.

3. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Ulstrup (Hornum st.) HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

4. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Rødby H, Odense H, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted HL, Bjerringbro HL, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

5. København eksp. HKt, Brønderslev L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

6. Ringe HKt, Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Sønderborg L.

7. Odense L, Skive HL, Kolding L, Lemvig L, Tønder HL.

8. Aalborg L, Løgstør HKt, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers HL, Aarhus L, Vejle L.

10. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

11. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. HKt, Varde HL, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

12. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

13. Slagelse L, Svendborg L, Holstebro L.

14. Odense L, Skive L, Give HKt.

15. Aalborg L, Nykøbing M. HKt, Thisted eksp. Kt, Aalestrup HKt, Randers L, Aarhus L, Brædstrup HKt, Horsens L, Herning HL.

17. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

18. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa HKt eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

19. København eksp. HKt, Næstved H, Nykøbing F. H, Svendborg HKt, Brønderslev L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Tørring HKt, Gram HL.

20. Almindingen H, Svendborg L, Skørping HKt, Vilsund HKt, Glæsborg HKt, Holstebro L, Vorbasse HKt.

21. Odense L, Vilsund HKt, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Kolding L, Lemvig L.

22. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers HL, Aarhus L, Vejle L, Grindsted HKt.

24. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Sindal HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt. Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

25. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Horsens H, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

26. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

27. Svendborg L, Hjallerup H, Hammel HL, Holstebro L.

28. Odense L, Skive L, Brande HKt, Holstebro HL, Skern HKt.

29. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L.

31. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Bramminge HKt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

		op	
Ti 1	Ped.s fængs.	21 28	
O 2	Hannibal	21 34	Sol. op 4.18′ n. 20.13′ Tusmørket varer 54′
To 3	Nikodemus	21 39	
F 4	Dominicus	21 45	
L 5	Osvaldus	21 53	◑ s. kv. 20.56′
	At vente på Herren, Luk. 12, 32—48. 1′ række, Luk. 16, 1—9.		
S 6	9. s. e. trin.	22 5	Kristi forklar. ☾ fjernest Jorden
M 7	Donatus	22 24	
Ti 8	Ruth	22 54	De lyse nætter ender
O 9	Romanus	23 41	Sol. op 4.31′ n. 19.58′ Tusmørket varer 51′
To 10	Laurentius	—	
F 11	Herman	0 48	
L 12	Clara	2 11	
	Dom over denne slægt, Matth. 11, 16—24. 1′ række, Luk. 19, 41 til enden.		
		ned	
S 13	10. s. e. trin.	20 8	Hippolytus ● n. m. 17.48′
M 14	Eusebius	20 17	
Ti 15	Mariæ himm.	20 23	
O 16	Rochus	20 29	Sol. op 4.44′ n. 19.42′ Tusmørket varer 48′
To 17	Anastatius	20 35	
F 18	Agapetus	20 43	
L 19	Sebaldus	20 53	
	Jesus og synderinden, Luk. 7, 36 til enden. 1′ række, Luk. 18, 9—14.		
S 20	11. s. e. trin.	21 8	Bernhard ◐ f. kv. 16.35′ ☾ nærmest Jorden
M 21	Salomon	21 35	Merkur størst østl. elong.
Ti 22	Symphorian	22 23	Sol. op 4.58′ n. 19.26′ Tusmørket varer 46′ Hundedagene ender
O 23	Zachæus	23 37	
To 24	Sophie Fred.	—	Bartholomæus
F 25	Ludvig	1 7	
L 26	Irenæus	2 45	Jupiter i opp. t. Solen
	Bespottelse imod ånden, Matth. 12, 31—42. 1′ række, Mark. 7, 31 til enden.		
		op	
S 27	12. s. e. trin.	19 32	Gebhardus ○ f. m. 15.51′
M 28	Lovise	19 38	Augustinus
Ti 29	Joh. halsh.	19 43	
O 30	Benjamin	19 48	Sol. op 5.11′ n. 19.8′ Tusmørket varer 45′
To 31	Bertha	19 53	

MARKEDER

1. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HL, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

2. København eks. HKt, Brønderslev L, Thisted L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

3. Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Ribe HL, Sønderborg L.

4. Odense L, Skive L, Kolding L, Lemvig L, Tønder HL.

5. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Horsens L.

7. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

8. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

9. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

10. Slagelse L, Svendborg L, Holstebro L, Varde HL.

11. Odense L, Skive L.

12. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Vejle L.

14. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

15. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Løgumkloster HKt, Tønder eksp. Kt.

16. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Ulstrup (Hornum st.) HKt, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

17. Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L.

18. Odense L, Skive L, Hobro HKt, Kolding L, Lemvig L.

19. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Horsens L.

21. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

22. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Filskov HKt, Kolding eksp. HKt, Ringkøbing HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

23. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Ullborg HL.

24. Svendborg L, Hjallerup H, Holstebro L.

25. Odense L, Skive L, Herning HL.

26. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

28. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Vegger HKt, Frøstrup HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Lemvig HKt, Videbæk HKt, Esbjerg eksp. Kt, Holsted HKt, Haderslev Kt.

29. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Ramme HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

30. København eksp. HKt, Brønderslev L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

31. Svendborg L, Hammel HL, Dalager HKt, Holstebro L.

			op	
F	1	Ægidius	20	1	
L	2	Elisa	20	10	
		Den er størst, som tjener, Matth. 20, 20—28. 1' række, Luk. 10, 23—37.			
S	3	13. s. e. trin.	20	26	Seraphia ☾ fjernest Jorden
M	4	Jul. Maria	20	50	Theodosia ◑ s. kv. 14.53'
Ti	5	Regina	21	29	
O	6	Magnus	22	28	Sol: op 5.25' n. 18.50' Tusmørket varer 44'
To	7	Louise	23	44	Robert
F	8	Mariæ fødsel	—		
L	9	Gorgonius	1	11	
		Den syge ved Bethesda dam, Joh. 5, 1—15. 1' række, Luk. 17, 11—19.			
S	10	14. s. e. trin.	2	42	Burchhardt
M	11	Hillebert	4	13	
			ned		
Ti	12	Guido	18	39	● n. m. 4.29'
O	13	Cyprianus	18	45	Sol. op 5.38' n. 18.32' Tusmørket varer 43'
To	14	† ophøjelse	18	52	
F	15	Eskild	19	1	☾ nærmest Jorden
L	16	Euphemia	19	14	
		Eet er fornødent, Luk. 10, 38 til enden. 1' række, Matth. 6, 24 til enden.			
S	17	15. s. e. trin.	19	37	Lambertus
M	18	Chr. 8 føds.	20	18	Titus ◐ f. kv. 21.54'
Ti	19	Constantia	21	23	Tobias
O	20	Tamperdag	22	50	Sol. op 5.52' n. 18.14' Tusmørket varer 42'
To	21	Matthæus	—		
F	22	Mauritius	0	24	
L	23	Linus	1	57	Jævndøgn
		Lazarus' opvækkelse, Joh. 11, 19—45. 1' række, Luk. 7, 11—17.			
S	24	16. s. e. trin.	3	25	Tecla
M	25	Cleophas	4	48	
Ti	26	Chr. 10 føds.	6	8	Adolph ○ f. m. 5.21' Måneformørkelse
			op		
O	27	Cosmus	18	3	Sol. op 6.5' n. 17.56' Tusmørket varer 42'
To	28	Venceslaus	18	9	
F	29	St. Michael	18	18	
L	30	Hieronymus	18	31	

MARKEDER

1. Odense L, Skive HL, Æbeltoft HL, Give HKt, Kolding L, Lemvig L, Tønder HL.
2. Aalb. L, Thist. eksp. Kt, Rand. HL, Aarh. L, Hors. L, Vemb HKt.
4. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Hurup HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.
5. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Thisted HL, Bjerringbro HL, Brande HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.
6. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Nykøbing M. L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.
7. Svendborg L, Skovsgaard HKt, Aalborg H, Møldrup HKt, Mariager HKt, Holstebro L, Grindsted HKt, Sønderborg L.
8. Haslev H, Odense L, Farsø HKt, Fjerritslev HKt, Karup HKt, Kellerup L, Skive L, Odder HKt.
9. Aalborg L, Løgstør HKt, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Vejle L.
11. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Flauenskjold HKt, Hjørring Kt, Nibe HKt, Knudstr. L, Aarh. eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt,
12. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Rødby H, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Skanderb. HKt, Blaahøj H, Kolding eksp. HKt, Bramm. HKt, Ølgod HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Tønd. eksp. Kt.
13. Københ. eksp. HKt, Svendb. HKt, Brøndersl. L, Aars L, V. Hassing HKt, Thist. L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Tarm HL, Ribe HKt, Vejen HKt.
14. Slagelse L, Svendborg L, Aalestrup HKt, Ø. Tørslev HKt, Holstebro HL, Varde HL, Kliplev HL.

15. Rosk. HKt, Odense L, Sind. HKt, Vils. HKt, Skive L, Allingaabro HL, Hobro HKt, Kold. L, Lemv. L, Tønd. HL.
16. Hjørr. H, Aalb. L, Thist. eksp. Kt, Skals HKt, Rand. HL, Aarh. L, Hors. L.
18. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brøndersl. Kt, Hjørr. Kt, Hads. HL, Ulstr. (Horn. st.) HKt, Aarh. eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Hader. HKt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt,
19. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Maribo H, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalb. eksp. Kt, Kold. eksp. HKt, Struer HKt, Aabenr. eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Tønd. eksp. Kt.
20. København eksp. HKt, Næstved H, Egeskov H, Brønderslev L, Nykøbing M. L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Ikast HKt.
21. Svendb. L, Aabyb. HKt, Skørp. HKt, Ejstruph. HL, Holstebro L.
22. Odense L, Thist. HL, Skive L, Hors. H, Bække HKt, Skovb. HKt.
23. Halvr. HKt, Aalb. L, Hvidbj. HKt, Thist. eksp. Kt, Rand. L, Aarh. L, Hors. avlsdyr, Vejle L.
25. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Dronninglund HKt, Hjørring Kt, Gudumholm H, Viborg HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Nr. Nebel HKt, Hadersl. eksp. Kt.
26. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Hovedgaard HL, Jellinge HKt, Kolding eksp. HKt, Haderslev H, Aabenraa eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Tønd. eksp. Kt.
27. København eksp. HKt, Eiby H, Agersted HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Frøstrup HKt, Thisted L, Randers eksp. Kt, Ryomgaard HKt, Horsens eksp. Kt, Kibæk HKt, Boldersiev HL, Arnum L.
28. Svendborg L, Hjallerup H, Pandrup HKt, Hørdum HKt, Glæsborg HKt, Hammel HL, Silkeb. H, Vejle H, Holstebro L, Brørup HKt.
29. Odense L, Ans HKt, Skive L, Grenaa HKt.
30. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L.

Oktober

			op	
S	1	17. s. e. trin.	18 51	☽ Remigius ☾ fjernest Jorden
M	2	Ditlev	19 23	
Ti	3	Mette	20 13	Merkur størst vestl. elong.
				☉ Sol. op 6.19′ n. 17.37′
O	4	Franciscus	21 21	☽ Tusmørket varer 42′
To	5	Placidus	22 43	◑ s. kv. 8.53′
F	6	Fred. 7 føds.	—	Broderus
L	7	Amalia	0 11	

Det sande vintræ, Joh. 15, 1—11. 1′ række, Matth. 22, 34 til enden.

S	8	18. s. e. trin.	1 41	Ingeborg
M	9	Dionysius	3 11	
Ti	10	Gereon	4 43	
			ned	☉ Sol. op 6.33′ n. 17.19′
O	11	Fred. 4 føds.	17 0	☽ Tusmørket varer 42′
				● n. m. 14.33′
To	12	Pr. Frederik	17 8	Maximilian
F	13	Angelus	17 20	☾ nærmest Jorden
L	14	Calixtus	17 40	

De første disciple, Joh. 1, 35 til enden. 1′ r., Matth. 9, 1—8.

S	15	19. s. e. trin.	18 14	Hedevig
M	16	Gallus	19 13	
Ti	17	Flyttedag*)	20 36	Florentinus
				☉ Sol op 6.47′ n. 17.2′
O	18	Lukas' evang.	22 9	☽ Tusmørket varer 42′
To	19	Balthasar	23 42	◐ f. kv. 5.18′
F	20	Felicianus	—	
L	21	11000 jomfruer	1 10	

De utro vingårdsmænd, Matth. 21, 28—44. 1′ række, Matth. 22, 1—14.

S	22	20. s. e. trin.	2 34	Cordula
M	23	Søren	3 54	
Ti	24	Proclus	5 12	
			op	☉ Sol. op 7.2′ n. 16.45′
O	25	Crispinus	16 19	☽ Tusmørket varer 43′
To	26	Amandus	16 27	○ f. m. 21.46′
F	27	Sem	16 39	
L	28	Caroline	16 56	☽ Marie Sophie Frederikke ☾ Simon og Judas ☾ fjernest Jorden

Markerne er hvide til høst, Joh. 4, 34—42. 1′ r., Joh. 4, 46—53.

S	29	21. s. e. trin.	17 23	Narcissus
M	30	Louise Charl.	18 6	Absalon
Ti	31	Louise	19 7	Reform. beg.

*) Se bemærkningen om flyttedage paa side 29

MARKEDER

2. Jyderup HKt, Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brøndersl. Kt, Aarh. eksp. HKt, Hjørr. Kt, Klejtr. HKt, Aarh. eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Ringkøb. HKt, Agerbæk HKt, Esbj. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt.
3. Hillerød HKt, Holb. eksp. Kt, Næstv. eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøb. F. eksp. Kt, Glamsbj. H, Svendb. eksp. Kt, Aalb. eksp. Kt, Bjerringb. HL, Kold. eksp. HKt, Agersk. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Tønd. eksp. Kt.
4. Københ. eksp. HKt, Nyk. F. H, Svendb. HKt, Brøndersl. L, Nyk. M. L, Thist. HL, Ny Løgten HKt, Rand. eksp. Kt, Hors. eksp. Kt, Tørring HKt, Bækmarksb. HKt, Vinder. HKt, Hellev. L, Arnum HL.
5. Faab. H, Svendb. L, Østervraa HKt, Aalb. H, Mariager HKt, Egtved HL, Holsteb. L, Lemv. HKt, Højer HKt, Skærb. HKt. Sønderb. L.
6. Odense L, Nr. Sundby H, Skive HL, Gerlev HKt, Solbj. HL, Kold. L, Hern. HL, Lemv. L, Tønd. HL.
7. Ringe HKt, Aalb. L, Hvalps. HKt, Thist. eksp. Kt, Rand. HL, Aarh. L, Horsens L, Gørding HKt.
9. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brøndersl. HKt, Hjørr. Kt, Overlade HKt, Knudst. L, Aarh. eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Oksbøl HKt, Vorbasse HKt, Hadersl. eksp. Kt.
10. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendb. eksp. Kt, Aalb. eksp. Kt, Kold. eksp. HKt, Sdr. Bork Kt, Bramm. HKt, Grindst. HKt, Aabenr. eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Løgumkl. L, Tønder eksp. Kt.
11. Københ. eksp. HKt, Brøndersl. L, Aars HKt, Thist. L, Kolind HKt, Rand. eksp. Kt, Hors. eksp. Kt, Tarm HL, Ribe HL, Ølg. HKt, Tønder Kt.
12. Slagelse L, Svendborg L, Glæsborg HKt, Havndal HKt, Holstebro L, Ulfborg HL, Varde HL, Bylderup Bov HKt, Højer HKt.
13. Odense L, Sind. HKt. Nyk. M. HKt, Aalest. HKt, Skive L, Dalager HKt, Holstebr. HL, Tønder HL.
14. Aalb. L, Bælum HKt, Løgstør

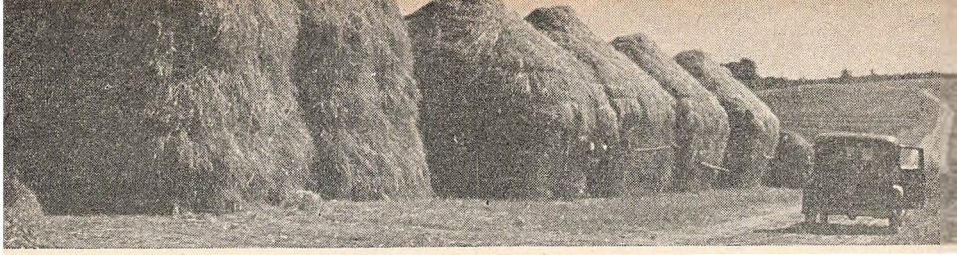

HKt, Thist. eksp. Kt, Vib. HL, Rand. L, Aarh. L, Silkeb. L, Vejle L.
16. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brøndersl. Kt, Hjørr. Kt, Hadsund HL, Aarh. eksp. HKt, Vandel HKt, Vejle eksp. Kt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt, Bredebro HKt, Rabsted HKt.
17. Hiller. HKt, Holb. eksp. Kt, Næstv. eksp. Kt, Slagelse HKt, Nyk. F. eksp. Kt, Svendb. eksp. Kt, Aalb. eksp. Kt, Kold. eksp. HKt, Toftl. HL, Aabenr. HKt, eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Tønd. eksp. Kt.
18. Københ. eksp. HKt, Næstv. H, Brøndersl. L, Ulstr. (Horn. st.) HKt, Nyk. M. L, Thist. L, Rand. eksp. Kt, Trustr. HKt, Hors. eksp. Kt, Tingl. HKt, Tønder Kt.
19. Svendb. L, Aabybro HKt, Skørp. HKt, Holsteb. L, Røde Kro HKt, Skærb. HKt.
20. Odense L, Skovsgaard HKt, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Brædstrup HKt, Kolding L, Lemv. L, Videbæk HKt, Tønd. HL.
21. Hjørr. H, Aalb. L, Fjerritsl. HKt, Thist. eksp. Kt, Rand. HL, Aarh. L, Horsens L, Gram HL.
23. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brøndersl. Kt, Hjørr. Kt, Aarh. eksp. HKt, Sdr. Omme HKt, Vejle eksp. Kt, Bording HKt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt.
24. Hiller. HKt, Holb. eksp. Kt, Næstv. eksp. Kt, Nyk. F, eksp. Kt, Svendb. eksp. Kt, Aalb. eksp. Kt, Skanderb. HKt, Kold. eksp. HKt, Aabenr. eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Løgumkl. HKt, Skærb. L, Tønder eksp. Kt.
25. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens HKt eksp. Kt, Tønder Kt.
26. Svendb. L, Hjaller. H, Hamm. HL, Give HKt, Holsteb. L, Ribe HKt.
27. Odense L, Skive L, Nr. Snede HL, Tønder HL.
28. Aalb. L, Thist. eksp. Kt, Vib. HL, Rand. L, Aarh. L, Vejle L.
30. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønders. Kt, Hjørr. Kt, Vegger HKt, Aarh. eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holsteb. eksp. Kt, Esbj. eksp. Kt, Hadersl. eksp. Kt.
31. Hillr. HKt, Holb. eksp. Kt, Næstv. eksp. Kt, Nyk. F. eksp. Kt, Svendb. eksp. Kt, Aalb. eksp. Kt, Kold. eksp. HKt, Aulum HKt, Aabenr. eksp. Kt, Sønderb. eksp. Kt, Tønd. eksp. Kt.

			op	
O	1	Alle helgen	20 22	Sol op 7.16′ n. 16.29′ Tusmørket varer 45′
To	2	Alle sjæle	21 46	
F	3	Hubertus	23 12	◑ s. kv. 2.0′
L	4	Otto	—	
		Jordens salt og verdens lys, Matth. 5, 13—16. 1′ række, Matth. 5, 1—12.		
S	5	22. s. e. trin.	0 40	Malachias
M	6	Leonhardus	2 8	
Ti	7	Engelbrecht	3 39	
O	8	Claudius	5 14	Sol. op 7.31′ n. 16.15′ Tusmørket varer 46′
To	9	Theodor	6 55	
			ned	
F	10	Luther	15 41	● n. m. 0.25′
L	11	Morten Blap	16 8	☾ nærmest Jorden
		Enkens skærv, Mark. 12, 41 til enden. 1′ række, Matth. 22, 15—22.		
S	12	23. s. e. trin.	16 57	Torkild
M	13	Arcadius	18 15	
Ti	14	Frederik	19 49	
O	15	Leopold	21 25	Sol. op 7.46′ n. 16.2′ Tusmørket varer 47′
To	16	Othenius	22 56	◐ f. kv. 16.6′
F	17	Anianus	—	
L	18	Hesychius	0 22	
		Fra døden til livet, Joh. 5, 17—29. 1′ række, Matth. 9, 18—26.		
S	19	24. s. e. trin.	1 42	Elisabeth
M	20	Volkmarus	3 0	
Ti	21	Mariæ ofring	4 18	
O	22	Fred. Ferdin.	5 36	Cecilia Sol. op 8.0′ n. 15.51′ Tusmørket varer 49′
To	23	Clemens	6 56	
			op	
F	24	Chrysogonus	15 2	○ f. m. 16.14′
L	25	Catharina	15 26	☾ fjernest Jorden
		Når kommer Guds rige? Luk. 17, 20—33, 1′ række, Matth. 24, 15—28.		
S	26	25. s. e. trin.	16 4	Conradus
M	27	Facundus	16 59	
Ti	28	Soph. Magd.	18 10	
O	29	Saturninus	19 31	Sol. op 8.13′ n. 15.42′ Tusmørket varer 50′
To	30	Chr. 6 fødsel	20 55	Andreas

MARKEDER

1. København eksp. HKt, Brønderslev L, Nykøbeing M. L, Thisted L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Ribe HKt, Tønder Kt.

2. Faaborg H, Ringe HKt, Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Varde HL, Skærbæk HKt, Sønderborg L.

3. Odense L, Roskilde HKt, Flauenskjold H, Skive HL, Kolding L, Herning HL, Lemvig L, Tønder HL.

4. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Horsens L.

6. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Nibe HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

7. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HL, Kolding eksp. HKt, Aabenraa HKt eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

8. København eksp. HKt, Nykøbing F. H, Brønderslev L, Aars HKt, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Holsted HKt, Tønder Kt.

9. Slagelse L, Svendborg L, Holstebro L.

10. Odense L, Skive L, Brande HKt, Lemvig HKt.

11. Aalborg L, Løgstør HKt, Fjerritslev HKt, Frøstrup HKt, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

13. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Tim HL, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

14. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Assens HKt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg

eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Skern HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

15. København eksp. HKt, Næstved H, Svendborg HKt, Brønderslev L, Nykøbing M. L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Bramminge HKt.

16. Svendborg L, Skørping HKt, Give HKt, Holstebro L, Ribe HKt.

17. Odense L, Skive L, Allingaabro HKt, Hobro HKt, Kolding L, Holstebro HL, Lemvig L.

18. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L, Grindsted HKt.

20. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

21. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Aalestrup HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

22. København eksp. HKt, Brønderslev L, Aars L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

23. Svendborg L, Hjallerup H, Holstebro L.

24. Odense L. Skive L.

25. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

27. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

28. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksn. Kt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

29. København eksp. HKt, Brønderslev L, Nykøbing M. L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

30. Svendborg L, Glæsborg HKt, Hammel HL, Holstebro L.

			op	
F	1	Arnold	22 19	
L	2	Bibiana	23 44	◑ s. kv. 17.22′
		Jesu indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1– 9. 2′ række, Luk. 4, 16—30.		
S	3	1. s. i advent	—	Svend
M	4	Charl. Fred.	1 10	Barbara
Ti	5	Sabina	2 39	
O	6	Nikolaus	4 14	Sol. op 8.24′ n. 15.36′ Tusmørket varer 52′
To	7	Agathon	5 55	
F	8	Mariæ undf.	7 42	
L	9	Rudolph	ned 14 40	● n. m. 10.28′ ☾ nærmest Jorden
		Når menneskesønnen kommer, Luk. 21, 25—36. 2′ række, Matth. 25, 1—13.		
S	10	2. s. i advent	15 45	Judith
M	11	Damasus	17 16	
Ti	12	Epimachus	18 56	
O	13	Lucia	20 34	Sol. op 8.33′ n. 15.34′ Tusmørket varer 53′
To	14	Crispus	22 4	
F	15	Nikatius	23 28	Merkur størst østl. elong.
L	16	Lazarus	—	◐ f. kv. 6.56′
		Johannes Døber i fængsel, Matth. 11, 2—10. 2′ række, Luk. 1, 67 til enden.		
S	17	3. s. i advent	0 48	Albina
M	18	Lovise	2 6	
Ti	19	Nemesius	3 24	
O	20	Tamperdag	4 43	Abraham Sol. op 8.39′ n. 15.35′ Tusmørket varer 53′
To	21	Thomas	6 4	
F	22	Japetus	7 22	☾ fjernest Jorden
L	23	Torlacus	8 33	Solhverv, korteste dag
		Johannes' vidnesbyrd, Joh. 1, 19—28. 2′ række, Joh. 3, 25 til enden.		
S	24	4. s. i advent	op 14 49	Dr. Alexandrine. Adam ○ f. m. 11.23′
M	25	**Juledag**	16 0	
T	26	**St. Stephan**	17 19	
O	27	Joh. evang.	18 43	Sol. op 8.42′ n. 15.39′ Tusmørket varer 53′
To	28	Børnedag	20 7	
F	29	Noah	21 30	Uranus i opp. t. Solen
L	30	David	22 54	
		Simeon og Anna, Luk. 2, 33—40. 2′ række, Luk. 2, 25—32.		
S	31	S. im. j. o. n.	—	Sylvester

MARKEDER

1. Odense L, Skive L, Kolding L, Lemvig L.

2. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers HL, Aarhus L, Horsens L.

4. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

5. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Sindal HKt, Aalborg eksp. Kt, Bjerringbro HL, Skanderborg HKt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

6. København eksp. HKt, Brønderslev L, Thisted L, Ny Løgten HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Tørring HKt.

7. Svendborg L, Aalborg H, Mariager HKt, Holstebro L, Sønderborg L.

8. Odense L, Skive L.

9. Aalborg L, Fjerritslev HKt, Thisted eksp. Kt, Viborg HL, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

11. Præstø H, Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev HKt, Hjørring Kt, Knudstrup L, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

12. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Ringsted HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa H eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

13. København eksp. HKt, Svendborg HKt, Brønderslev L, Aars HKt, Nykøbing M. L, Thisted L, Kolind HKt, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt, Herning HL.

14. Slagelse L, Svendborg L, Holstebro L, Varde HL.

15. Odense L, Skive L, Hobro HKt, Kolding L, Lemvig L.

16. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Horsens L.

18. Slagelse eksp. HKt, Odense eksp. HKt, Brønderslev Kt, Hjørring Kt, Hadsund HL, Ulstrup Hornum st.) HKt, Aarhus eksp. HKt, Vejle eksp. Kt, Holstebro eksp. Kt, Esbjerg eksp. Kt, Haderslev eksp. Kt.

19. Hillerød HKt, Holbæk eksp. Kt, Næstved eksp. Kt, Slagelse HKt, Nykøbing F. eksp. Kt, Svendborg eksp. Kt, Aalborg eksp. Kt, Kolding eksp. HKt, Aabenraa eksp. Kt, Sønderborg eksp. Kt, Tønder eksp. Kt.

20. København eksp. HKt, Næstved H, Brønderslev L, Thisted L, Randers eksp. Kt, Horsens eksp. Kt.

21. Svendborg L, Skørping HKt, Holstebro L.

22. Odense L, Skive L.

23. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L, Vejle L.

27. (Hillerød HKt), (Holbæk eksp. Kt), København eksp. HKt, (Næstved eksp. Kt), (Nykøbing F. eksp. Kt), (Slagelse eksp. HKt), (Odense eksp. HKt), (Svendborg eksp. Kt), Brønderslev L, (Hjørring Kt), (Aalborg eksp. Kt), Aars L, Nykøbing M. L, Thisted L, Randers eksp. Kt, (Aarhus eksp. HKt), Horsens eksp. Kt, (Kolding eksp. HKt), (Vejle eksp. Kt), (Holstebro eksp. Kt), (Esbjerg eksp. Kt), (Aabenraa eksp. Kt), (Haderslev eksp. Kt), (Sønderborg eksp. Kt), (Tønder eksp. Kt).

28. Svendborg L, (Brønderslev $^{27}/_{12}$ Kt), Hjallerup H, Hammel HL, Holstebro L.

29. Odense L, Skive L.

30. Aalborg L, Thisted eksp. Kt, Randers L, Aarhus L.

Indeværende år regnes efter Kristi fødsel 1950

Siden reformationen	433
Siden den Oldenborgske stammes regerings begyndelse i dette rige....	502
Siden vor allernådigste konge, kong *Frederik den Niendes fødsel*.....	51
Fra kong Christian den Femtes danske lov	267
Fra Danmarks grundlov	101

Året 1950 er det 6663de i den julianske periode.

Året 1950 er 1. påskedag den 9. april,
— 1951 - - — - 25. marts,
— 1952 - - — - 13. april,
— 1953 - - — - 5. april,
— 1954 - - — - 18. april.

I Nordisk Astronomisk Tidsskrifts majhæfte 1928 og i den lille Universitets-Almanak for året 1941 (S. 24—25) er 1. påskedag angivet for alle år fra 1801 til og med år 2000.

I følge lov af 29. marts 1893 skal tiden for alle dele af landet bestemmes lig med middelsoltid for den 15. længdegrad øst for Greenwich. (Efter lov af 22. marts 1907 gælder dog Greenwich tid på Færøerne fra 1. januar 1908). *Alle klokkeslæt i denne almanak er derfor angivet i denne* (såkaldte mellemeuropæiske) *tid* og er ti minutter (nøjagtigere 9 min. 41 sek.) mere end efter Københavns middelsoltid, der tidligere har været benyttet som fælles tid for hele landet. Så længe man har *sommertid* i Danmark, skal alle tider i denne almanak korrigeres for forskellen mellem sommertid og mellemeuropæisk tid.

Dagen antages overensstemmende med almindelig vedtægt at begynde ved midnat og *regnes indtil næste midnat fra* o *t.* o *m. til* 24 *t.* o *m., som er det samme som* o *t.* o *m. følgende dag.*

Den tredie række på hver side i kalendariet angiver klokkeslættet for månens op- eller nedgang, for så vidt som kundskab derom kan være af betydning i det daglige liv. Månens opgang er betegnet med op, nedgangen med ned.

Formørkelser i året 1950

1. *Ringformet solformørkelse* den 18. marts, usynlig i Danmark. Formørkelsen ses i den sydligste del af Sydamerika, i det sydlige Atlanterhav, i den vestlige og centrale del af Sydafrika samt i de antarktiske egne.

2. *Total måneformørkelse* den 2. april, synlig i hele sin udstrækning i Danmark. Formørkelsen begynder kl. 20 9 og slutter kl. 23 19; den er total fra kl. 21 30 til kl. 21 59.

3. *Total solformørkelse* den 12. september, usynlig i Danmark. Formørkelsen ses i det nordøstlige Europa, i den nordlige del af Asien, i de arktiske egne og Alaska samt i det nordvestlige Stillehav.

4. *Total måneformørkelse* den 26. september, delvis synlig i Danmark. Formørkelsen begynder kl. 3 32 og slutter kl. 7 2 efter månens nedgang i København. Den er total fra kl. 4 54 til kl. 5 40.

Planeterne i året 1950

Merkur er i almindelighed solen så nær, at den ikke kan ses med blotte øjne. Den 1. januar, 23. april, 21. august og 15. december er den længst øst for solen og går omkring disse dage i København ned henholdsvis 1¾, 2¼, ½ og 1¼ time efter solen. Den 10. februar, 10. juni og 3. oktober er Merkur længst vest for solen og står omkring disse dage i København op henholdsvis 1, ¾ og 2 timer før denne.

Venus er den 13. november i øvre konjunktion med solen. Den 11. april er planeten længst vest for solen og står da i København op 1¼ time før denne. Venus lyser stærkest den 6. marts.

Mars står ved årets begyndelse i Jomfruen, passerer sidst i april over grænsen til Løven og vandrer omkring midten af maj igen ind i Jomfruen. Fra september og til årets udgang passerer planeten gennem Vægten, Skorpionen, Slangeholderen og Skytten ind i Stenbukken. Den 23. marts er Mars i opposition til solen. Planeten står i syd: Ved årets begyndelse kl. 5¾, midt i marts kl. 1, først i maj kl. 21, først i juli kl. 18, først i oktober kl. 15½ og ved årets udgang kl. 14½.

Jupiter står ved årets begyndelse i Stenbukken og vandrer i slutningen af marts ind i Vandmanden, hvor den opholder sig resten af året. Den 26. august er Jupiter i opposition til solen. Planeten står i syd: Ved årets begyndelse kl. 14, sidst i marts kl. 10, først i juni kl. 6, først i august kl. 2, først i oktober kl. 21½, sidst i november kl. 18 og ved årets udgang kl. 16.

Saturn står ved årets begyndelse i Løven og vandrer i slutningen af september ind i Jomfruen, hvor den forbliver året ud. Den 7. marts er Saturn i opposition til solen. Planeten står i syd: Ved årets begyndelse kl. 4¾, sidst i februar kl. 1, sidst i april kl. 21, sidst i juni kl. 17, først i september kl. 13, først i november kl. 9¼ og ved årets udgang kl. 5¾.

Uranus og *Neptun* er ikke synlige for blotte øjne. Uranus opholder sig hele året i Tvillingerne. Planeten er den 29. december i opposition til solen og står da omkring midnat i syd, 58° over Københavns horisont. Neptun opholder sig hele året i Jomfruen. Den 6. april er den i opposition til solen og står da omkring midnat i syd 30° over Københavns horisont.

Pluto opholder sig hele året i Løven. Planeten er kun synlig i store kikkerter.

Flyttedag.

Efter lov af 23. marts 1937 er den første dag i hver måned flyttedag (såfremt denne dag er en helligdag eller dagen før en helligdag, udskydes flyttedagen til den næste søgnedag). Af hensyn til ældre lejekontrakter opføres dog de efter de tidligere bestemmelser fastsatte flyttedage indtil videre i kalendariet.

I kirkeåret 1949—50, der ender med 25. søndag efter trinitatis (26. november), vil der ordentligvis blive prædiket over den anden række af evangelietekster.

I kirkeåret 1950—51, der begynder med 1ste søndag i advent (3. december), vil der ordentligvis blive prædiket over den første tekstrække.

---

2. Alfabetisk markedsfortegnelse for 1950.

Udfærdiget af landbrugsministeriet under medvirken af universitetskasserer J. V. Haugsted.

(Sluttet 5. maj 1949. Om eventuelle forandringer vil der senere ske bekendtgørelse i forskellige dagblade).

Sjælland, Møen, Samsø og Bornholm.

Almindingen, 20. juli heste.
Haslev, 2. marts og 8. sept. heste.
Hillerød, hver tirsdag marked med kreaturer og heste.
Holbæk, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer.
Jyderup, 3. april og 2. okt. heste og kreaturer.
København, onsdag eksportmarked. Heste og kreaturer.
Næstved, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. Tredie onsdag i hver måned heste. Torvedag hver onsdag og lørdag.
Præstø, 13. marts og 11. dec. heste.
Ringsted, anden tirsdag i hver måned marked med kreaturer og heste.
Roskilde, 3. marts, 12. maj, 15. sept. og 3. nov. heste og kreaturer.
Slagelse, første og tredie tirsdag i hver måned marked med heste og kreaturer. Hver mandag eksportmarked med heste og kreaturer. 2. torsdag i hver måned tuberkulosefrit levekvæg. Torvedag hver onsdag og lørdag.
Stege, 13. marts heste.

Lolland og Falster.

Maribo, 23. febr., 28. marts, 8. juni og 26. sept. heste.
Nykøbing, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. 24. febr., 26. april, 19. juli, 4. okt. og 8. nov. heste.
Rødby, 7. marts, 4. juli og 12. sept. heste.

Fyn, Langeland og Ærø.

Odense amt.

Assens, 7. marts, 30. juni og 14. nov. heste og kreaturer.
Ejby, 8. marts og 27. sept. heste.
Glamsbjerg, 2. marts og 3. okt. heste, 25. april heste og kreaturer.
Odense, hver mandag (eller, hvis helligdag, den påfølgende tirsdag) eksportmarked med heste og kreaturer. 4. juli (St. Knud) heste. Hver fredag med tuberkulosefrit levekvæg.

Svendborg amt.

Egeskov, 20. sept. heste.
Faaborg, 26. jan., 23. feb., 9. marts, 8. juni, 5. okt og 2. nov. heste.
Ringe, 17. marts, 6. juli, 7. okt. og 2. nov. heste og kreaturer.
Svendborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer; hver torsdag tuberkulosefrit levekvæg. 11. jan., 8. og 22. febr., 1. og 15. marts, 12. april, 10. maj, 14. juni, 19. juli, 9. aug., 13. sept., 4. og 25. okt., 15. nov., 13. dec. heste og kreaturer.
Ærøskøbing, 3. marts heste.
Ørbæk, 1. juli heste og kreaturer.

Jylland.

Hjørring amt.

Agersted, 14. april heste og 27. sept. heste og kreaturer.
Brønderslev, hver mandag hele året marked med kreaturer; anden mandag i hver måned (i marts og sept. den første mandag) heste. Hver onsdag tuberkulosefrit levekvæg.
Dronninglund, 25. sept. heste og kreaturer.
Flauenskjold, 14. april og 3. nov. heste; 11. sept. heste og kreaturer.
Halvrimmen, 17. april og 23. sept. heste og kreaturer.
Hjallerup, fjerde torsdag hver måned samt de to første samlede søgnedage i juni heste.
Hjørring, hver mandag hele året marked med kreaturer; 18. jan., 25. febr., 28. marts, 30. maj, 28. juni, 16. sept. og 21. okt. heste.
Pandrup, 23. marts og 28. sept heste og kreaturer.
Sindal, 20. febr., 10. marts, 24. april, 24. juli, 15. sept., 13. okt. og 5. dec. heste og kreaturer.
Skovsgaard station, 31. marts, 30. juni, 7. sept. og 20. okt. heste og kreaturer.
Østervraa, 5. okt. heste og kreaturer.

Aalborg amt.

Aabybro, 20. april, 19. maj, 21. sept. og 19. okt. heste og kreaturer.
Aalborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. Første torsdag hver måned heste. Hver lørdag tuberkulosefrit levekvæg.
Aars, 6. og 27. sept. heste og kreaturer; 4. onsdag hver måned marked med

tuberkulosefrit levekvæg; 2. onsdag hver måned (undt. sept.) heste og kreaturer.
Bælum, 15. marts og 14. okt. heste og kreaturer.
Farsø, 21. marts og 8. sept. heste og kreaturer.
Gudumholm, 25. sept. heste.
Hadsund, tredie mandag hver måned heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Hvalpsund, 10. maj og 7. okt. heste og kreaturer.
Løgstør, 1. april, 8. juli, 9. sept., 14. okt. og 11. nov. heste og kreaturer.
Nibe, 11. sept. og 6. nov. heste og kreaturer.
Nørresundby, 26. jan., 23. febr., 9. marts og 6. okt. heste.
Overlade, 17. april og 9. okt. heste og kreaturer.
Skørping, 3. torsdag hver måned heste og kreaturer.
Ulstrup, (Hornum station), 16. jan., 15. marts, 17. april, 3. juli, 16. aug., 18. sept., 18. okt. og 18. dec. heste og kreaturer.
Vegger, 27. marts, 22. maj, 28. aug. og 30. okt. heste og kreaturer.
Vester Hassing, 22. marts og 13. sept. heste og kreaturer.

Thisted amt.

Fjerritslev, 18. jan., 15. febr., 5. april, 28. juni, 8. sept., 21. okt., 11. nov. og 9. dec. heste og kreaturer.
Frøstrup station, 28. marts, 13. maj, 24. juni, 28. aug., 27. sept. og 11. nov. heste og kreaturer.
Hurup, 20. febr., 25. april og 4. sept. heste og kreaturer; 3. juni heste.
Hvidbjerg, 18. april og 23. sept. heste og kreaturer.
Hørdum, 20. april og 28. sept. heste og kreaturer.
Nykøbing, 1. onsdag i marts, derefter hver 14. dag til 1. juni; 1. onsdag i sept., derefter hver 14. dag til 1. januar tuberkulosefrit levekvæg. 15. febr., 21. marts, 15. juli og 13. okt. heste og kreaturer.
Thisted, hver lørdag eksportmarked med kreaturer. Hver onsdag marked med tuberkulosefrit levekvæg i de uger, hvor der ikke afholdes marked med heste og tuberkulosefrit levekvæg. 3. jan., 7. og 28. febr., 28. marts, 12. april, 8. maj, 6. juni (sommermarked), 4. juli, 5. og 22. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Vilsund, 11. april, 20. og 21. juli og 15. sept. heste og kreaturer.

Viborg amt.

Aalestrup, 10. jan., 9. marts, 19. april, 15. juli, 14. sept. 13. okt. og 21. nov. heste og kreaturer.
Ans, 1. maj og 29. sept. heste og kreaturer.
Bjerringbro station, første tirsdag i hver måned marked med heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Karup, 21. april og 8. sept. heste og kreaturer.
Kellerup, 12. maj, 8. sept. tuberkulosefrit levekvæg.
Klejtrup, 3. april, 2. okt. heste og kreaturer.
Knudstrup, anden mandag i hver måned tuberkulosefrit levekvæg.
Møldrup station, 19. april og 7. sept. heste og kreaturer.
Skals, 4. april og 16. sept. heste og kreaturer.
Skive, hver fredag tuberkulosefrit levekvæg samt første fredag hver måned heste (undt. aug. og dec.).

Viborg, 20. maj og 24. juni (snapstingsmarked), 26. aug. og 25. sept. (toftemarked) samt 2. lørdag (ikke maj, juni, aug., sept.) og 4. lørdag (ikke maj, juni, aug., sept. og dec.) hver måned heste og tuberkulosefrit levekvæg.

Randers amt.

Allingaabro, 20. jan., 17. febr., 17. marts, 19. maj, 24. juli, 20. okt. og 17. nov. heste og kreaturer; 21. april og 15. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Gerlev, 4. maj og 6. okt. heste og kreaturer.
Glæsborg, 18. april, 25. maj, 20. juli, 28. sept., 12. okt. og 30. nov. heste og kreaturer.
Grenaa, 31. marts og 29. sept. heste og kreaturer. Torvedag hver onsdag og lørdag.
Havndal, 9. marts og 12. okt. heste og kreaturer.
Hobro, 3. fredag hver måned heste og kreaturer.
Kolind station, anden onsdag hver måned heste og kreaturer.
Mariager, første torsdag i hver måned marked med heste og kreaturer.
Ny Løgten station, første onsdag hver måned marked med heste og kreaturer.
Randers, hver onsdag eksportmarked med kreaturer. Hver lørdag med tuberkulosefrit levekvæg, 7. og 21. jan., 4. og 18. febr., 4. og 18. marts, 1. og 15. april, 20. maj, 17. juni, 8 og 22. juli, 12. aug., 2. og 16. sept., 7. og 21. okt., 18. nov. og 2. dec. heste.
Ryomgaard, 22. marts og 27. sept. heste og kreaturer.
Trustrup, 15. marts og 18. okt. heste og kreaturer.
Æbeltoft, 3. marts og 1. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Øster Tørslev, 13. april og 14. sept. heste og kreaturer.

Aarhus amt.

Aarhus, hver mandag eksportmarked med heste og kreaturer på kvægtorvet. Hver lørdag med tuberkulosefrit levekvæg.
Solbjerg, 17. marts og 6. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Odder, 31. marts og 8. sept. heste og kreaturer.

Skanderborg amt.

Brædstrup, 6. maj, 15. juli og 20. okt. heste og kreaturer.
Ejstrupholm, 2. maj og 21. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Hammel, sidste torsdag i hver måned heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Horsens, hver onsdag eksportmarked med kreaturer, 1. og 3. lørdag i hver måned tuberkulosefrit levekvæg. 11. jan., 1. og 22. febr., 8. og 22. marts, 5. og 24. april, 9. juni, 25. juli og 22. sept. heste. 25. okt. heste og kreaturer; 23. sept. avlsdyr. Torvedag hver onsdag og lørdag, grisemarked hver lørdag.
Hovedgaard, 26. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Nørre Snede, 14. april tuberkulosefrit levekvæg og 27. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Salten, 30. juni heste og kreaturer.

Silkeborg, 13. maj og 14. okt. tuberkulosefrit levekvæg. 26. april og 28. sept. heste.
Skanderborg, 10. jan., 7. og 21. febr., 7. og 21. marts, 11. april, 9. maj, 13. juni, 25. juli, 12. sept., 24. okt. og 5. dec. heste og kreaturer. Torvedag hver fredag, grisemarked hver tirsdag.
Tørring, 27. febr., 14. april, 2. maj, 19. juli, 4. okt. og 6. dec. heste og kreaturer.

Vejle amt.

Blaahøj, 12. sept. heste.
Brande, 7. marts, 4. april, 2. maj, 28. juli, 5. sept. og 10. nov. heste og kreaturer.
Egtved, 1. maj og 5. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Filskov, 23. maj og 22. aug. heste og kreaturer.
Give, 21. febr., 21. marts, 28. april, 14. juli, 1. sept., 26. okt. og 16. nov. heste og kreaturer.
Jellinge, 12. maj og 26. sept. heste og kreaturer.
Kolding, hver tirsdag eksportmarked med heste og kreaturer. 1. og 3. fredag i hver måned tuberkulosefrit levekvæg.
Sønder Omme, 27. marts og 23. okt. heste og kreaturer.
Vandel, 25. maj og 16. okt. heste og kreaturer.
Vejle, hver 2. og 4. lørdag tuberkulosefrit levekvæg, hver mandag eksportmarked med kreaturer. 2. febr., 5. og 27. april og 28. sept. heste.

Ringkøbing amt.

Aulum, 21. april og 31. okt. heste og kreaturer.
Bording station, 25. april og 23. okt. heste og kreaturer.
Bækmarksbro, 18. april og 4. okt. heste og kreaturer.
Dalager, 12. april, 31. aug. og 13. okt. heste og kreaturer.
Haderup, 17. april og 18. sept. heste og kreaturer.
Herning, 11. jan., 3. febr., 3. marts, 11. april, 2. maj, 30. juni, 15. juli, 25. aug., 6. okt., 3. nov. og 13. dec. heste og tuberkulosefrit levekvæg. Torvedag hver tirsdag og lørdag, grisemarked hver torsdag.
Holstebro, hver mandag eksportmarked med kreaturer. Hver torsdag marked med tuberkulosefrit levekvæg og grisemarked. 13. januar, 10. februar, 17. marts, 21. april, 3. maj, 8. juni, 28. juli, 14. september, 13. oktober og 17. november heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Ikast, 11. maj og 20. sept. heste og kreaturer.
Kibæk, 3. maj og 27. sept. heste og kreaturer.
Lemvig, 1. og 3. fredag hver måned tuberkulosefrit levekvæg. 28. aug., 5. okt. og 10. nov. heste og kreaturer.
Ramme, 29. aug. heste og kreaturer.
Ringkøbing, 27. april, 22. aug. og 2. okt. heste og kreaturer.
Sdr. Bork, 10. okt. kreaturer.
Skern, 9. febr., 20. marts, 28. juli og 14. nov. heste og kreaturer.
Struer, 21. marts og 19. sept. heste og kreaturer.
Tarm, 25. april, 13. sept. og 11. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Tim, 24. april (særlig heste og kreaturer), 13. nov. heste og tuberkulosefrit levekvæg.

Ulfborg, 26. april, 23. aug. og 12. okt. heste og kreaturer.
Vemb, 14. marts og 2. sept. heste og kreaturer.
Videbæk, 6. marts, 28. april, 29. juni, 28. aug. og 20. okt. heste og kreaturer.
Vinderup, 25. april, 4. okt. heste og kreaturer.

Ribe amt.

Agerbæk, 15. april og 2. okt. heste og kreaturer.
Bramminge, 1. febr., 8. marts, 24. april, 14. juni, 31. juli, 12. sept., 10. okt. og 15. nov. heste og kreaturer.
Brørup, 11. marts, 4. maj og 28. sept. heste og kreaturer.
Bække, 10. maj og 22. sept. heste og kreaturer.
Esbjerg, hver mandag eksportmarked med kreaturer.
Grindsted, 9. marts, 27. april, 11. maj, 28. juni, 22. juli, 7. sept., 10. okt. og 18. nov. heste og kreaturer. Torvedag samt grisemarked hver torsdag.
Gørding, 29. april og 7. okt. heste og kreaturer.
Holsted, 2. jan., 13. april, 28. aug. og 8. nov. heste og kreaturer.
Nørre Nebel, 24. april og 25. sept. heste og kreaturer.
Oksbøl, 17. april og 9. okt. heste og kreaturer.
Ribe, 20. og 25. april, 8. juni, 13. sept., 26. okt. samt 1. og 16. nov. heste og kreaturer. 9. marts, 11. maj, 3. aug. og 11. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Varde, 10. jan., 2. febr., 10. og 28. marts, 26. april, 2. maj, 9. juni, 11. juli, 10. aug., 14. sept., 12. okt., 2. nov. og 14. dec. heste og tuberkulosefrit levekvæg. Torvedag hver torsdag.
Vejen, 19. april, 30. juni og 13. sept. heste og kreaturer.
Vorbasse, 1. april, 20. juli og 9. okt. heste og kreaturer.
Ølgod, 24. april, 12. sept. og 11. okt. heste og kreaturer.

De sønderjydske landsdele.

Haderslev amt.

Agerskov, 2. maj og 3. okt. heste og kreaturer.
Gram, 10. maj, 19. juli og 21. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Haderslev, hver mandag eksportmarked med kreaturer. 2. jan., 20. febr. og 26. sept. heste. Hver mandag grisemarked.
Toftlund, 6. maj og 17. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg.

Aabenraa amt.

Aabenraa, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. 21. febr., 25. april, 18. juli, 17. okt. og 7. nov. heste og kreaturer. 12. dec. heste.
Bolderslev, 26. april og 27. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Hellevad, 26. april og 4. okt. tuberkulosefrit levekvæg.
Kliplev, 13. april og 14. sept. heste og tuberkulosefrit levekvæg.
Røde Kro, 19. okt. heste og kreaturer.

Sønderborg amt.

Skovby (Als), 22. sept. heste og kreaturer.
Sønderborg, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. 1. torsdag hver måned tuberkulosefrit levekvæg.

Tønder amt.

Arnum, 8. maj og 4. okt. heste og tuberkulosefrit levekvæg; 24. april og 27. sept. tuberkulosefrit levekvæg.
Bredebro, 24. april og 16. okt. heste og kreaturer.
Bylderup-Bov, 27. april og 12. okt. heste og kreaturer.
Højer, 20. april samt 5. og 12. okt. heste og kreaturer.
Løgumkloster, 21. marts, 2. maj, 20. juni, 15. aug. og 24. okt. heste og kreaturer. 25. april og 10. okt. tuberkulosefrit levekvæg.
Rabsted, 1. maj og 16. okt. heste og kreaturer.
Skærbæk, 27. april, 4. maj, 5. og 19. okt. samt 2. nov. heste og kreaturer. 25. april og 24. okt. tuberkulosefrit levekvæg.
Tinglev, 3. maj og 18. okt. heste og kreaturer.
Tønder, hver tirsdag eksportmarked med kreaturer. 10. marts, 14., 21., og 28. april, 12. og 19. maj, 7. juli, 4. aug., 1. og 15. sept., 6., 13., 20. og 27. okt., 3. nov. heste og tuberkulosefrit levekvæg; 12., 19. og 26. april, 3. og 10. maj, 11., 18. og 25. okt. samt 1. og 8. nov. kreaturer.

Drægtighedstabel

Drægtighedens begyndelse	Fødsel kan ventes hos: Hopper 336 dage	Køer 281 dage	Får 153 dage	Søer 115 dage
Januar 1...	December 2	Oktober 8	Juni 2	April 25
— 8...	— 9	— 15	— 9	Maj 2
— 15...	— 16	— 22	— 16	— 9
— 22...	— 23	— 29	— 23	— 16
— 29...	— 30	November 5	— 30	— 23
Februar 5...	Januar 6	November 12	Juli 7	Maj 30
— 12...	— 13	— 19	— 14	Juni 6
— 19...	— 20	— 26	— 21	— 13
— 26...	— 27	December 3	— 28	— 20
Marts 5...	Februar 3	December 10	August 4	Juni 27
— 12...	— 10	— 17	— 11	Juli 4
— 19...	— 17	— 24	— 18	— 11
— 26...	— 24	— 31	— 25	— 18
April 2...	Marts 3	Januar 7	September 1	Juli 25
— 9...	— 10	— 14	— 8	August 1
— 16...	— 17	— 21	— 15	— 8
— 23...	— 24	— 28	— 22	— 15
— 30...	— 31	Februar 4	— 29	— 22
Maj 7...	April 7	Februar 11	Oktober 6	August 29
— 14...	— 14	— 18	— 13	September 5
— 21...	— 21	— 25	— 20	— 12
— 28...	— 29	Marts 4	— 27	— 19
Juni 4...	Maj 5	Marts 11	November 3	September 26
— 11...	— 12	— 18	— 10	Oktober 3
— 18...	— 19	— 25	— 17	— 10
— 25...	— 26	April 1	— 24	— 17
Juli 2...	Juni 2	April 8	December 1	Oktober 24
— 9...	— 9	— 15	— 8	— 31
— 16...	— 16	— 22	— 15	November 7
— 23...	— 23	— 29	— 22	— 14
— 30...	— 30	Maj 6	— 29	— 21
August 6...	Juli 7	Maj 13	Januar 5	November 28
— 13...	— 14	— 20	— 12	December 5
— 20...	— 21	— 27	— 19	— 12
— 27...	— 28	Juni 3	— 26	— 19
Septbr. 3...	August 4	Juni 10	Februar 2	December 26
— 10...	— 11	— 17	— 9	Januar 2
— 17...	— 18	— 24	— 16	— 9
— 24...	— 25	Juli 1	— 23	— 16
Oktober 1...	September 1	Juli 8	Marts 2	Januar 23
— 8...	— 8	— 15	— 9	— 30
— 15...	— 15	— 22	— 16	Februar 6
— 22...	— 22	— 29	— 23	— 13
— 29...	— 29	August 5	— 30	— 20
November 5...	Oktober 6	August 12	April 6	Februar 27
— 12...	— 13	— 19	— 13	Marts 6
— 19...	— 20	— 26	— 20	— 13
— 26...	— 27	September 2	— 27	— 20
December 3...	November 3	September 9	Maj 4	Marts 27
— 10...	— 10	— 16	— 11	April 3
— 17...	— 17	— 23	— 18	— 10
— 24...	— 24	— 30	— 25	— 17

Andelsvask

Af husholdningskonsulent frk. *K. Uhre,* Ringkøbing.

Mangelen på arbejdskraft har i de senere år nødvendiggjort en forenkling af det huslige arbejde og en hårdt tiltrængt forbedring af arbejdsforholdene. Man har omsider fået øjnene op for, at der også på dette felt kunne indvindes megen tid og kostbar arbejdskraft til gavn for hjemmene og samfundet. Som et led i disse rationaliseringsbestræbelser må oprettelsen af andelsvaskerier hilses som et betydningsfuldt fremskridt.

For de fleste husmødre har vaskedagen altid været en streng dag at tænke på, og besværligt har det også ofte været at få en storvask tørret og færdigbehandlet. Den gammeldags vask med vaskebrædt og håndkraft forbundet med et ustandseligt slæb af tungt, vådt tøj fra vaskebaljen til vaskekedlen og tilbage igen, med skylning i iskoldt vand, vridning, ophængning og nedtagning — undertiden i blæst og kulde — tager uforholdsmæssig lang tid og slider alt for meget både på tøjet og på husmødrenes helbred og humør.

Mærkeligt nok har mange husmødre endnu den opfattelse, at de står sig bedst ved selv at ordne storvasken efter de gammelkendte metoder. Og så er sagen dog den, at den bedste og mest skånsomme vask opnås ved at tage de moderne hjælpemidler i brug.

Vaskebrædtet må afløses af en vaskemaskine af den *rigtige* type med tromle af rustfrit stål, hvori tøjet kan opvarmes, vaskes og skylles færdigt. Vridning af tøjet bør undgås, og en tørrecentrifuge må overtage denne del af arbejdet. Vaskemidlerne må anvendes på rette måde, og vaskevandet må være kalk- og jernfrit, hvorfor det også kan være nødvendigt at anskaffe et filteranlæg.

Det er ingen billig historie at indrette et vaskehus efter disse principper, især da maskinernes udnyttelse ved hjemmevasken er forholdsvis ringe. Den bedste løsning af vaskeproblemet må derfor blive fællesvaskeriet.

Ligeså selvfølgeligt som det nu er blevet for landbohjemmene, at mælken sendes til viderebehandling på andelsmejeriet, ligeså selvfølgeligt vil det antageligt med tiden blive, at storvasken sendes til andelsvaskeriet, hvor man ved hjælp af et veluddannet og øvet personale og et tidssvarende maskinudstyr kan udføre arbejdet bedre og på kortere tid end hidtil.

Det er ikke blot vaskedagenes slid og slæb, husmødrene befries for, men også spekulationerne med, hvornår de dog skal få tid til at ordne den næste storvask. Andelsvaskeriets bil kommer på bestemte dage og afhenter det snavsede tøj, som et par dage efter bringes tilbage, fint rullet og strøget, parat til at lægges i skufferne eller til at tages i brug.

Tøjets behandling på andelsvaskeriet foregår på den måde, at det først sorteres i mange forskellige hold, efter som det nu er lidt eller meget snavset, finere eller grovere ting, kulørt tøj, uldtøj eller andet, der kræver en særlig varsom behandling. De mere sarte ting går til håndvask, medens det øvrige fordeles i vaskemaskinerne, hvor det først får en forskylning i en iblødsætningsopløsning. Derefter fyldes sæbevand på, og tøjet skvulpes heri, til det er rent. Sæbevandet holdes på den varmegrad, der giver størst vaskeevne uden at skørne tøjet, og det udskiftes en eller flere gange efter behov. Skylningen foregår på samme måde ved skvulpning i flere hold vand, hvoraf de første hold altid er blødgjort vand. Herved undgås dannelsen af kalksæbe — også kaldet »sæbelus« — der ellers vil afsætte sig i tøjets taver, som i det lange løb skørnes heraf og får en kedelig farve og lugt.

Tøjet forbliver altså i samme maskine, til det er færdigvasket og skyllet, og derefter går det i tørrecentrifugen, som slynger vandet ud af tøjet, så det blive strygetørt. De glatte stykker, lagener, duge, håndklæder m. m. bredes ud og går fra centrifugen videre igennem varmerullen. Det er da tørt og fint strøget, færdigt til aflevering.

Uldtøj og charmeuse tørres i en tørretumble, hvor det holdes i stadig bevægelse.

Skjorter, kitler o. l. stryges tørt på dertil indrettede presser.

Anvendelsen af de moderne vaskerimaskiner i forbindelse med rigeligt rent og afhærdet vand samt den hurtige tørring medvirker til, at tøjet holdes hvidt og friskt uden at komme i solen og uden brug af kemiske blegemidler. Forsøgsresultaterne viser desuden, at vaskesliddet på tøjet er mindre end ved

almindelig hjemmevask. Den side af sagen skulle altså ikke kunne give nogen grund til betænkeligheder.

Til at begynde med vil mange måske mene, at omkostningerne ved at få vasket på andelsvaskeriet bliver for store. Men lidt må der vel ofres for bekvemmeligheden, og hjemmevasken er jo heller ikke gratis, når alle ting tages i betragt-

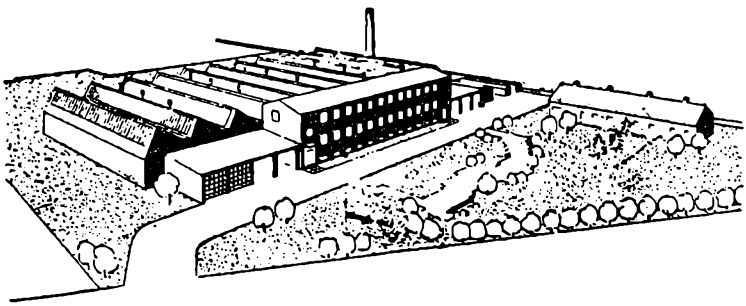

ning. Den tid og energi, som hidtil er anvendt hertil, vil sikkert i de fleste hjem kunne anvendes til mere produktivt og mindre opslidende arbejde.

Landet over findes der nu andelsvaskeriforeninger eller -udvalg, der arbejder med sagen. Man mener nu, at den bedste driftsøkonomi vil kunne opnås ved oprettelse af vaskerier, der er baseret på mindst 2000 husstande. Det er vigtigt, at vasken bliver så billig, at de fleste kan få råd til at være med i andelsvaskeriet, og det er også temmelig vigtigt, at vaskekvaliteten bliver den bedst mulige. Det er derfor ønskeligt, at vaskerierne med det samme får den nødvendige tilslutning, og det vil jo også være lige så rigtigt at tage startvanskelighederne med i stedet for blot at vente og se, hvordan det går, for så måske siden at tage de fordele, der byder sig.

Husmødrenes eventuelle bekymringer for, at deres tøj ikke er pænt nok til at sende på vaskeri, forsvinder vel også efterhånden, når det går op for dem, at på vaskerier af ovennævnte størrelse er der ingen, der kan interessere sig særligt for den enkelte families mere eller mindre pæne tøj.

I vore nabolande Sverige og England vinder de store andelsvaskerier stadig større udbredelse, og forhåbentlig må man også herhjemme forstå at udnytte de erfaringer, der allerede er gjort til gavn for den fremtidige udvikling.

Hestens fodring

Den store nyanskaffelse af traktorer har overflødiggjort en betydelig del af vore arbejdsheste, og denne udvikling vil fortsætte et stykke tid endnu. Ikke desto mindre vil vi fortsat have brug for et ret stort antal landbrugsheste, og det vil selvsagt være af allerstørste økonomiske betydning at få disse heste opdrættet, fodret og passet så rationelt som muligt. Ikke mindst på fodringens område er der her mange steder noget at rette.

Det er ofte sagt, at hestene er vore gode arbejdskammerater, og derfor skal de behandles og fodres godt. Dette er helt rigtigt. Men hvorfor ikke behandle disse gode arbejdskammerater lige så godt på en billigere måde! — Jeg tænker her navnlig på besparelser af det urimeligt store kornforbrug, som er det almindelige. Ifølge Driftsbureauets regnskaber fra hele landet har man — selv igennem krigsårene og efterkrigsårene, hvor kornet både har været knapt og dyrt — brugt gennemsnitligt 10—12 tdr. korn årlig pr. hest. I betragtning af, at landbrugsheste gennemsnitligt kun har ca. 100 arbejdsdage om året, må dette frådseri i korn siges at være ganske meningsløst — at den stund grovfoder uden skade kan erstatte langt den største del af kornet, og at grovfoderet almindeligvis kan fremskaffes til halvdelen af de gængse kornpriser.

Til en fuldvoksen mellemsvær hest ved landbrugsarbejde må der gennemsnitligt regnes med et foderbehov på 8 foderenheder daglig — eller ca. 3000 f.e. årlig. Heraf er en del sommerfoder, og dette bør selvfølgelig være græsning; lad dette i 5 måneder beløbe sig til 1200 f.e.

I årets øvrige syv måneder kan en hest æde et lignende antal foderenheder i tørstofrige roer (event. kogte kartofler) — lad hesten dertil æde 300 f.e. i halm og 300 f.e. i kraftfoder (proteinfoder og korn). Hø og ensilage er fortrinligt, men ingen uundværlig betingelse for arbejdsheste; drejer det sig om følhopper og plage, stiller sagen sig noget anderledes. Her skulle i hvert fald høet nødigt savnes.

Der er også mange eksempler på, at arbejdsheste er fodret helt uden korn; men det vil dog sikkert være rigtigst at have lidt korn at supplere grovfoderet med igennem de travleste uger i forårstiden og i det par efterårsmåneder, hvor hestene hver dag har hårdt slæb fra morgen til aften.

Arbejdshestenes proteinbehov er ikke stort — og væsentlig mindre end de øvrige husdyrs —; det drejer sig kun om 50—60 gram fordøjelig renprotein pr. foderenhed, forudsat at foderet iøvrigt er fornuftigt sammensat. Roer og halm, der i vintertiden må være hovedfoderet, indeholder imidlertid kun 25—35 g prot. pr. f.e., så det vil let ses, at et mindre tilskud af et proteinfoder er absolut nødvendigt; men ca. ½ kg pr. hest daglig vil forslå. Blandingen af dette tilskudsfoder kan for eks. være således: 50 pct. kød-benmel, 25 pct. soyaskrå og 25 pct. solsikkekager. En typisk dagsration til arbejdsheste kan da være:

30 kg sukkerroer (rene)
6 kg halm (ikke hakkelse)
½ kg kraftfoder

I perioder med stadigt hårdt slæb gives hestene dertil 1 à 2 kg korn. Det store roefoder har sine ulemper. Hestene kan således ikke tåle fuldt roefoder straks, men må gradvis vænnes dertil. Roerne må være friske og helst ikke for kolde. Da hestene er meget ømfindtlige overfor sandforstoppelse, må *roerne* absolut *vaskes eller skrabes pinligt rene.* Endvidere bør det store roefoder sættes betydeligt ned (til ca. halvdelen) på fridage og i perioder, hvor hestene står helt fri. Heste, der har stået på fuldt roefoder i en eller flere fridage, vil nemlig være alt for udsatte for at få den såkaldte »nyrebetændelse«, når de skal i selen igen! Ikke få gode heste sætter livet til, fordi staldkarlen i misforstået godhed har båret sig ufornuftigt ad.

800 kornfoderenheder ombyttet med 800 grovfoderenheder, der for eks. er 25 øre billigere pr. f.e., vil sige 200 kr. sparet i foderudgift pr. arbejdshest årlig.

Danmarks meteorologiske forhold

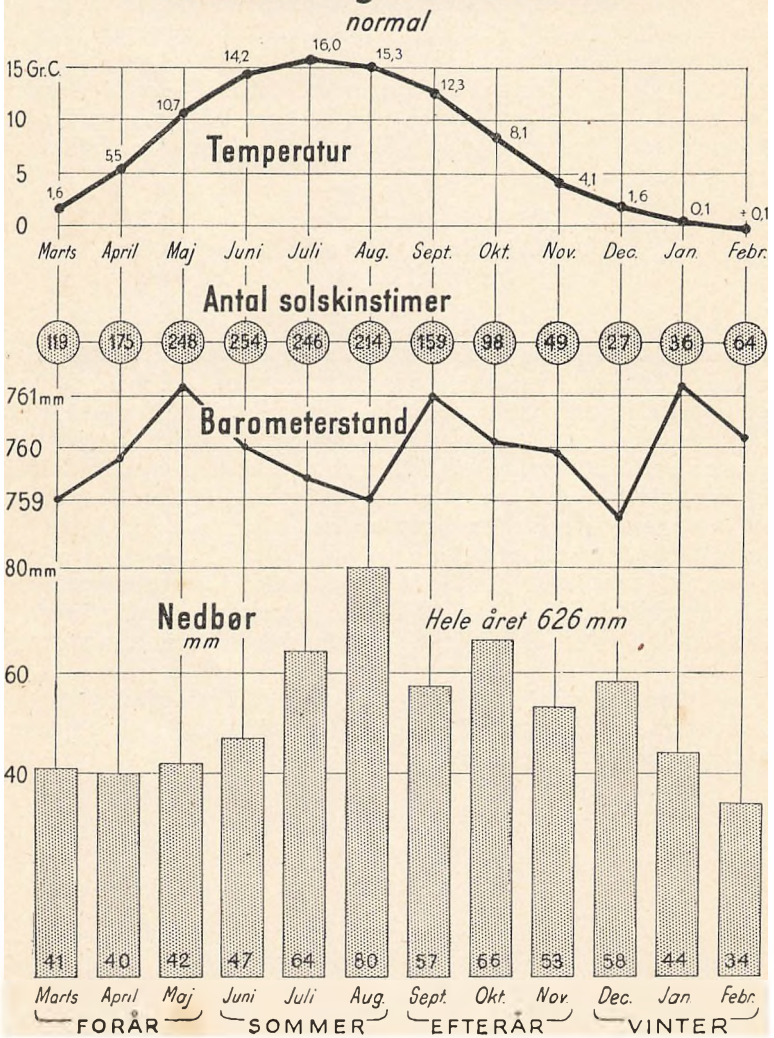

Landbrugsarealets benyttelse 1948

ialt 3,14 mill. ha

1.317.000 ha

- Hvede.... 69.000
- Rug..... 169.000
- Byg..... 444.000
- Havre.... 333.000
- Blandsæd 283.000
- Bælgsæd 14.000

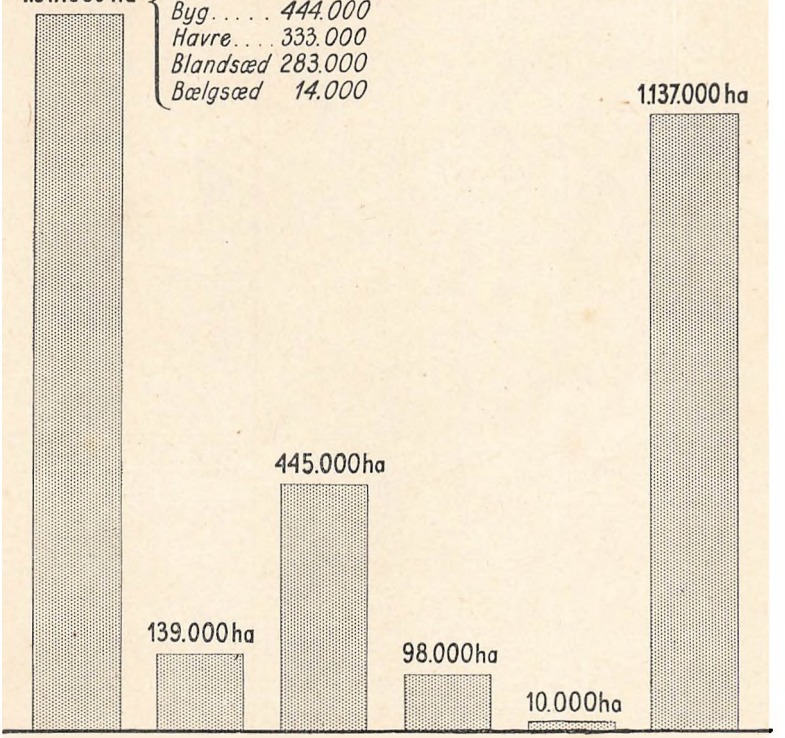

Eksempel på

EN KOS ÅRSOMSÆTNING

ialt 3300 foderenheder

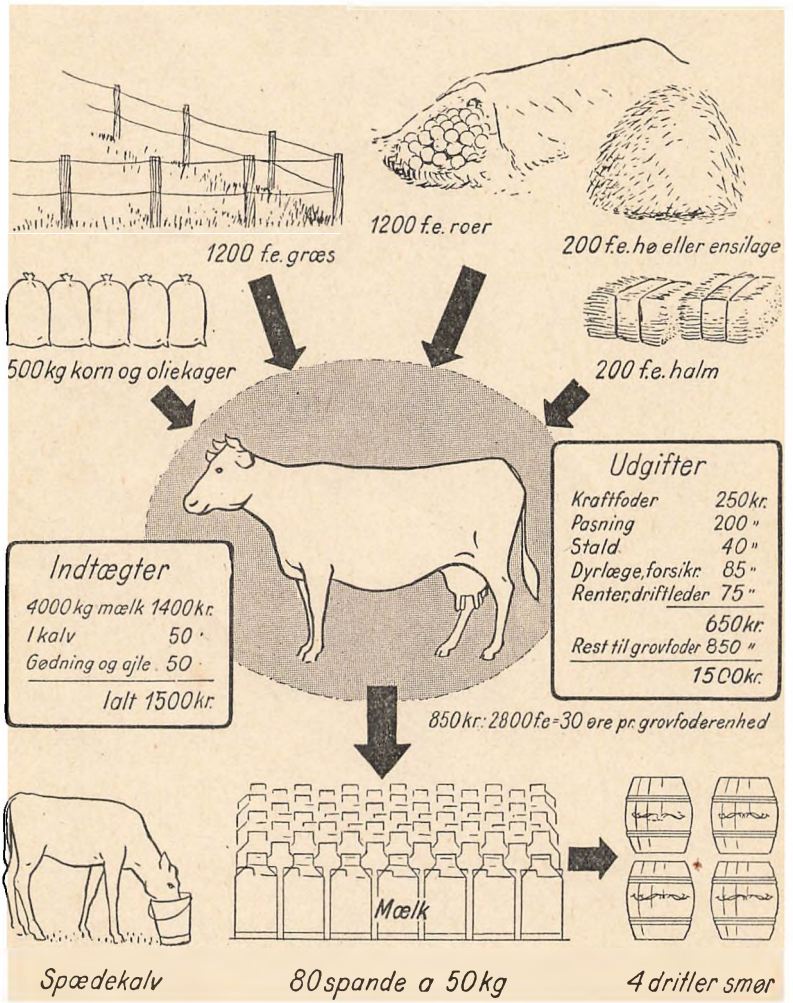

Husdyrbestandens forøgelse

Antal stkr.

Går det efter planen?

1948 (Julitællingen)		1952 (Efter „Langtidsprogrammet")
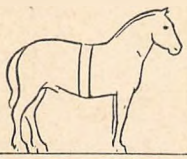 574.000	Heste	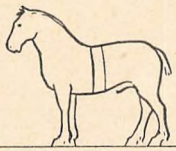 500.000
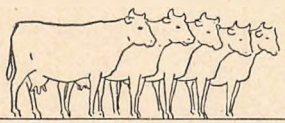 2.826.000	Kvæg	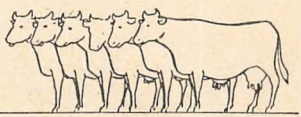 3.200.000
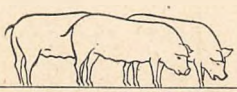 1.442.000	Svin	 3.800.000
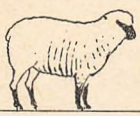 77.000	Får	 60.000
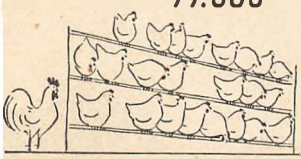 23.800.000	Høns	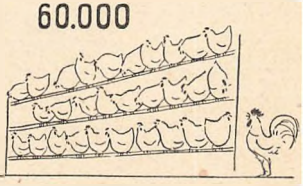 30.000.000

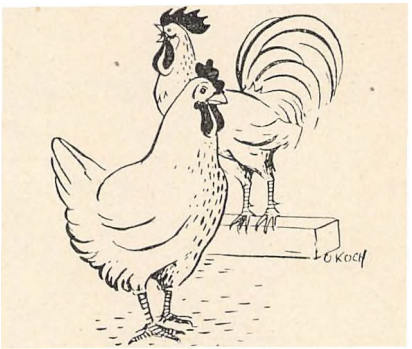

Hønseholdets berettigelse og økonomi

Af konsulent *Karl E. Nielsen*, Sorø.

Hvorfor holder vi høns? Er det fordi, det nu engang hører sig til, eller fordi »der er penge i det«?

I forholdsvis få hønsehold er det uden videre indlysende, at det er af hensyn til fortjenesten, man holder høns. Ser vi derimod paa de mange større og mindre hønsehold udover landet, får man i høj grad indtryk af, at det er noget, der hører sig til. Bevares — man tager også her imod ægpengene og er glade for dem — jeg kender forøvrigt ingen penge, der er mere velkomne end netop ægpengene, men det er måske fordi, ægpengene i almindelighed er husmoderens specielle ejendom og sikkert mange steder de eneste kontante penge, hun føler som privat kapital —.

Der er rundt omkring en tendens til enten at overvurdere hønseholdets indtægter eller til at undervurdere størrelsen af de samlede udgifter. Som eksempel vælger vi en høne, der paa et år lægger 180 æg. Det er en ydelse, der ligger væsentligt over landets gennemsnit. Med en notering på 2,64 kr. pr. kg og under forudsætning af, at de 180 æg svarer til 10 kg æg, giver hønen brutto kr. 26,40 på et år. Med en foderpris på 45 øre pr. kg vil udgiften til hønens foder (ca. 36 kg) andrage mellem 16 og 17 kr. Siger vi af nemheds hensyn kr. 16.40, bliver der tilbage kr. 10,00, som skal deles i leje af hus og løbegård, arbejdsvederlag for pasning m. m. Havde vi valgt en

ægnotering på 3,64 kr., var der blevet ikke 10, men 20 kr. til dækning af udgifterne udover foderet. De kan selv sætte andre tal ind i eksemplet, og De skal selv have lov til at fælde dommen over, om det at holde høns er en god eller mindre god forretning; men i forbindelse med dette taleksempel vil jeg meget advare imod, at man regner på følgende måde: Een høne giver kr. 10,00; hundrede høns giver kr. 1000,00, tusinde høns giver kr. 10.000,00 o. s. fr. Det er en farlig tankegang; hvor farlig kan De både oplysende og muntert læse om i fabelen: »Konen med æggene«.

Sorø Amts Husmandsforeningers Husdyrbrugsudvalg gennemførte fra 1. oktober 1947 til 30. september 1948 en økonomi-konkurrence mellem almindelige hønsehold. Sagt på kortest måde fortalte konkurrencen følgende om hønseholdets økonomi: I gennemsnit blev et æg produceret for ca. 9 øre. Handelsprisen i perioden var ca. 22 øre. Dernæst, at det har afgørende betydning for hønseholdets økonomi, at der tages vidtgående hensyn til »affaldet« fra ægproduktionen, hanekyllinger og udsætterhøns. Derimod fortalte konkurrencen intet om, at delvis fritgående høns gav bedre økonomisk resultat end høns, der holdes i huse og løbegårde hele året.

Efter denne økonomiske udredning vil jeg gerne fastslå som min overbevisning, at man holder høns, *både* fordi det hører sig til, og fordi et velorganiseret hønsehold er ensbetydende med jævnt flydende indtægter — omend ikke af de store!

Høns har, i modsætning til hvad kan siges om mange andre af vore husdyr, lige fuldt berettigelse både på ejendomme med og uden jord. Men det er altid meget vigtigt, at man afpasser flokkens størrelse i forhold til den hus- og løbeplads, man råder over. Selv under små forhold kan et hønsehold give glæde og berigelse, når blot kravene om lys, luft — uden træk — og renlighed overholdes, dernæst er det vigtigt af hensyn til udbyttet, at man fodrer rationelt.

Set fra købers side vil køb af hønneker blive væsentligt dyrere, end om han selv opdrætter sin kyllingeflok. Men forskellige forhold kan medføre, at køb af hønneker må kaldes både rigtigt og hensigtsmæssigt. I denne forbindelse kan der være grund til at nævne kønssorteringen af daggamle kyllinger. Skal vi gå over til kun at købe daggamle hønekyllinger? Også her spiller pladsforholdene stærkt ind. At det kan blive endog meget dyrt at opdrætte en flok kyllinger under meget

indskrænkede såvel inden- som udendørs forhold er afgjort; og sådanne steder står man sig ved at købe udelukkende daggamle hønekyllinger, idet man kan klare sig med halvdelen af det antal kyllinger, der ville være nødvendig, hvis man ikke køber kønssorterede kyllinger. Men i almindelighed bør det tilrådes, at man fornyer sin hønsebestand gennem indkøb af usorterede daggamle kyllinger. Det plejer at vække nogen modsigelse, når man vover den påstand, at man ved den tid, hanekyllingerne er slagtefærdige — og så bør de afhændes — har de tilbageværende 8—10 ugers hønneker kvit og frit. Det kan lade sig gøre, men foderpriser, prisen på hanekyllinger, håndelaget samt større eller mindre held betyder en hel del. Efterhånden er vi nået så vidt, at man uden at blive beskyldt for fanatisme kan anbefale enhver hønseholder, der ikke har avlsmæssige hensyn at tage i besætningen, at indsætte en flok unghøner hvert efterår, hvilket vil sige, at hønen kun får een læggesæson. De derved opnåede flere æg betaler de øgede opdrætningsomkostninger, og gennemgående er den årlige udskiftning ensbetydende med bedre sundhedsforhold i hønsebesætningen.

Racespørgsmålet er særdeles velegnet til at sætte sindene i bevægelse. Jeg regner det for at være ret underordnet, om man holder den ene eller den anden race, men som alment synspunkt kan fremføres, at de såkaldte halvsvære racer sikkert egner sig bedre for små hønserier end de lette racer, idet produkterne fra det lille hønsehold i mange tilfælde udelukkende er tænkt anvendt i egen husholdning, og i almindelighed giver den halvsvære høne et bedre slagteprodukt end de lettere. Derimod finder jeg ingen anledning til at anbefale at holde krydsningshøns.

Om fodring af høns og kyllinger blot dette: Pr. høne pr. dag regnes at medgå 60 til 70 g helt korn givet med en mindre del om morgenen og den store del (⅔) om aftenen, derudover må hønsene have fri adgang til en alsidig sammensat foderblanding (fritfoder) med et indhold af omkring 90 f.e. pr. 100 kg og 18 % fordøjelig renprotein (180 g). Rigelig adgang til friskt grønt (lucernegrønmel) og strandskaller, samt drikkevand.

Selv om man regner med, at der i kyllingernes fritfoderblanding kun bør være 14 % (140 g) fordøjelig renprotein, er der ingen grund til at have to fritfoderblandinger. Kyllinger

trives udmærket ved at få af hønsenes fritfoderblanding, og man kan regulere det samlede foders proteinindhold ved at give lidt større portioner kærnefoder — de første dage havregryn, senere knækket korn (byg, majs og havre) — når man bruger af hønsenes fritfoderblanding, end hvis man køber en speciel kyllingefoderblanding. I disse er ofte tilsat tørmælk eller vallepulver. Mælk er i passende mængder et fortrinligt foder til alle vore husdyr — også til høns og kyllinger — men mange hønseholdere har fortrinlige resultater af både høns og kyllinger uden at bruge mælk. Mælk er altså ingen livsbetingelse for hønseholdet. Også kyllingerne bør have rigeligt grønt, og de bør have adgang til strandskaller. Kan man holde kyllingernes fordøjelse i orden, er der næppe grund til at bruge trækul, der blot tager plads op for virkelige foderemner i fordøjelseskanalen. For at sikre kyllingernes knoglevækst er det nødvendigt med et tilskud af D-vitamin. Om man vil bruge tran eller give et af de i handelen værende vitaminpræparater er ikke afgørende, når blot det, der bruges, har virkning.

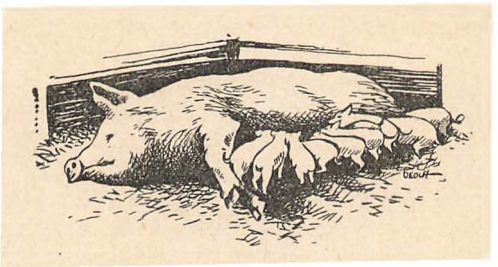

Grisesøernes fodring

I en periode, hvor flæskeproduktionen har medvind, skal der i første omgang tages nogle flere gylte fra til avl, så der kan komme fart i grisetillægget.

Ved produktionen af pattegrise, enten de nu er til eget brug, eller de er bestemt for salg, vil det altid være afgørende for økonomien, at der opnås tilstrækkeligt store kuld af sunde, stærke grise. Her kniber det ofte i praksis at opnå det tilsigtede — og ikke mindst, når det drejer sig om gylte, der farer første gang.

Hvad er så årsagerne, hvis en gylt får tvillinger, eller en so må nøjes med 4—5 grise ved patterne? Ligger det i avlen, er de arvelige anlæg for frugtbarhed for ringe? — Dette kan vel være forklaringen, men er det utvivlsomt ret sjældent. Derimod er forklaringen på det dårlige resultat meget oftere (antagelig i de 8 af 10 tilfælde) den, at den drægtige gylt eller so er fodret alt for elendigt! Måske har den egentlig fået nok at æde, men foderet har været alt for ensidigt og mangelfuldt sammensat.

En drægtig eller diegivende so stiller nemlig meget store krav til foderets indhold af såvel protein som mineralstoffer og vitaminer. Hvis der er væsentlige mangler her, vil adskillige grisefostre tørre ind og gå til grunde allerede meget tidligt under drægtighedsperioden, så en iøvrigt avlsmæssigt set udmærket so kun får nogle få grise. Eller — hvad der også kan ske — soen får et passende stort antal grise, men disse er lamme, blinde eller på anden måde defekte. Vil man undgå

sådanne kalamiteter, må man sørge for, at den drægtige so får et passende stort foder, som er alsidigt sammensat og i hvert fald ikke mangler protein. Følgende kan under normale forhold regnes for passende:

	Foderenheder daglig	Gram protein pr. foderenhed
Goldso, første 2—3 mdr. af dr.	3	80
Sidste måned inden faring	4	100
So med 10—12 grise	6	120

Alt for ofte snydes søerne for den tilstrækkelige proteinmængde. Goldsøerne for eks. får roer og måske en sjat valle eller skyllevand; og sådant foder er udmærket til goldsøerne, men det er bare *ikke tilstrækkeligt*, det giver kun ca. 50 g protein pr. f.e. — Selv noget så spendabelt som en spand mælk og 4 kg blandkorn til en so, der ligger med 10 grise, er yderst mangelfuldt og giver kun ca. 100 g prot. pr. f.e.

Der må mere alsidighed til i fodersammensætningen, og et tilskud af fiskemel, kød-benmel eller lignende kan slet ikke undværes, især ikke i vintertiden.

Som et eksempel på en god vinterfoderplan kan følgende tjene:

	Kg foder daglig til en		
	gold-so	højdr. so	so med 8-12 grise
Skummetmælk el. kærnemælk ..	—	3	6
Sukkerroer el. kartofler	8	6	4
Ensilage el. roetop	2	2	2
Foderblanding	1	2	3—4

Kraftfoderblandingen må selvfølgelig hovedsagelig bestå af korn; men det er en fordel, at den sammensættes af flere slags; og det er nødvendigt, at den får et stænk fiskemel eller kød-benmel. Efterfølgende er god:

pr. 100 kg
- 30 kg byg
- 20 kg gul majs
- 18 kg havre
- 20 kg hvedeklid el. strømel
- 10 kg sildemel el. a. fiskemel
- 2 kg mineralstoffer

Mineralfoderet kan være en af de gængse blandinger, der foruden kridt også indeholder en tilsvarende mængde foderfosfat samt en smule almindeligt salt. Hvis der i stedet for fiskemel bruges kød-benmel i blandingen, vil 12—13 pct. være passende. Til den drægtige og diegivende so vil en spiseskefuld tran daglig i vintertiden ofte være på sin plads.

Ensilagen vil navnlig virke forebyggende imod blegsot hos pattegrisene. Denne sygdom har jo desværre alt for mange spæde griseliv på samvittigheden! — Kniber det med at skaffe ensilagen, kan spørgsmålet også klares med 1 kg røde gulerødder eller ¼ kg lucernegrønmel pr. so daglig. Også det gamle husråd med en græstørv til smågrisene at rode i kan anbefales. Endelig *kan* der blive tale om lidt jernvitriol som medicin. Men er fodringen rigtig, skulle medicin jo gerne kunne undværes. For grisenes trivsel spiller det iøvrigt en stor rolle, at de allerede i 2—3 ugers alderen bliver vænnet til at æde, så de i løbet af de kommende uger kan blive indstillet på at tage et betydeligt tilskudsfoder ved siden af, at de nyder godt af somælken.

Om sommeren er det en selvfølge, at alle drægtige søer og gylte skal på græs, ligesom de diegivende søer må have en grebfuld ungt saftigt grønt en gang daglig. Gylte er ganske særlig ømfindtlige for mangler i foderets sammensætning, idet de samtidig med drægtigheden skal bruge foder til vækst på egen krop. Tages der ikke fornødent hensyn hertil, vil man alt for ofte have »uheld« med gyltene.

Kun hvis søerne fodres rigeligt og rigtigt kan vi regne med, at hver af dem med et halvt års mellemrum giver os 8—10 stærke grise at sætte ind i fedestalden.

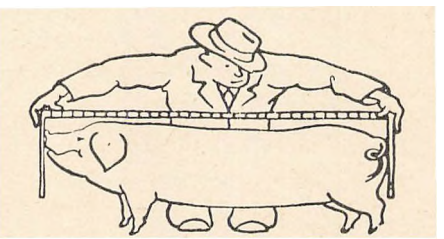

Problemer vedrørende koens kælvning

Af dyrlæge *H. Knudsen*, Borris.

Der tales og skrives meget om den store ufrugtbarhed hos vore malkekøer, tabene herved udgør store summer, antagelig millioner af kroner årlig for det danske landbrug; der er derfor intet mærkeligt i, at denne sag er blevet genstand for megen omtale med henblik på at mindske det store driftstab.

Ufrugtbarhedsproblemet hos vore køer er mangesidigt og varierende, men for langt de fleste køers vedkommende er årsagen til ufrugtbarheden kroniske betændelsestilstande i kønsorganerne, disse ødelægger slimhinderne, således at varig fasthæftning af fosteret ikke kan finde sted; hyppigt sker befrugtningen normalt, men efter kortere eller længere tid inddrages det spæde foster og fosterhinderne i betændelsen, og resultatet er en tidlig abort d.v.s. omløbning efter 3, 6 eller 9 uger.

Der hersker ingen tvivl om, at de allerfleste steriliserende betændelsestilstande i koens bør og skede hidrører fra infektion af disse organers slimhinder i tilslutning til kælvningen.

Infektion af de indre kønsorganer sker altså hos et meget stort antal kælvende køer, og årsagen hertil er naturligvis de ofte mildest talt meget uheldige hygiejniske forhold, hvorunder kælvningen foregår og fødselshjælp ydes.

Det er indlysende, at man ikke i en ganske almindelig stald formår at indrette de helt ideelle forhold for den kælvende ko, men ved omtanke og fornuft kan der gøres store fremskridt i henseende til at formindske infektionsfaren og dermed udsætterkøernes antal.

Hvor det er muligt, bør man ikke blot overveje, men virkelig gennemføre at indrette en kælveboks, d.v.s. et rum hvori koen anbringes umiddelbart før kælvningen, efter at den er grundig afbørstet og vasket på bagkroppen. Koen bør blive i boksen, til efterbyrden er afgået.

Kælveboksen bør have faste glatpudsede vægge og gulv, der bør være afløb, så rummet let kan renses og desinficeres før og efter hver kælvning.

Er pladsforholdene ikke sådan, at det er muligt at indrette et særskilt rum til dette formål, kan man få en meget god

erstatning herfor, ved at lade kælvningerne foregå i en bås for enden af stalden, hvor man renser og desinficerer staldbund og vægge før og efter kælvningerne.

Det sker ofte, at landmanden, når det skønnes, at kælvningen ikke forløber normalt, foretrækker at undersøge fødselsvejen nærmere for om muligt at rette mindre lejefejl hos fosteret eller for at tage stilling til, om der skal tilkaldes dyrlæge. Vil man endelig foretage en sådan undersøgelse, bør man gøre sig klart, at en omhyggelig renlighed er påkrævet, og at det hævner sig at synde herimod.

Før undersøgelsen begynder, holder en medhjælper halen godt til side, koens kønsåbning og omgrænsende hudoverflade, også haleroden, vaskes grundigt flere gange med rindende varmt vand under brug af rigelig sæbe; rindende vand etableres ved at bruge en øse, således at det snavsede vaskevand ikke føres tilbage til vandspanden. Den samme grundige omgang får undersøgerens hånd og arm, om nødvendigt klippes og renses neglene, og da først er det forsvarligt at føre hånden ind til undersøgelsen. Som et supplement til sæbevask vil det være yderst gavnligt at skylle koens kønsåbning samt undersøgerens hånd og arm i en svag chloraminopløsning. Chloramin indgår som bestanddel af mange præparater bestemt til rensning af malkemaskindele, så dette stof findes ved hånden i mange stalde.

Om selve undersøgelsen skal ikke siges andet, end at man bør arbejde meget forsigtigt, således at man er absolut sikker på ikke at påføre slimhinderne læsioner i form af rifter, tryk mod bækkenknogler eller gennemboringer af børvæggen, og frem for alt bør man ikke drive sin undersøgelse eller forsøget på fødselshjælp længere ud, end at man er fuldstændig klar over, hvad der foretages med hver enkelt håndbevægelse. Det er meget uheldigt for koens fortsatte velbefindende og kælvningens forløb, hvis der rodes og fingereres mere end strengt nødvendigt.

Når renlighed er så vigtig i forbindelse med kælvning og fødselshjælp, skyldes det, at infektionen, altså bakteriers fremtrængen og angreb i de sunde organers slimhinder og væv, har de bedst mulige betingelser under kælvningens forløb og i tiden derefter; fødselsvejen er åben, og fosterhinderne skaber direkte forbindelse fra omverdenen til koens bør; dertil kommer, at staldens fugtige varme giver de i forvejen tal-

rigt tilstedeværende bakterier i luft og staldbund de bedst tænkelige vækst- og formeringmuligheder på koens hud og kønsdele. Derfor er enhver foranstaltning, der tilsigter at fjerne snavs, og dermed bakterier, fra koen og dens nærmeste omgivelser af værdi i kampen mod de ufrugtbarhedsfremkaldende kælvningsinfektioner.

Denne artikels anvisninger er simple og vigtige forholdsregler, som enhver kan gennemføre med liden ulejlighed. Læseren bør i egen interesse gennemtænke sin private fremgangsmåde og evt. rette lidt her og der, således at den størst mulige renlighed gennemføres; der er da ingen tvivl om, at udsætterkøernes antal vil mindskes føleligt; det er nemlig med de her omtalte forhold som med så mange andre, at det er bedre at forebygge end at helbrede.

Tidssvarende landbrugsbyggeri

Af arkitekt *P. Toubro,* Viuf.

Den, der i dag skal bygge, er stillet over for meget store problemer, langt større end den, der var i tilsvarende situation for blot 10—15 år siden.

Blandt de største problemer er byggeriets økonomi og i nøje sammenhæng hermed valget af byggemåde.

I perioden fra august 1939 til april 1949 er byggepriserne steget med 109 points (1939 = 100 p.) og i samme tidsrum er der sket en så stor udvikling i selve planlægningen og udformningen, at det traditionelle byggesæt ikke længere tilfredsstiller kravene til rationalisering gennem mekanisering og arbejdsbesparende indretning af bygningerne.

Den byggende er stillet over for valget mellem den gamle, stærkt arbejdskrævende, men billige type, og en moderne, arbejdsbesparende og mekaniseret, men også dyrere byggemåde. Sagt i store træk må han gøre op med sig selv og sin pengepung, om han fortsat vil betale stor folkeløn — stort forbrug af foder og strøelse m. v. eller om han een gang for alle vil investere et så stort beløb i huset, at disse poster reduceres.

Mange forsøg her og i udlandet har vist, at den kapital, der investeres til forbedringer, giver meget gode renter, og hvis det overhovedet er økonomisk gennemførligt i det enkelte til-

fælde, vil det være en god forretning at bygge efter de nye principper.

Ud fra denne betragtning skal der i det følgende ganske kort gøres rede for et sådant moderne gårdanlæg med bygninger til ca. 12—16 ha, og også stuehusets indretning vil blive omtalt. — Det er nemlig ikke nok, at avlsbygningen er rigtig, også stuehuset er en del af virksomhedens »driftsmidler« og skal derfor i så høj grad som muligt være indrettet med henblik på arbejdsbesparelser.

Husmoderens og hendes medhjælperes tid og arbejdskraft er mindst lige så kostbar som husbonds og karles.

For tiden gøres et stort arbejde af landbo- og husmandsforeningernes »køkkenkonsulenter« for at finde frem til de bedst egnede plantyper, og i samarbejde med arkitekter, der specielt arbejder med landbrugsbyggeri, er der ved at skabes nye typer, der på mange punkter adskiller sig fra de tidligere kendte.

Endelig skal selve bygningskonstruktionerne og »arkitekturen« nævnes. — Også her er der et stort problem, på hvis rette løsning, der må lægges stor vægt.

Det er ikke nok at bygge løs ganske som tilfældet vil — der skal tænkes — og tænkes nøje over bygningernes tilpasning i landskab og bybillede og på husenes indbyrdes harmoniske forhold i lige så høj grad, som på de enkelte detailler og den rigtige anvendelse af de kostbare materialer. En lang levetid både som hus betragtet og som tidssvarende ramme om virksomheden er det tilstræbte ideal.

Alle rum skal indrettes efter deres specielle bestemmelse og sammenpasses, så de ligger bedst muligt for hinanden og under eet udgør et hele, der virker smukt og rigtigt i landskabet.

Stuehuset er af hensyn til mindst mulige opførelsesomkostninger og af arbejdsbesparende grunde indskrænket til kun at indeholde de helt nødvendige rum (de ubenyttede »pæne stuer« er skåret fra). Hovedvægten er lagt på køkkenafdelingen, da det er her, det største arbejde foregår.

Som det vil ses af planen, er husets indretning løst på følgende måde:

Bagindgang giver adgang til køkken og spisekrog, som ligger lige ved døren — spisekrogen har faste møbler og er delt fra selve køkkenet ved en skabsvæg fra gulv til loft, skabet er indrettet til porcelæn (på udtagelige bakker) og indeholder

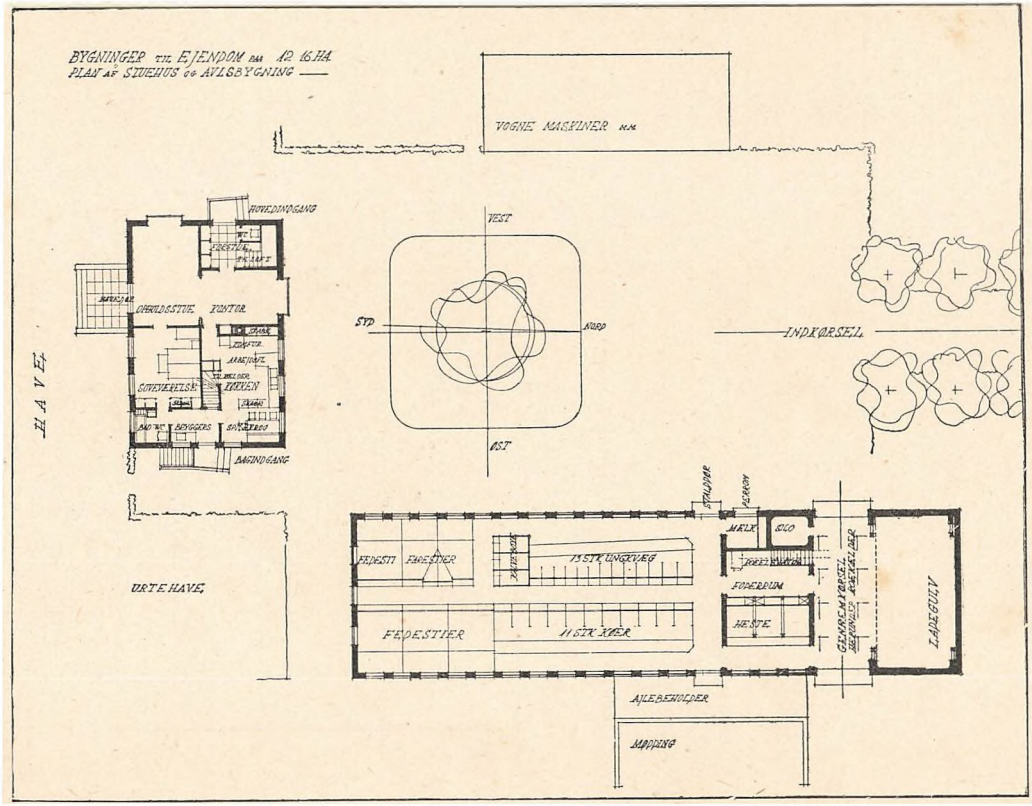
BYGNINGER TIL EJENDOM BAA 12.16 HA
PLAN AF STUEHUS OG AVLSBYGNING
VOGNE MASKINER M.M.
HOVEDINDGANG
VEST
SYD
NORD
ØST
INDKØRSEL
HAVE
OPHOLDSSTUE
KONTOR
SOVEVERELSE
KØKKEN
BAGINDGANG
URTEHAVE
STALDDØR
PERRON
MELK
SILO
FEDESTI
FARESTIER
13 STK UNGKVÆG
FODERRUM
HESTE
FEDESTIER
11 STK KØER
GENREMKØRSEL
LADEGULV
AJLEBEHOLDER
MØDDING

desuden en madelevator til viktualierum i kælder. I skabets sidste rum mod væg er der i bordhøjde en lem til udtagning af brugt service fra spisekrog — lige ved denne lem ligger køkkenvasken (rustfri stålvask med skyllerum, vaskerum og drivebakke). Efter opvasken hensættes service i skabe og udtages så fra siden mod spisekrog, når der igen skal dækkes.

Selve arbejdspladsen er indrettet for sig ved et bord, der står ud fra væggen, og ligger bekvemt for komfur og skabe til gryder, pander, mel, gryn, brød m. v.

Fra køkken er der trappe til kælder og adgang til »kontor«, som kan anvendes til spisestue, hvis familien ved særlige lejligheder ikke ønsker at indtage måltiderne i spisekrogen. Kontoret er det eneste opholdsrum, som vender mod nord, men derfra er der oversigt over indkørsel og gårdsplads og her har telefon og mandens skrivebord sin naturlige plads.

»Kontoret« står i forbindelse med opholdsstuen gennem en meget bred dør, der egentlig gør de to rum til eet og også tillader sydsolen at slippe ind i kontoret.

Opholdsstuen er stor og har gode møbleringsmuligheder og lys fra syd og vest (hvad den absolut bør have, da den oftest bruges om aftenen). »Pæne indgang« ligger i husets vestgavl og indeholder garderobeskab, lille toiletrum og trappe til loftet.

Adgang til soveværelset er fra opholdsstuen, det ligger godt mod syd og har plads til 2—3 barnesenge og gode indbyggede skabe. Fra soveværelset fører dør til badeværelset og herfra igen en dør til bagindgang. Det er altså her i modsætning til de fleste steder muligt at komme ind i soveværelset udefra, for at tage en pæn jakke på til ære for pludselige fremmede, uden at passere den stue, hvor disse venter, også for håndvask m. m. før måltiderne ligger badeværelset godt, når man kommer udefra.

Kælderen er fuldt udgravet og indeholder varme- og brændselsrum, frugtrum og vaske- og tørrerum samt et stort viktualierum mod nordøst (ventileret).

Loftet er næsten fuldt udnyttet. Her ligger pigeværelse og barneværelse for de lidt større børn, og gæste- eller karleværelse, endvidere er et lille rum u. tagflade og lige over køkkenvaskens afløb indrettet med håndvask og udslagningskumme for gulvvask, og der *kan* indrettes en bruse.

Huset bygges af røde façadesten og taget tækkes med tegl

-- der lægges stor vægt på isolering mod kulde og fugt — etageadskillelserne er Baumadæk og gulvene i køkken, baggang og bad er fugefri asbestfibergulve (Linatol eller lignende).

Avlsbygningen er eenlænget. Til denne brugsstørrelse er det den mest økonomiske og hensigtsmæssige form.

Stalden er indrettet fælles for køer og svin, men på en sådan måde, at den kan deles, hvis det af hensyn til konsummælkslevering er nødvendigt, det er derved muligt at nøjes med to udvendige døre, en mod gårdsplads og en mod mødding, den brede gang mellem dørene er praktisk af hensyn til den stærke færdsel her. Køerne er samlet i een række, ungkvæg og kalve (i enkelte boxe) i den anden, og svinene ligger på hver sin side af fodergangen paa den bedste plads — mod syd — og langt fra dørens træk, placeringen ved fodergangen gør det muligt at hæve svinelejerne, så loftshøjden formindskes til det ønskede mål 2,2 m.

Mælkerummet ligger godt for stald og har perrondør mod gårdsplads — hestestalden ligger mod øst med indgang både fra stald og ladegennemkørsel, og midt for stald ligger foderrum og silo.

Under ladegennemkørsel er der indrettet en roekælder til 3 måneders roebeholdning. Den fyldes gennem lemme i dæk og tømmes med en billig transportør, der står i forbindelse med forvasker og roeskærer i foderrum.

Laden er indskrænket til minimum, idet der regnes med at indtærske ca. halvdelen af avl fra mark. Tærskeværket er placeret på loft over foderrum og kan således presse halm direkte til loft, medens kornet kan løbe i en siloanordning til 40—50 tdr. og derfra til kværn i foderrum.

Roeelevator trækkes af speciel motor, 1 hk., medens tærskeværk og kværn ved hjælp af et enkelt forlagstøj trækkes fra en faststående fælles motor.

Modsat avlsbygningen opføres et let hus til høns, vogne, redskaber og maskiner, og gårdspladsen er derved lukket på de tre sider.

Avlsbygningen opføres af røde façadesten med 36 cm hulmur, den inderste halve sten af klinkerbeton (i stalden), dens lejer er isoleret med 8 cm klinkerbeton. Loftet er udført af træbjælkelag, hvorpå der er henlagt 12 cm »Durisol«-plader, der igen er tilstøbt og dækket af 4 cm beton. — Loftet er brand-

frit — vel isolerende (betydeligt bedre end Baumadæk, slaggebeton og lign.) og absolut det billigste i forhold til værdien. Tømmerkonstruktionen er fritbærende, således at både lade- og foderloft er helt frie rum uden generende stolper og stivere. Taget tækkes med eternitplader, 1020×1220 på 2"×3" lægter på 3½"×6" spær med 1,5 m afstand og har beskyttende udhæng ved tagskæg og gavle.

Stalden ventileres med aftræk af klinkerbeton og indsugningsventiler under vinduerne. Ventilationen er en absolut nødvendighed og en forudsætning for at træbjælkelag kan anvendes. I ventilationsskorstenen er indbygget en selvlukkende lem for fodernedkast.

Vinduerne er stålvinduer og dørene er dobbelte, isolerede trædøre i egetræskarm; de er dyre i anskaffelse, men en tæt dør er sin pris værd.

Tegning og tekst gør ikke krav på at vise og omtale idealbygninger eller den eneste tænkelige løsning — heldigvis er der mange veje til målet — men en del af de viste og beskrevne ting er led i en udvikling, der ikke må standses, da selve landbrugets rentabilitet er betinget deraf.

Hvis ovenstående i al beskedenhed har bidraget til at problemerne tages op til overvejelse, er hensigten nået.

Roemarken

Roerne er den dyreste afgrøde i vore almindelige sædskifter. En roemark er fordringsfuld, den kræver både megen gødning og en masse arbejde af folk, heste og maskiner. Slæb er der ved det: Kraftig jordbehandling før såning, talrige radrensninger — udtynding, gentagne hakninger — optagning, sammenkørsel, nedkuling, dækning — afdækning, hjemkørsel, aflæsning! — — Ja, hvor tit mon vi egentlig skal have de mange tons på greben? — For vi er jo endda ikke færdige, når roerne er havnet i roehuset. Men lad nu fortsættelsen være roemarken uvedkommende.

Heldigvis er roearealet ikke blot dyrt at holde; det giver noget for besværet. Takket være, at roerne har 6 måneder at vokse i, hvor for eks. en bygmark kun har ca. 3 måneder, kan roerne også nå at få bestilt noget mere; de får samlet mere

stof. 8000—10.000 foderenheder (toppen medregnet) pr. ha i en roemark er vel ganske pænt, men langtfra nogen rekord; og både kornmarker og græsmarker skal oppe sig svært, hvis de skal give det halve.

Hvad roerne i penge koster at producere, kan der vanskeligt siges noget almengyldigt om, men prisen pr. avlet foderenhed er i hvert fald først og fremmest afhængig af udbyttets størrelse. Et eksempel fra en regnskabsopgørelse for et par år siden viste følgende:

Antal ejendomme	Foderenheder pr. ha	Produktionspris, øre pr. f. e.
7	10.349	16,8
16	7.620	20,1
18	5.631	24,5
18	4.423	31,7

Gangen i tallene er tydelig nok. Hvis roemarken på grund af dårlig gødskning eller pasning — eller på grund af andre forhold — giver for ringe et udbytte, vil disse få læs roer blive ganske særlig dyre. Jo flere læs pr. ha, des billigere er de pr. læs eller pr. foderenhed.

Roemarkens udgifter er store, eksempelvis pr. ha: Udsæd 50 kr., staldgødning og kunstgødning 225 kr., arbejdsløn 600 kr., hestekraft 250 kr., maskiner 75 kr., driftsledelse 175 kr., renter, skatter m. v. 175 kr. — ialt 1550 kr. pr. ha. Hvis avlen er 8000 f.e. pr. ha bliver produktionsprisen ca. 20 øre pr. f.e.

Storproduktion er billig produktion

Det er en almengyldig økonomisk regel, at et anlæg forrenter sig bedst, når det udnyttes fuldt ud. Hvis det går for halv kraft, eller anlægget ikke bruges en del af året, vil de faste driftsudgifter veje forholdsvis tungt til — man vil få en større fremstillingspris pr. produceret enhed. På den anden side kan det selvfølgelig også give bagslag, hvis anlæg og maskiner misbruges ved overbelastning.

Ganske det samme gælder produktionen i et landbrug, det være sig i mark eller stald. I marken må der ofres på jordens grundforbedring, bearbejdning og gødskning — der må sørges for godt frø af de bedst egnede stammer, og afgrøderne må sommeren igennem skaffes de bedst mulige vækstbetingelser, så kulturplanterne kan vokse godt til og give fuldt udbytte. Og dette er selvfølgelig lige rigtigt, hvad enten det drejer sig om korn, roer, kartofler, græs, frø, havesager eller andet — anlægget skal udnyttes!

Måske vil plantesygdomme og skadedyr forsøge at gøre vore bestræbelser illusoriske; — men der er da, økonomisk vurderet, ikke anden udvej end at ofre den merudgift, som bekæmpelsesmidlerne og arbejdet med deres anvendelse koster. Ganske vist fordyrer dette produktionen; men den vil pr. produceret enhed dog blive endnu dyrere, hvis vi undlader at bekoste en effektiv bekæmpelse. Man kan praktisk talt aldrig »fedte« sig til en billig produktion, for alle de faste udgifter, som må afholdes forlods, vil veje alt for tungt til, hvis høstudbyttet er for ringe.

Ganske på samme måde i stalden; vi må sørge for at skaffe os frugtbare og ydedygtige husdyr af god afstamning, selv om

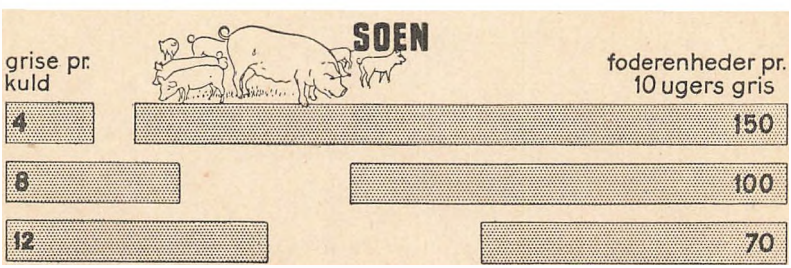

disse koster en overpris i indkøb. Vi må ofre store beløb på staldbygninger, inventar og pasning, så dyrene kan befinde sig vel — og vi må gennemføre en rationel fodring, som byder alle dyrene et tilstrækkeligt stort og et rigtigt sammensat foder, så den enkelte ko, so eller høne kan få lejlighed til at vise, hvad den formår at yde. Også her må anlægget udnyttes, ellers vejer de faste udgifter for hårdt til. Bygningsudgifter, forrentning, pasning, driftsledelse m. v. — alle disse udgifter er praktisk talt lige store, hvad enten koen giver lidt eller megen mælk, hvad enten soen har få eller mange grise, og hvad enten hønen lægger få eller mange æg. En dårlig ko tager lige så megen plads i stalden som en god ko; og en »sjatmalker« er lige så dyr at få passet som den ko, der giver spanden fuld. Tilsvarende gælder de andre husdyr i vore besætninger.

Endelig kræver dyrenes »tomgangsarbejde« også foder, såvel som en maskine i tomgang bruger kraft. Det såkaldte vedligeholdelsesfoder, som dyrene bruger til opvarmning og opretholdelse af egen krop, svarer til tomgangsforbruget.

Dette foder spiller for stor en rolle, hvis for eks. en so kun har 4 grise i kuldet; dels betyder det noget igennem de ca. 2 måneder, hvor soen ligger og halvvejs »spilder« tiden med at amme de få grise — men navnlig spiller det en rolle, fordi de 4 grise selvfølgelig også skal betale soens vedligeholdelsesfoder igennem de ca. 4 måneder, der gik imellem forrige kulds fravænning og dette kulds fødsel — de er for få til at udrede de faste udgifter.

Eller hvad vil man mene om en høne, som kun lægger et æg hver 3. dag? Dette ene æg skal foruden det tilsvarende produktionsfoder også betale vedligeholdelsesfoder og pas-

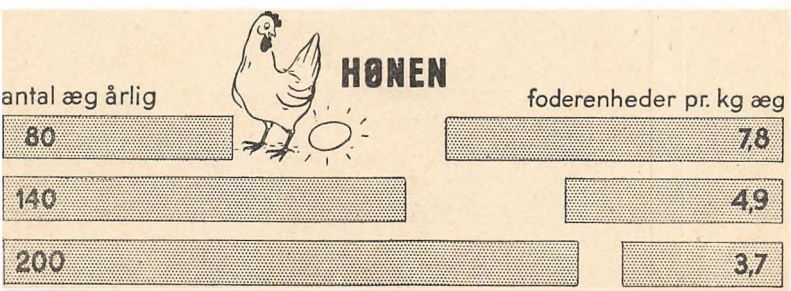

ningsudgifter m. v. igennem 3 dage. Lægger hønen derimod et æg hver dag, skal dette æg dog kun betale de nævnte udgifter for én dag.

Koen går det ikke stort bedre. Årlig kræver den 1500—1600 foderenheder til egen krop, inden der bliver noget til mælkeproduktionen. Ligeså lægger den forlods beslag på udgifter til stald, inventar, pasning, dyrlæge, forsikring, forrentning, driftsledelse o.s.v., tilsammen ca. 400 kr. om året eller mindst en krone pr. dag til dækning af faste udgifter.

Det lader sig ikke gøre at fedte sig til en billig mælkeproduktion. Der er ikke andet at gøre end at sørge for også at få stoppet noget produktionsfoder igennem koen — og så få halet en tilsvarende mængde mælk af den! Helst megen mælk, og helst fed mælk, hvis den da skal bruges til smørlavning, som hovedparten af landets mælkeproduktion jo hidtil har skullet. Hvis dette ikke lykkes os, bliver der ikke balance i regnskabet — end sige overskud af forretningen. Det er mængden af det effektivt anvendte produktionsfoder, der bestemmer økonomien; og kun køer, der har evne til at omsætte et stort produktionsfoder, eller man kan jo også ganske enkelt sige — evne til at præstere en høj mælkeydelse, vil være lønnende at arbejde med.

Selvfølgelig vil det ganske tilsvarende gælde, hvis det drejer sig om får, heste eller andre husdyr. For hestenes vedkommende er deres ydelse den leverede arbejdskraft; at denne ydelse også bliver billigst, når den er stor, skal ikke udlægges således, at det drejer sig om at lade hestene slide og slæbe tidligt og sent; man må have så megen hestekraft, at arbejdet til hver en tid kan overkommes, men — det er dyrt at have *for mange* heste. — Anlægget skal udnyttes.

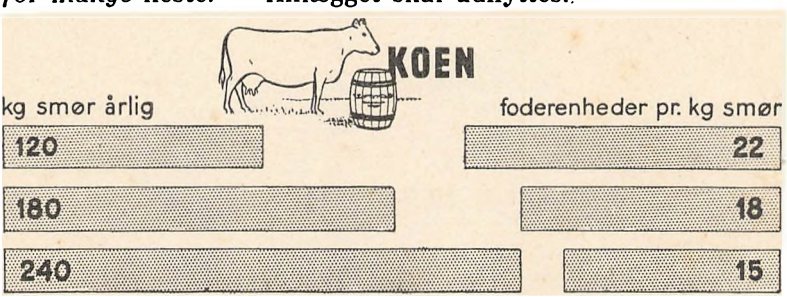

Fodring af malkekøer

Af landbrugskandidat *J. Kryger Larsen*, Horsens.

Det er mellem år og dag meget store værdier, der omsættes af køerne, og derfor er det af afgørende betydning for malkekøernes økonomi, at man får gennemført en planmæssig fodring. Naturligvis spiller også andre forhold ind her, avlsarbejdet med at få køer med gode ydelsesanlæg, god sundhedstilstand, pasning og malkning.

Ved et forsøg på Wedellsborg gav 8 køer i gennemsnit 165 kg smør; men året efter, hvor de samme køer blev fodret og passet efter alle kunstens regler, steg årsgennemsnittet til 455 kg smør. En så fantastisk stigning nås ikke i almindelig praksis, men tallene viser, at man kan nå endda meget langt. Der skulle således ikke være noget i vejen for, at man kunne komme op på et gennemsnit af 200 kg smør.

En rationel fodring vil sige, at man fodrer efter fortjeneste — altså i forhold til den ydelse, der præsteres. Det er derfor tvingende nødvendigt, at man får sine køers ydelse kontrolleret, kun derved får man nemlig mulighed for at »afregne køerne efter fedtprocent«. Desværre bliver kun ca. 50 % af de danske køer kontrolleret. Ved de af forsøgslaboratoriet gennemførte forsøg med fodring af malkekøer har det vist sig, at en middelstor ko, der vejer ca. 500 kg, til vedligeholdelse skal have 4 f. e. med 250 g protein, og endvidere at der til produktion af mælk kræves 1 f. e. med 150 g protein pr. 2,5 kg mælk med 4 % fedt. Under vanskelige fodringsforhold, hvor det kniber at skaffe tilstrækkeligt protein, kan det dog forsvares at gå lidt længere ned, men ikke under 125 g. På grundlag af disse normer kan man da, når man kender de enkelte køers ydelse, give hver ko, hvad der tilkommer den under hensyntagen til dens størrelse.

I praksis vil det sige, at man så snart som muligt d.v.s. i november måned får opgjort de beholdninger af grovfoder, som er til rådighed for malkekøerne. Efter denne opgørelse fordeles foderet, efter fradrag af svind, så man nøjagtigt kender mængden af roer, hø, ensilage og halm, der kan gives pr. ko daglig vinteren igennem.

På grundlag af disse givne grovfodermængder, der naturligvis svinger en del fra år til år, udarbejdes så den egentlige

foderplan. Køerne kan med fordel omsætte meget store grovfodermængder, ifølge forsøgene helt op til 9—10 f. e. grovfoder daglig, så det må absolut tilstræbes at nå op på disse maksimale grovfodermængder, idet en f. e. i kraftfoder, der jo skal erstatte det manglende grovfoder, koster betydeligt mere, ca. dobbelt så meget som en f. e. i grovfoder. Med et stort grovfoder bestående af f. eks. 6—7 f. e. roer, 2 f. e. ensilage eller hø og 1 f. e. halm vil der, selv om der her indgår hø eller ensilage, være underskud af protein pr. f. e., og der må da gives tilskud af proteinrigt kraftfoder. I fald der intet sådant tilskud gives, bliver resultatet, at man får en for dårlig betaling af sit grovfoder som under krigstidens fodring.

Som eksempel på, hvorledes der ofte fodres i praksis, skal lige nævnes den gamle regel om 1 kg kraftfoder for hver 5 kg mælk, sammenlignet med et par eksempler på foderplaner, der giver køerne tilstrækkeligt både f. e. og protein.

foder-klasse	kg 4 % mælk	kraft-foder kg (1 til 5)	får ialt		laveste norm	
			f. e.	g prot.	f. e.	g prot.
1	2,5	0,5	5,9	315	5	325
2	5,0	1,0	6,4	410	6	450
3	7,5	1,5	6,9	505	7	575
4	10,0	2,0	7,4	600	8	700
5	12,5	2,5	7,9	695	9	825
6	15,0	3,0	8,4	790	10	950
7	17,5	3,5	8,9	885	11	1075
8	20,0	4,0	9,4	980	12	1200
9	22,5	4,5	9,9	1075	13	1325
10	25,0	5,0	10,4	1170	14	1450

I den besætning, der her er tale om, anvendtes der af grovfoder 4 f. e. roer, 0,4 f. e. hø og 1 f. e. halm, og det samlede kraftfoderforbrug var på *ca. 60 kg* af en blanding med 190 g protein pr. kg.

Resultatet af denne svage fodring udebliver ikke. Mælkemængden falder, da der som vist i tabellen gives for lidt protein og for lidt foder, altfor hurtigt efter kælvning og indstiller sig så efter denne for svage fodring; altså lige modsat af, hvad der burde være tilfældet, nemlig at fodringen tilpasses efter ydelsen. Det går med andre ord ikke at prøve at snyde køerne, de skal nok selv regulere ydelsen i forhold til foderet.

Denne for hurtige nedgang i mælkeydelse på grund af for svag fodring er desværre så almindelig, at den ofte bliver antaget for at være normal.

I de to nedenstående fodereksempler er foder og proteinmængde reguleret, så det svarer til prof. Lars Frederiksens *laveste norm*, d.v.s. 1 produktionsfoderenhed med 125 g protein pr. 2.5 kg 4 % mælk.

foder-klasse	kg 4% mælk	eks. A kraftfoder bl. I kg	eks. A kraftfoder bl. II kg	eks. B kraftfoder bl. I kg	eks. B kraftfoder bl. II kg
1	2,5	0,5		0,5	
2	5,0	1,0		0,7	
3	7,5	1,0	1,5	1,0	
4	10,0	1,0	2,5	1,5	
5	12,5	1,0	4,0	2,0	
6	15,0	1,0	5,5	2,0	1,5
7	17,5	1,0	6,5	2,0	2,5
8	20,0	1,0	8,0	2,0	4,0
9	22,5	1,0	9,0	2,0	5,5
10	25,0	1,0	10,5	2,0	6,5

I eksempel A. er grovfoderet stadig 4 f. e. roer og 1 f. e. halm, men ved hjælp af kraftfoderet er der givet tilstrækkeligt både f. e. og protein; der anvendes efter denne plan 22 kg af en blanding med 300 g protein + 87 kg af en blanding med 125 g protein eller ialt *109 kg kraftfoder*. I eks. B. er der regnet med et større grovfoder, nemlig 6 f. e. roer og 1 f. e. halm; også her er der givet kraftfoder, så køernes behov er dækket, men på grund af det større grovfoder er det nok at give 37 kg af den første blanding + 20 af den anden, ialt *57 kg kraftfoder*.

Dette sidste eksempel viser altså tillige, at kraftfodertilskudet til denne besætning på ca. 25 køer kun udgør ca. 57 kg, når der bruges 6 f. e. roer pr. ko, mod 109 kg kraftfoder, når der kun kan gives 4 f. e. i roer. Planen ville være endnu bedre, hvis der kunne gives 1 à 2 f. e. hø eller ensilage; det samlede foder bliver på denne måde mere alsidigt sammensat og der tilføres vigtige mineralstoffer og vitaminer. Kraftfoderforbruget bliver også tilsvarende mindre, idet der stort set kan reg-

nes med, at 1 f. e. hø eller ensilage svarer til 1 kg af den lavprocentige blanding. Det ret koncentrerede hø egner sig bedst sammen med de mere fyldende lavprocentige roer, hvorimod ensilagen helst bør anvendes sammen med de mindre fyldende højprocentige fodersukkerroer. I alle tilfælde bør man tilstræbe at udnytte efterårets overskud af roetop som ensilage i vintertiden, derved undgås det frådseri med roetop, der altfor ofte praktiseres i oktober måned; det medfører fordøjelsesforstyrrelser, og desuden udnyttes overskudet af protein ikke af køerne, da de ikke kan oplagre protein til senere brug.

Selv om udarbejdelse af foderplanen er meget vigtig, har den dog ingen betydning, hvis den ikke bliver fulgt ude i kostalden. Man må altså efter hver kontrollering sætte køerne i foderklasse efter ydelse; nykælvere sættes lidt højere, så de får lejlighed til at vise, hvad de kan præstere, altså hellere være lidt foran med foderet. 1. og 2. kalvs køer sættes en foderklasse højere, end ydelsen betinger, så de får noget at vokse af. Køerne må have det foder, der er tiltænkt dem; derfor må der være krybbeskillerum, så den ko, der hurtigt æder op, ikke æder fra nabokøerne. Foderet skal ikke nødvendigvis vejes ud hver gang; men engang imellem vejer man en bør roer og ensilage, så man ved, hvor meget den rummer. Kraftfoderet må derimod måles ud hver dag, og målet, der bruges, bør ikke kunne tage mere end ca. 1 kg, da det ellers er umuligt at udmåle mængderne med tilstrækkelig sikkerhed.

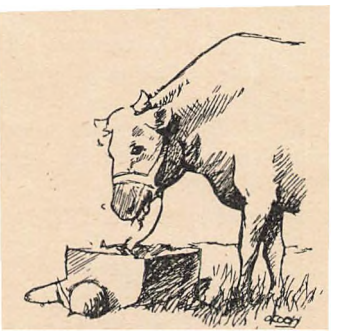

Hvorledes skal man omgås tyre?

Det er en udbredt opfattelse, at tyre slet og ret er onde, hvilket naturligvis skyldes den kendsgerning, at de mellem år og dag afstedkommer en række ulykker, der ofte kræver de menneskers liv, der er henvist til at omgås dem.

Tyre er dog næppe værre eller farligere end flere af vore andre husdyr — således t. eks. hingsten eller ornen, men de har i høj grad deres eget specielle temperament, og de forholdsvis mange ulykkestilfælde, der knytter sig til tyrehold, beror sikkert langt hyppigere på manglende forståelse heraf end på, at tyre i og for sig er mere »onde« end landbrugets øvrige handyr.

Iøvrigt er vor faktiske viden om dyrs sjælelige indstilling i det store og hele uden realitet, og de påstande og forklaringer, såkaldte »dyrevenner« ofte i så henseende fremfører, må derfor — hvor underholdende og interessant sådant iøvrigt kan være — modtages med ethvert forbehold. Dyrs sjælelige reaktioner kan kun angives af folk, der daglig omgås de pågældende dyr og herunder har lejlighed til intim og bevidst iagttagelse af deres færd.

Og dette gælder naturligvis også tyre.

Da disse dyr imidlertid er i besiddelse af kolossale kræfter og navnlig med alderen erfaringmæssigt udvikler et mere og mere nervøst og uberegneligt temperament, så må naturligvis omvendt den, der skal omgås dem, optræde i nøje overensstemmelse hermed.

Men hvorledes?

Jo — ved først og fremmest aldrig at forudsætte, at selv en tyr, der er opdrættet af ejeren selv og herunder har udvist den mest eksemplariske opførsel, af den grund kan behandles anderledes end en hvilken som helst anden tyr.

Thi efterhånden, som tyre vokser til, bliver de uden undtagelse alle disponeret af deres brunst og deres kræfter, hvorved deres smule medfødte »fornuft« en skønne dag normalt vil være forduftet, og om tidspunktet herfor ved end ikke den noget som helst, der daglig passer dyret. Uden mindste påviselig foranledning kan tyren med andre ord pludselig en dag vise sig ond og lynsnar vende sig mod sin vogter.

Af den grund bør tyrekalve derfor altid afhornes og natur-

ligvis først og fremmest dem, der er bestemt til avl. Når de er ca. et år gamle, bør de desuden gives en forsvarlig ring i deres følsomme næse. — Foranstaltninger, der ganske simpelt begge burde være lovfæstet. I afhorningen, næseringen og bindselet har man nemlig de tre simpleste forholdsregler mod en tyrs uforudsete reaktioner, og soliditeten af ring og bindsel må derfor nøje overvåges.

Skal tyren bedække, have motion, føres til græsning el. lign., bør den hvert år forsynes med en ny jerngrime, i hvilken et solidt og forsvarligt jerntøjr er fæstet. Desuden bør den ene ende af en ca. 35 cm lang jernlænke eller tøjrstump ved et nødled fæstes i tøjret, medens den anden ende ved en fjederhage klipses i næseringen, således at trækket heri strammer en kende mere i ringen end i grimen.

Derimod er det uheldigt udelukkende at tøjre i næseringen, da næsens følsomhed efterhånden vil tabe derved.

Går tyren i løsdrift, må folden naturligvis være forsvarlig indhegnet og hegnsmaterialet stadig underkastet betryggende eftersyn. Under løsdrift bør tyren desuden slæbe på et ca. 2 m langt jerntøjr, der med en lænkestump som under tøjring ved en fjederhage er fæstet i næseringen, og i modsat ende er forsynet med en ring til at holde fast i. Grimen må ligeledes ved en fjederhage være fæstet til slæbetøjret, saa trækket i begge dele bliver som føromtalt under tyrens græsning i tøjrslag.

Det omhandlede slæbetøjr gør det forholdsvis let at indfange tyren og hindrer t. eks. denne i løb uden iøvrigt at genere dyret i dets normale bevægelser.

Står tyren på stald, bør den være bundet med eet og helst to solide halsreb, hvis fæste er betrygget i solidt mur- eller træværk. Dyret bør desuden være bundet i næseringen ved en stump lænke, der med en fjederhage kan fæstes til bindselet.

Skal tyren føres fra bås, kan man til træktøjr benytte slæbetøjret fra løsdriften i folden, når man i stedet for nødled forsyner dette med en fjederhage til at klipse i næseringen. Er dette gjort, afklipses bindselets lænkestump, halsrebene løses, og dyret kan herefter trækkes bort.

Det vil altid være uforsvarligt at lade børn eller gamle folk omgås tyre. Børn mangler naturligvis både kræfter og erfaring til at kunne påtage sig opgaven, og over for en tyrs lynsnare angreb vil gamle folk selvsagt let komme til kort.

Men hvis man bliver overfaldet af en tyr — hvad så?

I så tilfælde må man naturligvis prøve at bjærge sig i sikkerhed — ved flugt, ved at klatre op i et træ, søge dækning bag krat, gærde, grøft, vandløb o.s.v. og manøvrere således, at hindringen stadig kommer mellem tyren og en selv.

Er unddragelse derimod umulig, er det et gammelt råd at kaste sig ned på ryggen — dels for, når tyren går til angreb, i denne stilling bedre at kunne få fat i dyrets næsering og dels for herunder også at kunne forsvare sig med benene.

Fremgangsmåden er sikkert ikke ilde, hvorimod de færreste maaske nok besidder det mod, den forudsætter. Gælder det imidlertid liv eller død, må hver især naturligvis handle efter konduite, og meget kan i så fald tale for at vove forsøget, thi det gælder nemlig først og fremmest om — ikke alene at få fat i tyrens næsering, men under alle omstændigheder at holde fast, hvis dette lykkes, da dette normalt afgør, om man går af med sejren.

En dygtig rytter kan eventuel springe op på dyrets ryg, hvilket er udmærket, og en udholdende løber kan prøve at få fat i dets hale, holde fast og løbe med, til tyren trættes, hvorefter vedkommende så må prøve at bringe sig i sikkerhed i terrainet, som det tidligere er antydet.

Skulle man blive vidne til et overfald, må man hurtigst muligt kalde til hjælp. Et par mand med hver sin høtyv vil uden større risiko kunne optage kampen med en tyr, ligesom hidførelse af en ko i regelen straks vil lægge beslag på dens interesse, og jeg har personlig erfaring for, at en tyr omgående reagerer for at få en spand vand slynget i ansigtet.

Men naturligvis er det ganske umuligt at nævne endsige at give råd for den uendelige række af vidtforskellige omstændigheder, hvorunder en tyr kan være farlig for sine omgivelser, og da det desuden med det gamle ord er bedre at forebygge end at helbrede, skal jeg til slut resumere enhver tyrepassers ABC:

1) Afhorn samtlige tyrekalve.
2) Giv tyren næsering senest, når den er 1 år gammel.
3) Stol aldrig på nogen som helst tyr.
4) Gå altid til en tyr bagfra.
5) Hold tyrens næsering og bindsel, grime og tøjr, fold og bås i prima, prima stand.

Tscherning Sørensen.

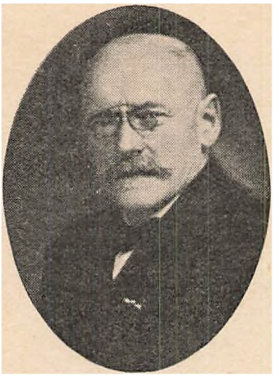

J. Gr. Pinholt.

Den 27. februar 1949 afgik Landmands-Almanakkens grundlægger og mangeårige redaktør J. Gr. Pinholt ved døden. Hermed endte et sjældent virksomt liv. Pinholt var født i Tørring ved Lemvig i 1863. Han tog lærereksamen 1880 og blev i 1889 lærer i Hove pr. Klinkby, hvor han blev, til han tog sin afsked i 1931.

Foruden at passe sin skole, hvad han gjorde ualmindelig godt, fandt han hurtigt afløb for sin energi på andre områder. Han begyndte en gennem mange år fortsat korrespondentvirksomhed til forskellige hovedstadsblade. Og der var meget at skrive om fra vestkysten. Fiskerne gik fra de små havbåde over til større motorbåde. Thyborøn havn grundedes. De store drukneulykker på Harboøre med røret om pastor Moe fandt sted.

Overalt var Pinholt til stede, når der skete noget nyt. Han var en af de første på egnen, der tog den ny opfindelse, cyklen, i brug. Og det blev et venskab, som først måtte brydes få år før hans død.

Han udgav efterhånden forskellige skole- og lærebøger. Nogle af dem bruges endnu.

Og han var en af dem, der ved at udsende blade og julebøger for børn var med til at lægge grunden til den nu blomstrende børne- og ungdomslitteratur.

I 1914 grundlagde han Landmands-Almanakken.

Storbyen og feriebørnene

Af skoleinspektør *Chr. Østrup.*

Et vartegn trods ufred og andet
er feriebørnenes færd,
et bånd mellem byen og landet,
en sag, der er kampen værd.

Det at komme på landet om sommeren betyder uendelig meget for et københavnerbarn, og det ikke alene for den legemlige sundhed, men også for den sjælelige.

Tanken om et landophold i seks lange, dejlige ferieuger under en høj sol i frie omgivelser langt væk fra storbyens røg og spektakel beskæftiger bybarnets fantasi i en utrolig grad, og hvis barnet har været så heldig at opleve ferieeventyret, hedder det altid over for kammeraterne hjemme i gaden: »Da jeg var på landet — — —«. Og så følger beretningerne om alt det, barnet oplevede derude, hvor man endnu går med træsko på og siger du til hinanden.

Lige efter sommerferien er det hjemvendte barn selvfølgelig mest »i vinden« i kammeraternes kreds. Er der flere feriebørn sammen, udarter fortællingerne om landlivets herligheder sig let til praleri om, hvem der havde den bedste plads. Jo, feriebørnene oplever meget på landet, og hvor de får lov at vende tilbage i flere somre, føler de sig helt fortrolige med folk og forhold på egnen. Bybørnenes åndelige horisont udvides ved de mange ny indtryk fra landsbyen og livet der. Og den omstændighed, at de fremmede børn straks indlemmes i ferieværtens familie og deltager i det smukke familieliv, har den allerstørste betydning for børnene. Alene det at sidde roligt ved et dækket bord og overholde en vis bordskik under måltiderne er noget nyt for mange små københavnere.

Den årlige ferieudsendelse fra København har sin oprindelse i kolera-året 1853. Dengang forsøgte en behjertet mand, overlærer S. C. Müller, at komme skolebørn fra fattige arbejderhjem til hjælp ved at bede landboerne om at tage børnene i tre uger af juli. Der kom imidlertid ikke et eneste tilbud. Bønderne var bange for at få kolerasmitte i tilgift med drengene og pigerne. Men året efter dannede Müller en feriebørnskomité, der består den dag i dag og nu hedder: »Komiteen for københavnske skolebørns landophold«.

Siden 1854 har der hvert år været udsendt feriebørn. Det begyndte med 2—300 tilbud pr. sommer og steg enkelte gange, som under smedelockouten i 1888 og under den store lockout i 1899 til 6—800. Først i 1933, da radioen også kunne tages i brug som agitationsmiddel, gik tallet på tilbud stærkt op, og det kulminerede i den store fredssommer 1945 med 8.000 *ny* tilbud. I samme sommer blev samtidig 12.000 feriebørn geninviteret af deres værter fra de foregående år, så der i alt var 20.000 børn ude i private landbohjem. Det var en rekord, som bliver vanskelig at slå.

I årene efter kapitulationen er tallet på tilbud desværre dalet sommer for sommer. En af hovedgrundene må sikkert søges i en vis træthed hos landboerne, fremkaldt ved forskellige organisationers opfordringer på så godt som alle tidspunkter af året til at tage børn fra udlandet som gæster. Man må håbe, at stillingen i løbet af de nærmeste år igen rettes op for københavnerbørnenes vedkommende, da børnetallet i hovedstadens skoler stiger stærkt. Det er nu på 80.000, fordelt over 100 skoler.

Fra storbyens stenede gade,
fra baggård og kvalmende luft
drog feriebørnene glade
til solskin og blomsterduft.

Ferietogene fra København begynder at rulle den 20. juni på feriens første dag. Det er en oplevelse at overvære et ferietogs afgang fra hovedbanegården. Børnene kommer glade og spændte på det, der forestår. De ledsagende forældre er lidt beklemte, særlig når det gælder om at sende småpurke på 6—7 år af sted for første gang. Men de større drenge og piger, der fra årene forud er vant til turen med særtoget, tager situationen med overlegen ro, og mange af dem tager sig pænt af de små og søger at »trøste«, hvis det gøres nødvendigt. Der er jernbanemænd med togene, og alle børnene når deres bestemmelsessted samme dag eller aften, selv om rejsen til Skagen og Thisted er lang og drøj nok på en solvarm junidag. Det sker selvfølgelig i så stor en transport som feriebørnenes, at nogle stykker kommer af ved en gal station eller rejser for langt, men den slags hændelige uheld klarer banerne altid hurtigt. — Københavnerbørnene er flinke til at råbe hurra, efterhånden som ferietoget kommer frem, og mange mennesker langs banelinien glæder sig hver sommer til at vinke igen. Under

rejsen sættes nogle sodavand og ispinde til livs, tit flere end godt er for børnenes maver.

Gensynsglæden mellem de gamle værter og værtinder og børnene er hjertelig på begge sider. De ny værter og de ny børn er mere reserverede, men finder snart hverandre i en rørende tillid, der er lige så ubegrænset, som den de københavnske forældre viser de ukendte feriehjem. Det er nemlig det store og enestående ved denne ferieudsendelse, at den udelukkende bygger på tillid, noget, der er særligt for den danske nation, og som vi alle har grund til at være stolte af.

Og værterne, mænd og kvinder,
tog børnene stille i hånd
og klapped' de blege kinder
og knytted' et venskabsbånd.

Ferien går alt for hurtigt, og det både for børn og værter. De sidste glæder sig over at se børnene trives og blive sunde af den megen færden i frisk luft. På landet er der rigtig tumleplads for raske piger og drenge. Det er vel nok noget andet end baggården eller den kommunale legeplads derhjemme.

Jo, et landophold kan forvandle et storbybarn. Det kan forældrene tale med om, og lærerne og lærerinderne, for ikke at glemme lægerne.

Børnene henter faktisk en sundhedsreserve, der kan bære frelst gennem en lang vinter. Og minderne om feriefar og feriemor og deres familie varer livet ud, og det er tit de lyseste minder, børnene overhovedet bevarer fra barndomsdagene og skoletiden.

Feriebørnene har mange venner på landet, lige fra lensgrever og baroner til arbejdsmænd og fodermestre. Bybarnets drøm er dog at komme ud på en rigtig bondegård med køer og heste og være med i bedriften.

Mange er de bånd, som feriebørnene knytter mellem hovedstad og det åbne land, og adskillige af båndene er så hjertelige, at de varer livet ud, ja, i enkelte tilfælde fortsættes i anden og tredje generation.

Landet tager med åbne arme mod københavnerbørnene, og der kunne fortælles utallige træk om den gæstfrihed og opofrelse, værter og værtinder lægger for dagen over for de små gæster.

En jysk slagter skrev engang til komiteen efter en dreng. Tilbudet blev sendt ud til en skole på Vesterbro, og en lille fyr blev snart fundet til pladsen. Desværre blev han straks efter syg, og læreren gav derfor tilbudet til en ny, men han blev uheldigvis også syg. Da ferien nu stod lige for døren, skyndte læreren sig at finde en tredje dreng, og han rejste over til slagteren et par dage efter. Men nu skete det, at både dreng nr. 1 og dreng nr. 2 kom op af sengen længe før end beregnet, og da ferietogene gik endnu, og de begge nødig ville gå glip af chancen til at komme over til slagteren, arriverede de med en dags mellemrum ovre hos ham, uden at skolen, der var lukket, vidste noget. Slagteren kvitterede omgående med et brevkort: »Kære Østrup! Jeg bad om at få een dreng. Nu er der kommet tre. Lad det nu være godt og stands udsendelsen til mig — i alt fald for i år!«

Eller gårdejeren, der skrev ind: »Findes der virkelig kun artige børn i København? Send mig en rigtig uartig dreng, hvis der altså er en! Han skal få lov at ride hestene til vands og sidde på toppen af hølæsset. Jeg skal nok sætte skik på fyren.« — En passende uartig dreng blev fundet, og for en sikkerheds skyld skrev komiteen til værten og bad ham sende et par ord

om, hvordan det gik med calorius. Om ikke før, så *efter* ferien. Men drengen må have været efter ønske, for komiteen hørte aldrig noget fra manden.

Og rørende var også en feriemors brev til komiteen på 8 — siger og skriver otte — håndskrevne sider. Brevet sluttede således: »Vi har lige mistet vor bedste ko og kan derfor ikke tage John i år. Men min søster vil gerne have ham. Hun bor lige ved siden af.«

Selv om de sociale forhold i vort land er blevet stærkt forbedret i de ca. 100 år, der er gået, siden de første feriebørn gled ud fra København, er der — og der vil stadig blive — tusinder af børn fra små hjem i den store by, der trænger meget til at komme på landet. Ja, egentlig trænger *alle* bybørn til i nogle uger af højsommeren at komme væk fra røgplagen, benzinosen og spektaklet, ud, hvor himlen er høj, og hvor solnedgangen kan ses i horisonten langt borte, og hvor man rigtig kan føle tusmørket sænke sig i den lyse nat og mærke naturens vidunderlige stilhed indtræde med enkelte fjerne hundeglam.

Feriebørnene er det stærkeste bånd mellem by og land, og danske landboeres gæstfrihed mod ukendte børn er forbilledlig for hele verden.

Et julebrev

Lars Post er tidlig ude i morgenkulden streng,
han bringer med i tasken et brev fra Stines dreng,
og Stine bor i hytten hist i det lave kær,
hvor julens sne bli'r driver under vildsomt fygevejr.

Lars Post ta'r ned i tasken og nikker, smiler bredt:
»Der er et brev til Stine, endda et skjønne et.«
Han rækker til den gamle et brev fra U.S.A.,
men hun har længe gættet, hvem det brev er kommet fra.

Hun ryster slemt på hånden, som holder brevet klemt,
af tårer øjet blindes: den dreng har aldrig glemt
sin gamle mor derhjemme; han skriver år for år.
»Kom ind, Lars Post, og få dig nu en bitte kaffetår.«

Det ved Lars Post så sikkert: når julens fest er nær,
så går der brev fra Texas til Jyllands øde kær.
Nu sidder Lars og godter sig ved den fyldte kop,
og knap er brevet blevet brudt, før han må læse op.

Det fine snefog tørner mod hyttens blinde glar,
mens Lars med megen rømmen gør sig til læsning klar,
det hvide ark han glatter og tyder ord for ord,
ned over Stines kinder glædestårerne sig snor.

Da Larses hånd og øje omsider brevet slap,
han hen for Stine skubber en vægtig »dollarlap«,
dertil et lidet billed, et skønt fotografi:
og barnebarnets glade smil hun kender sønnen i.

Forlængst Lars Post er gået, og Stine sidder dèr
i hyttens lave stue i julens fygevejr
og smiler gennem tårer op til portrætter, som
hun har i adventstiden ømt og kærligt hæget om.

Med granris har hun smykket portrætterne, hun har
af sine kære døde: sin mand, sin mor og far.
Med granris har hun smykket den kære mindevæg,
mens julesneen svøbte sig om mosens visne flæg.

Hist henne på kommoden et enligt billed står
af drengen, enebarnet, en knøs med krøllet hår,
han er fotograferet med pigen, han fik kær,
på Texas vilde sletter, og nu har sit hjem han dèr.

Det billed har den gamle med julens blomster klædt;
nu ser hun slægtens yngste, en vår for deres æt,
i barnebarnets billed, som kom med brevet her;
nu kender Stine julen nær i adventslysets skær.

Og varsomt hendes hænder får billedet sat ind
ved rammen på kommoden, mens over hendes kind
tæt glædestårer rinder igen — hun har så let
til gråd, fordi hun har i løn så ofte bittert grædt.

Dengang det tidligt skumred i julens hvide kvæld,
lå kæret frostklart stille, men himlens stjernetjæld
ej funkled mere festligt end Stines tåreblik,
når hun i kærlig dvælen hen foran hint billed gik.

A. C. Christensen.

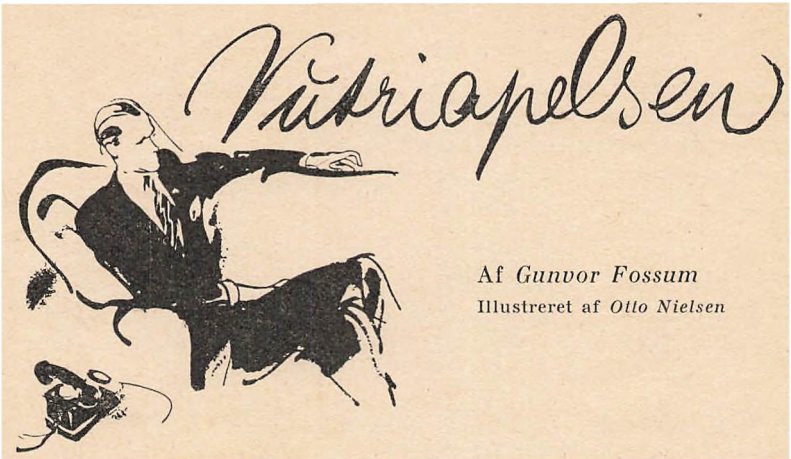
Vutriapelsen
Af Gunvor Fossum
Illustreret af Otto Nielsen

Halvto! Ikke mere! Det var frygteligt, så langsomt tiden gik i dag. Han måtte vente en halv time endnu, før han kunne ringe til professoren.

Mærkeligt, at han skulle være så urolig. Aldrig nogensinde før havde han følt sig så nervøs, ikke engang da han skulle op til eksamen ved universitetet. Ja, det var dengang. Han var eneste søn, havde boet hos moderen, der var enke og havde formue. Han havde altid haft det godt, var vant til at blive taget hensyn til og opvartet fra barnsben. Studieårene var gået stille og roligt, intet jageri, ingen forstyrrelser, og da han nedsatte sig som revisor, blev det ved at gå på samme jævne, trygge måde. Moderen bosatte sig i udlandet, men han savnede hende ikke. Hun lod ham nemlig overtage sin husholderske, en behagelig pige, der hed Sylvia.

På baggrund af alt dette var det på en måde mærkeligt at tænke sig, at det var Sylvia, der var årsag til hans uro nu.

Lad os se — hvor længe havde de egentlig været gift? Fem år var det, men datoen huskede han ikke. Og inden den tid havde hun passet hus for ham et par år. Han var otteogtredive nu og Sylvia treogtredive — eller var hun fyldt fireogtredive?

Det var ganske pludseligt blevet til bryllup, den eneste uoverlagte handling, han nogensinde havde gjort sig skyldig i. Grunden var den, at hun en dag simpelthen sagde op, og

som det udprægede vanemenneske han var, afskyede han — ja, man kunne roligt sige, at han havde en sand rædsel for forandringer, og i sin store befippelse havde han så friet for at slippe for ændringer i den daglige trummerum. Det var gået godt, særdeles godt. Sylvia blev ved med at være den samme behagelige beskedne kvinde, huslig og økonomisk, kort sagt, i alle måder en ideel hustru. Hun så godt ud, høj, fiks og blond, og en fin og dannet optræden havde hun. Og ingen familie. De havde ikke fået nogen børn, og det passede ham storartet. Det var kun mas og bekymringer. Det eneste, der ærgrede ham, var, at hans opsparede formue engang skulle overgå til fremmede. Hans blik gik ufrivilligt til pengeskabet, hvor han opbevarede sine værdipapirer. Sylvia havde ikke kendskab til dem. Hun havde aldrig spurgt, og han havde aldrig tænkt på at fortælle hende om dem.

Klokken var endelig blevet to. Johan Berggrens hånd rystede, da han greb efter telefonen.

Det, der ophidsede ham i den grad, var en skygge. En svag skygge på et røntgenbillede, en skygge på et sted, hvor der skulle have været klart. Professoren havde mumlet noget om en svulst. Havde forøvrigt været meget reserveret og kunne ikke sige noget bestemt, før operationen var overstået.

Johan Berggren besluttede at spadsere hjem. Han gik fordybet i sine tanker. Det hele var så uvant for ham. Hvordan skulle det hele gribes an? Han måtte være klar over, at Sylvia blev borte fra hjemmet i flere uger. Skulle han i den tid antage en ny husholderske? Ny husholderske! Sylvia var jo hans hustru.

Og hvis hun nu ikke stod operationen igennem? Hvis det var en farlig svulst? Han blev grebet af en uhyggelig angst. Var det virkelig muligt, at Sylvia kunne dø fra ham? Skulle den tid komme, hvor hun aldrig mere ville åbne entrédøren for ham, aldrig mere skulle sidde overfor ham ved middagsbordet, se på ham og snakke hyggeligt og interesseret med ham, aldrig mere sidde i sofahjørnet med sit håndarbejde om aftenen, mens han arbejdede, eller spadsere med ham om søndagen? Ville den dag snart komme, hvor han ikke mere skulle se hende eller tale med hende?

Det var en uudholdelig tanke, og han havde aldrig tænkt sådan før. Sylvia var blevet noget bestående i hans tilværelse, som altid ville være der.

Skulle det være slut netop i hendes bedste alder? Hvor gammel var det nu, hun var? Det var næsten uhyggeligt, at han ikke kunne huske det. Mer interesseret var han altså ikke i sin hustru. Nej, han forstod nu, at han på mange punkter havde været utilladelig sløv, når det gjaldt hende. Han havde tænkt for lidt på hende, var gået omkring som en fuldblods egoist i alle disse år. Han opdagede det først nu, hvor det måske var for sent.

— — —

Han satte farten op. Sylvia lukkede op for ham som sædvanlig, og lidt efter sad de ved middagsbordet. Han så stjålent på hende. Hun havde fået røde kinder af varmen fra maden. Øjnene skinnede unaturligt store, profilen tegnede sig mager og skarp, men smuk var hun. Smukkere end nogensinde før, syntes han. Der var noget inderlig godt over hele hendes fremtoning, noget ærligt og rent, og så kønt hendes lyse hår var! Han havde faktisk aldrig lagt mærke til det før. Heller ikke at hun havde så smuk en hovedform. Han ville gerne fortælle hende, hvor godt han syntes, hun så ud, men han kunne ikke få det over læberne. Så spurgte han i stedet, hvad lægen havde sagt. Det havde også været i hans tanker hele tiden — ligeledes at han skulle forsøge at virke så rolig som muligt for ikke at gøre hende nervøs. Derfor lød hans stemme tvunget og forretningsmæssigt. Han så heller ikke på hende, da han stillede spørgsmålet.

— Ja, jeg skal nok opereres. Men stakkels dig, det bliver værst for dig.

— For *mig*? Han så forbavset på hende.

— Ja, det bliver jo ikke særlig rart at få et fremmed menneske i huset. Jeg har talt med fru Andersen, som plejer at hjælpe til, når vi har gæster, og hun har lovet at komme og tage sig af madlavningen og rengøringen.

Han nikkede.

— Hvornår skal du opereres?

— I overmorgen, svarede hun. Og jeg sagde selvfølgelig, at jeg skulle ligge på fællesstue.

Johan flyttede sig uroligt på stolen. Han rødmede.

— Enestue, sagde han. Du skal absolut ligge på enestue.

Sylvia rødmede også.

— Det er pænt af dig, men du må ikke strække dig længere, end du har råd til.

Da fortalte han hende om værdipapirerne.

— Så det behøver du ikke at tænke på. Pengene kan ikke bruges til noget bedre. Desuden glæder det mig at kunne vise, hvor meget jeg værdsætter dig. Hvis jeg ved tidligere lejligheder ikke har været så opmærksom mod dig, beder jeg om tilgivelse.

Han så hende ærligt i øjnene, mens han holdt sin uvante lille tale. Og hun så tilbage på ham med kærlighed og ømhed. Så rejste hun sig, gik hen til ham og lagde armene om hans hals.

— Du er sød, Johan ... Men ved du hvad, jeg ville så forfærdelig gerne have en pels. Jeg har så let ved at fryse. Så hvis du ikke har noget imod det, vil jeg gerne ligge på fællesstue alligevel og så bruge de penge, en enestue ville have kostet, til en pels. Den behøver ikke være dyr, bare en almindelig lammeskindspels. Jeg har selv hundrede kroner, som jeg har sparet sammen af lønnen — husholdningspengene, mener jeg.

Hun mærkede, at det gav et sæt i ham, da hun fortalte sig.

Han tog hendes hånd.

— Det bliver, som jeg har sagt, Sylvia. Du ligger på enestue. Men derfor er der ikke noget i vejen for, at du også kan få en pels. Lam, sagde du? Hvad er det for en pels, Jansons kone har? Sagde du ikke en gang, at du godt kunde lide den?

— Min søde ven, det er jo nutria, udbrød Sylvia. Sådan en kostbar pels behøver jeg sandelig ikke, en lammeskinds er udmærket!

Det begyndte at skumre i værelset. Han var taknemlig derfor; thi han var rørt. Allehånde nye følelser vældede frem, men han kunne ikke give udtryk for dem. Tør og tavs var han vandret gennem livet, og nu da han mærkede sin bevægelse, blev han nærmest forskrækket. Sagligt foreslog han, at de skulle tage en bil og køre ned i byen og købe pelsen lige med det samme. Det var ligeså godt at få det gjort først som sidst.

— — —

Sylvias øjne var store og forventningsfulde, da de stod i pelsforretningen. Johan var gået med hende — efter at han havde hjulpet hende med at tage af bordet! Det utrolige var sket.

— Vi vil gerne se på en lammeskindspels ...

— Nutria, rettede Johan tørt og uinteresseret, men meget bestemt.

Pelshandleren bukkede og skrabede, og da Sylvia fik den bløde, elegante pels på og stod rødmende af lykke og drejede sig foran spejlet, mærkede Johan den ny varmende fornemmelse i hjertet, så intenst, at det næsten gjorde ondt. Så sød hun var, så smuk med rødmende kinder og skinnende øjne. Så flink og fin og forstående hun altid havde været. Hvilken vidunderlig hustru han havde — gode Gud, der måtte intet ... Han vovede ikke at tænke tanken til ende. For at skjule, at han var rørt, hævede han øjenbrynene og anlagde en bister irriteret mine. Pelshandleren bukkede endnu dybere — en check på hele beløbet! Med det aflange stykke papir i hånden løb han i forvejen og holdt døren åben — det skulle glæde ham at se herskabet igen...

De var i flere forretninger og sluttede af på restaurant.

Da de var kommet i seng om aftenen, hviskede Sylvia:

— Huskede du, at det var vor bryllupsdag i dag — var det derfor?

— Ja, løj Johan. Jeg — jeg har tænkt på dig hele dagen.

Det sidste var sandt.

Sylvia snøftede i mørket.

— Men Sylvia — hvad er der i vejen ...?

— Ingenting, jeg er bare så glad.

Sylvia kom på hospitalet, og operationen fandt sted. Inden Johan fik besked om udfaldet, gik han omkring som i en tåge. Han, den rolige, tørre, metodiske revisor, den aldrig rigtig unge, aldrig spontane, han vandrede febrilsk omkring i gaderne med et vildt blik i øjnene og håret i uorden. Gid det måtte gå godt, kære gode Gud, måtte hun bare blive rask igen og få brug for sin pels, som hun var så lykkelig for — komme hjem til ham, komme tilbage med det, som gjorde deres bolig til et hjem — sig selv, hendes eget gode venlige jeg ...

Han ringede til den aftalte tid, drejede numret med rystende pegefinger. Der var fjernet en svulst, men man kunne ikke udtale sig nærmere før efter en mikroskopisk undersøgelse.

— — —

Først efter tre dages mareridt fik han at vide, at svulsten var godartet. Og først da fik han lov at besøge Sylvia. Umiddelbart efter operationen havde han prøvet at få hende at se, men var blevet afvist af afdelingssygeplejersken. Han efterlod en stor buket roser og gik derfra ensom, fortvivlet og forvirret.

Nu gik han atter gennem den lange gang med kæmpeskridt. Sygeplejersken småløb ved siden af ham.

— Deres frue bliver bedre for hver dag, betroede hun ham venligt. Jeg har lige hentet den smukke pels, hun ville have den hos sig i sengen ... Hun åbnede døren til Sylvias værelse, han gik forbi hende og blev stående et øjeblik på tærskelen. Hans hjerte arbejdede så voldsomt, at det gjorde ondt. Der henne lå Sylvia med det blege ansigt kælent trykket mod den skinnende brune pels.

Hans tanker stod stille, det smertede i hans bryst. En voldsom og mærkelig følelse arbejdede sig op i ham. Han vidste ikke, hvordan det gik til, men i næste øjeblik lå han på knæ ved siden af sengen med øjnene svidende af tårer. Og ordene vældede frem, ordene som sprængte alt det konventionelle, som fik følelserne til at blomstre varmt og hæmningsløst i hans embedsmandshjerte:

— Sylvia — min egen — min kæreste kone — jeg elsker dig over alt på jorden ...

★

PLANTERNE SKAL HAVE VITAMINER

I det store og hele har man antaget, at planterne kunne vokse udmærket, hvis bare de fik de 10 stoffer, som kunstgødning er sammensat af, og som anvendes af alle gartnere og landmænd.

De stoffer, Kalium, Svovl, Fosfor, Kalk o.s.v., er nødvendige for planternes trivsel. Det er de samme næringsstoffer for planterne, som Kulhydrat, Æggehvidestof og Fedt er for mennesket.

Men man er efterhånden blevet klar over, at dette dog ikke er nok, ligesom de tre stoffer ikke er nok for et menneske. Også planter trænger til vitaminer for at kunne vokse og trives i fuld udstrækning. Disse vitaminer får planterne gennem sollyset og gennem visse stoffer i jorden. Det er derfor, at planterne ikke kan vokse i mørke og det er også derfor, at ultraviolet lys har en så udmærket virkning på trivslen af planterne i et drivhus.

HLAD KAFFAT

af Anders Thuborg

Illustreret af
V. Sandstrøm

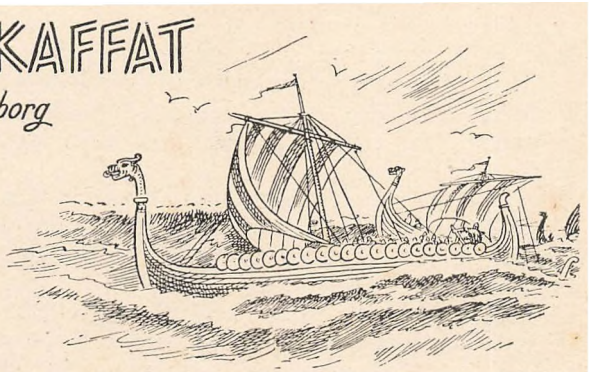

Var de gamle vikinger på deres togter nået så langt som til Afrika? ... Deres skibe var bedre, end vi har tænkt os, og de var dristige søfolk. Så det er slet ikke umuligt.

Men vi må have beviser. Det er dem, det gælder i videnskaben. En påstand, om den er aldrig så genial, gælder til Wandsbek, hvis den ikke kan bilægges med håndgribelige beviser.

Nu kan der jo være forskellige meninger om, hvad der gælder som beviser. Det er en anden sag. Man kan finde ting i jorden, der egentlig ingenting siger for normale mennesker; ... men hvis en række af ansete videnskabsmænd påstår, at de er tydelige vidnesbyrd, så kan denne påstand få gyldighed, indtil en endnu mere anset professor ganske forkaster den og måske ligefrem erklærer den for tøjeri.

Det er vanskelige områder at vove sig ind på.

Jeg skal ikke tage standpunkt, men bare nøgternt berette, hvad kaptajn P. Hansen har sagt.

Det var ved århundredets begyndelse, 1907—08 eller så, Hansen var officer i fransk tjeneste, og han havde fået den opgave at pacificere en strækning op ad en flod i Vestafrika. De sorte var ikke vanskelige at have med at gøre i almindelighed. Men det hændte, at der gik oprørsånd i dem, så de ikke ville betale skatter og afgifter, og hvad man måtte forlange.

Undertiden kunne det ordnes i fredelighed, bare ved at sende en styrke op til dem og tale dem til fornuft.

Men der var tilfælde, hvor ekspeditioner forsvandt, og der altså måtte en kraftigere opfordring til for at holde på værdigheden og den hvide mands overhøjhed.

Engang havde Hansen en sådan ubehagelig revolte. Han havde gentagne gange sendt en kommando op til en stamme, som havde hovedkvarter nogle mil op ad floden. Og hver gang havde henvendelsen været uden resultat, så der var ikke andet for end at bruge magt. De sorte er børn, og de må holdes i stramme tøjler.

Også denne gang forsøgte han dog at forhandle sig til rette. Men af en eller anden grund var kampen besluttet. Stammen havde bevæbnet taget opstilling. Og fjendtlighederne var åbnet, så de kunne ikke tages tilbage.

Ligefrem fanatisk kampmod lyste over skikkelserne. Frygtelige hyl skar igennem luften, trommernes monotone tam-tam-tam lød som underjordiske trolddomsagtige akkorder, og krigerne dansede af henrykkelse.

De forberedte en afgørelse. Og det var tydeligt at se, at denne gang stod ære overfor ære. Medicinmanden læste nogle besværgelser over våbnene, og med religiøs højtidelighed fæstnedes en talisman til en standard, som skulle bæres foran toget ...

Altså, forhandlingerne strandede og viste sig frugtesløse. Og ilden blev derfor åbnet. De sorte kæmpede som løver. De sprang ind på franskmændene, og kampen var hård. Særlig længe tog det, fordi de indfødte allevegne ligesom voksede op af jorden og forsvandt i terrænet. Hver gang man troede, slaget var forbi, begyndte det igen med fornyet styrke. Og tabet var stort på begge sider.

Men afgørelsen var dog den, at franskmændene overlegent var herrer. Deres rifler tyndede så stærkt ud i stammens folk, at de sidste måtte overgive sig. Og Hansen kunde endog udskrive en ekstra skat efter den bedrift.

Men en ting interesserede ham, og det var talisman'en.

Den bestod af en seddel, hvorpå der stod skrevet *Hlad kaffat*. Hvad var meningen med det?

Medicinmanden, der var fanget, og som blev afhørt, kunne ingen rigtig besked give. Hvad »Hlad kaffat« betød, vidste han ikke. Og der var ingen, der vidste det, for det var ikke stammens sprog.

Jamen, hvorfor så netop det?

Jo. Det var en gammel helligdom, som gik så langt ned i tiderne, at ingen erindrede, hvor det var kommet fra. Stammens helligdom og uudgranskelig for mennesker. Ved den skulle de sejre over deres fjender, og den bragte lykke. Tradi-

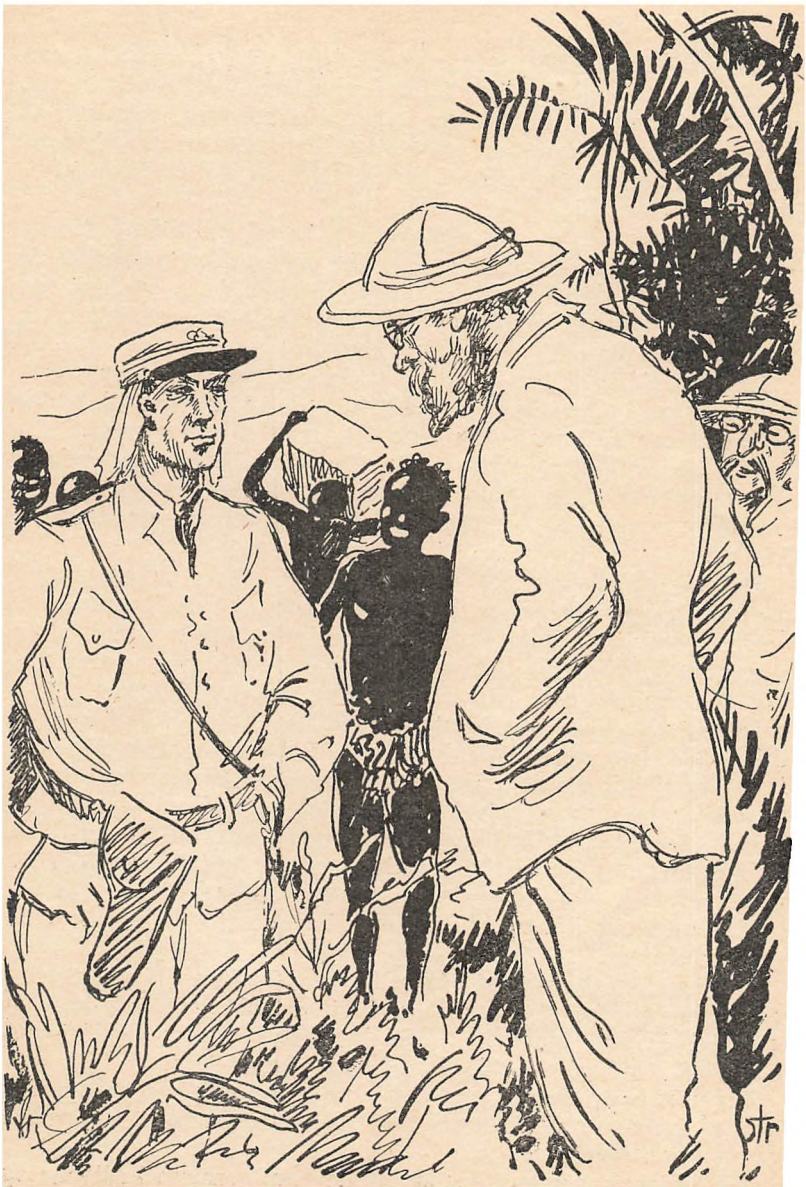

tionen var sådan, — og på den måde var den overleveret fra fædrene —, at »Hlad kaffat« skulle bæres på en seddel foran i kampen ... Og bragte det ikke sejr (hvad det havde gjort utallige gange), så havde det i det mindste den virkning, at nederlaget ikke blev så forsmædeligt. Talisman'en ville lamme fjenderne, så de svækkedes i deres hårdhed, og så fredsbetingelserne blev milde.

Hansen grundede over det. Og da han kom tilbage til sit kvarter, forsøgte han at skaffe sig oplysning om, hvad de mærkelige ord egentlig betød ... *Hlad kaffat!* ... arabisk var det ikke, og ingen af de indfødte, han kom i berøring med, kunne kende lighed i det med sprog, de havde hørt.

Han gik så vidt, at han sendte en forespørgsel til videnskabsmænd i Paris. Men lige gådefuldt blev det. End ikke dialekter af eksisterende tungemål kunne det passe sammen med.

Men så var det, at der tyve år efter disse begivenheder kom en ekspedition sejlende op ad floden for at undersøge det videnskabelige spørgsmål, om der havde været nordiske vikinger i Afrika.

Det var arkæologer og geografer og Gud ved hvad, mænd med skæg og med briller. De diskuterede, så man kunne høre dem fra land, og de havde en masse instrumenter med og en stab af arbejdsmænd, som var forsynet med hakker og skovle. For der skulle graves i jorden efter rester af vikingerne.

Da Hansen kom i forbindelse med dem, kunne han næsten ikke råbe dem op, for de brød sig ikke om at høre på ham. Hans kendskab regnede de for nix, og hans teorier talte overhovedet ikke med, når folk af faget tog på vej.

Det eneste, de ønskede af ham, var soldater til beskyttelse. I deres lejr så man nødigt nysgerrige eller fjendtlige vilde. De skulle arbejde. Og det var alvorlige opdagelser, de var ude på.

Hansen var imidlertid blevet så interesseret, at han selv ville tage med dem.

Der var tændt en gnist i hans hjerne. Og han fik på en gang denne mærkelige fornemmelse i sit indre, som ledsager en genial idés undfangelse ... En beruselse, og ligesom hjertet bliver så stort, at det ikke kan huses i brystet.

Jeg ved, hvor De skal søge! — sagde han. Og han smilte, for han så hele sammenhængen for sig, en strimmel, som rakte gennem generationer.

Nå. Videnskabsmændene strejfede ham gennem brillerne og

trak sig i skægget ... Selve udgravningerne kunne han selvfølgelig ikke være med til. De var kun for fagfolk. Men soldater, jaja ... kaptajn Hansen overtog kommandoen for så vidt.

De sejlede op ad floden. Landskabet var nu under dyrkning, og befolkningen pacificeret. De mødte ingen modstand eller fjendtlighed, hvor de kom frem, kun agerbrugere og geskæftige handlende.

De kunne få lov til at grave, hvor de havde lyst. Og de kunne endda godt få de sorte til at udføre arbejdet, for gode ord og liden betaling.

Videnskabsmændenes særlige planer var uransagelige, og de var ikke ligefrem kortlagt på forhånd ... Men vikingeskibe kan være allevegne, pludselig tegnende sig i jordskorpen og ragende op med spanter og ror.

Kaptajnen fik derfor sin vilje. Han førte ekspeditionen op til den plads, hvor for mange år siden en bemærkelsesværdig bataille havde stået, en landsby, der nu var centrum for handel og vareudveksling.

Der har vi »Sørgepilen«! — sagde Hansen.

Hvaba?

Jo, det var bare den mand, som kom sejlende ud til dem for at give dem velkomsthilsen.

»Sørgepilen« kalder jeg ham, den hallunk! — sagde Hansen — for han driver handel med opium. Og da det er forbudt, var jeg nødt til at straffe ham ... Det gjorde mig forresten ondt! ... Jeg havde mere tiltro til ham ... Naa, men han klarede på en måde godt for sig ...

Hum.

Jo, for da jeg skældte ham ud og foreholdt ham, at det burde være under hans værdighed, som hvid mand, for ussel vindings skyld at ødelægge de sorte med giftstoffer og civilisationens laster, så svarede han (med et fromt udtryk): Sørgepilen på bredden, kan den forhindre, at floden løber mod havet?«

Hø hø hø øøø

Men videnskabsmændene var ikke oplagte til narrestreger og digressioner.

Jaja — sagde Hansen — men her er altså pladsen, hvor De skal grave, mine herrer, om De vil gøre Dem håb om at finde vikingeskibe i Afrika! ... Her har vikingerne faktisk været, det svarer jeg for!

Nu er det jo selvfølgelig ikke sådan, at man ligeså godt kan

stikke redskaber i jorden det ene sted som det andet. Og sagen var ikke afgjort dermed, at de havde nået egnen.

Hansen fandt tydelige omrids af skibet. Men det blev slået hen som det rene nonsens ... Dette skib, erklærede en arkæolog, er en vild mands elendige kano og intet vikingeskib! Og han bestemte dens omtrentlige alder til 40 år. Nej, vikingernes skibe var meget større, de havde plads til en ordentlig bemanding, og i særdeleshed må man formode, at det var nogle af de største, som nåede her ned.

Dermed var Hansen sat ud af spil. Han var jo forresten fra først af sat ud af spil, for han var kun lægmand, og han havde ikke forstand på de sager.

Videnskabsmændene gennemtrawlede omhyggeligt pladsen fra den ene ende til den anden. Og da de havde gjort forberedelser i tre dage, begyndte de at grave.

Det var et forholdsvis uanseligt sted, de havde valgt, og der var ingen rester at se hverken af det ene eller det andet. Men der var en fordybning i jorden, og deri havde de fundet et stykke træ, en splint af en planke, som mindst måtte være tusind år gammel. Under lup viste den årer, der mindede om bøg eller eg, og det var sandsynligt, at den netop, da disse træsorter ikke voksede her, havde siddet i et skib, som var kommet fra fremmede lande, ja fra selve Norden.

Disse arbejder lagde beslag på to arbejdsholds kræfter i flere uger. Man fik kendskab til jordlagene og fandt mærkelige trærødder og dyreknogler. Men længere nede fortonede alt sig i morads.

Jamen, hvorfor mente kaptajn Hansen da, at der havde været vikinger her?

Tilsidst måtte videnskabsmændene nedlade sig til at spørge ham. For det var forledt af hans underlige bemærkninger, at de havde givet sig til at grave. Han havde oven i købet sagt, at han var sikker i sin sag!

Blikkene blev skarpe bag brillerne, og skægget strittede.

Man kan ikke lede selve videnskaben på vildspor. Men videnskabsmændene er jo mennesker ...

Hvad var meningen her? Hvorpå støttede kaptajn Hansen sit udsagn?

Ja ... Nu syntes den gamle officer jo rigtignok, at han ikke havde særlig forpligtelse. Man havde holdt ham udenfor arbejdet og ikke taget ham med på råd under selve udgravningerne.

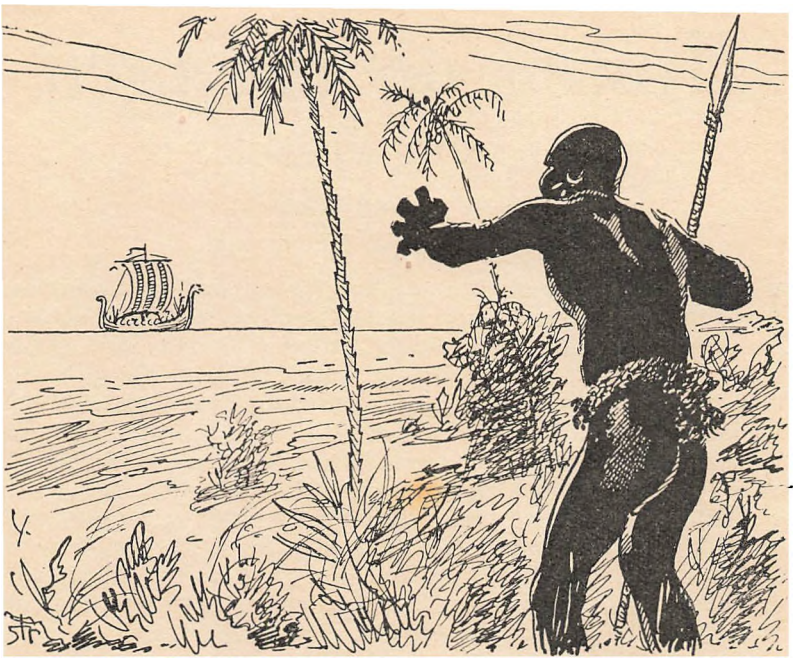

Men ... enfin!

Og så fortalte han beretningen om slaget her, dengang de indfødte ikke ville betale skat til Frankrig.

Da blev der båret en talisman foran, og på den stod der de mystiske ord *Hlad kaffat*, en inskription, som ingen kunne give klaring for, og som ikke hidtil havde fundet nogen tydning.

Men nu ... Dengang kaptajn Hansen hørte tale om vikingeskibene, så stod det hele med eet lyslevende for ham: Vikingerne havde været hernede, og talisman'en var vidnesbyrd om dem.

»*Hlad kaffat*« er simpelthen »*Hold-kæft!*« Og dette nordiske ord, der var uforståeligt for de indfødte, var blevet ved at leve i stammen som en helligdom. Aldrig helt nemmet, og under indflydelse af negersproget fordrejet i udtalen. Men slægtskabet er tydeligt nok, og for en nordbo uden al tvivl.

Vikingeskibene var måske smuldret væk i den trøskede tropejord. Men de sproglige rester er somme tider af større varighed.

Hesten og drengen

AF EN HESTS SAGA

Fortalt af *Harald Raage.*

Illustreret af Palle Wennerwald.

Lotte var frederiksborger. Ti kvarter og små fem tommer. Hun var mørkerød med kobberskær i solen. Hvide sokker på bagbenene. Lotte hadde et lille, fint mejslet hode, tørt. Dette hode fortalte om, at der i længst svunden tid var blandet arabisk blod ind paa frederiksborgernes stamtræ. Saa vidt jeg husker, var det Christian d. IV, der var mester for det. Det kan ligne den alle steds nærværende konge, som hadde saa travlt, at ulykkerne til sidst regnede ned over ham. Naa, Lotte var god nok, vennesæl. Hun følte sig stærkt knyttet til menneskene på Bakkegården, naturligvis til sin herre og husbond, Jens Christian, hvis kørehest hun var. Men i hendes rige hjerte var der også rum for husmor, karle og piger. Lotte holdt af at stikke hodet ind gennem det åbne køkkenvindue — og hun gjorde det aldrig forgæves.

Alligevel var det nu Lille-Jens, Lotte holdt mest af. Kanske var det, fordi hun hadde kørt efter jordemor til ham i splintrende trav, da den unge herre kom til verden noget før, han var ventet.

Nej. Det kom nok af, at den blide hoppe ejed en moderømhed, som hun ikke fik udløsning for. Dertil knægtens frygtløshed. Fra han kunde stolpre på benene, unddrog han sig kvindernes omsorg og tullede. Og alle steder blev han godt modtaget, selv hos den grætne orne; thi dyr kan li, at man føler sig tryg i deres selskab. Alligevel var det i Lottes bås, han slog sig ned. Hoppen bøjed sit hode ned mod drengen, han klapped fløjels-mulen, og de talte godt sammen.

Store Jens Christian så med stolthed på den lille efternøler, der så sikkert trådte slægtens gamle stier. Det var da, Gud ha lov, et mandfolk. Kerstine og han hadde for mer end en snes år siden fået en datter; men tøsen, som han hadde elsket, og det gjorde han vel endnu, hadde svigtet mulden og giftet sig med en doktor inde i hodestaden. Flink mand. Gud bevares.

Alligevel hadde Jens Christian en vis mistro til en mand, som lever af at skære sine medmennesker op — og han savnede tøsen.

Da kom Lille-Jens som en sød trøst. Han blev modtaget med et dåbsgilde så hele sognet gungrede. Som tiden sagtelig skred, tegnede han til at blie en stads-karl...

Purken var vel knapt de fem år, da far en dag, hvor de var agende til bys, gav ham linerne. Lottes følsomme mund mærked med det samme forskellen, og hoppen gik så sindigt og forsigtigt, at der slet ikke var brug for Store-Jens-Christians sædvanlige:

— Hova tøsen — hova!

Lotte holdt ellers nok af at gå til bidet. Der-hadde været de tider, hvor Jens Christian så småt tænkte på at køre hende i stang... Nogle år senere lykkedes det at få Lotte i fol. Hun havde narret sin husbond nogle gange, og han havde arrigt vrisset ad hende, at hun var en gammel, gold mær.

Denne gang var der imidlertid ikke noget at ta fejl af, og den største bonde brystede sig, som var det hans Kerstine, der skulle fole — —. Han dæggede på alle måder om hoppen, fodrede hende selv, rørte hende skånsomt. Han hegnede et særligt vænge til hende, en løkke. Der var saftigt græs, og i et hjørne stod to mægtige elme. De gav sval skygge, når solen sved.

Thi det var i den bugnende, sællandske sommer, Lotte ventede sig, i den lysegrønne forsommers forjættende maj, hvor himlen er blå, og træernes løv endnu kruser sig friskt og skælvende. De unge piger smider hoserne og det meste af undertøjet og går i forvaskede bomuldskjoler, der klær dem så godt. Nede i mosen jager gedden aborren og den sølle skalle, mens den dristige røver, odderen, jager dem alle og fører et herreliv, så længe han slipper for menneskers dumme efterstræben.

Føllet kom og blev hyldet på standsmæssig vis. Men Lotte tyktes ikke om alt for nærgående hyldest. Hun hapsed efter sin ellers så gode ven, karlen, Rasmus Laalænder, og stillede sig mellem sin husbond og føllet. Ørene la hun tilbage og viste tænder, da han klasked hende i bringen og roligt skubbed til hende:

— Flyt dig lidt gamle tøs —

Men da drengen kom i hujende løb, han var vækket med den glædelige nyhed, blafred Lottes øren henrykt frem, hun rimmede muntert, da han simpelthen krøb under bugen på hende

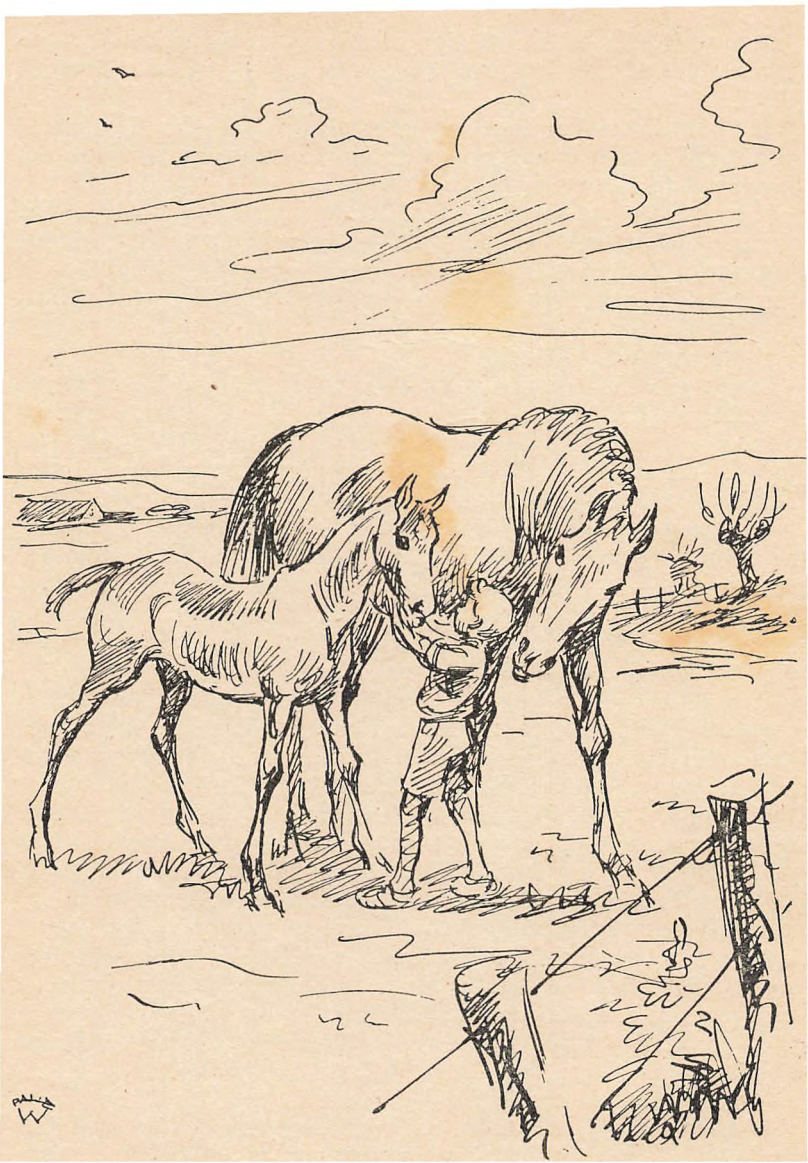

og med udstrakt hånd nærmede sig det endnu usikre føl. Dette dinglede af skræk, men moderens gnæggen gjorde atter den lille fyr rolig.

Selvfølgelig var det et pragtfuldt føl, hoppeføl var det. Hun blev straks navngiet. Bella skulle hun hedde. Af lød var hun rød, lidt lysere-end moderen tegnede hun til at blie. Hun hadde ingen hvide sokker, men en bitte stjerne i panden.

Det blev en sommer så vakker og lys, at den siden hen, da Lille-Jens var blevet Store-Jens, stod for ham i æventyrets rødgyldne skær. Store-Jens kunne sige med et lidt vemodigt smil:

— Det *var* den sommer, da Lotte fik sit eneste føl. Ja, de kendte ikke Lotte. Det var en hest — — —. Og han la til, idet han så bort, ud over sine agre, som bølged ind under skoven:

— Jeg ved ikke, men sådanne somre oplever vi aldrig mere.

— — —

Gamle Pasop, den skikkelige køter, der vist oprindelig skulle ha været en puddel, kom med i laget. Lotte og han hadde altid været venner, og hun lærte det livlige føl at lege stilfældigt med den skikkelige hund. Alligevel fik Pasop rendt fedtet af sin lådne krop den sommer. I førstningen syntes Store-Jens-Christian ikke helt godt om legen nede i vænget. Det hørte sig ikke til. Det minded om cærkus og var derfor usømmeligt. Imidlertid var Jens-Christian på bunden en yderst selvstændig mand, der mente, han var konge på egen jord. Da han dertil var en munter mand, som holdt af, at glæden groed om ham, så lod han det ske. Det hændte såmænd mer end een gang, at han trak Kerstine op i havens tætte hegn, hvorfra de usete hadde udsyn over cærkus —. Da Bella var tre år, blev hun solgt til den smukke frøken Helle-Vibeke på »Austrup«. Det var med håndslag på, at Bella ikke måtte sælges videre. Bedre herskerinde end den fagre Helle-Vibeke kunne hun ikke få. Den hesteglade Jens-Christian hadde forud fire spand — foruden Lotte — og kunne mageligt ha klaret sig med tre spand. Alligevel blev det aftale, at han skulle ha forkøbsret til Bellas andet føl. Lotte var for gammel nu til barsel-narrestreger.

I de år, hvor Lille-Jens, nu lang og opløben, måtte slide skolebænken, blev venskabet mellem dreng og hest end mere inderligt. Det var en fryd, når faderen på hjemvejen fra byen kørte op for ved skolen og hentede sin dreng. Jens skubbede blidt faderen bort fra bukkens højre hjørne og greb linerne. Lotte vendte hodet. Drengen nikkede: — Så kan vi igen, Lotte —.

Prustende fornøjet øged Lotte farten. Vakkert var det at sidde og se ud over hendes blanke ryg og høre de sikre smeld af hendes rappe hove.

Der kom den dag, hvor hest og dreng fik en dyb hemmelighed sammen. Mosen var skøn og indbydende, men også lumsk og farlig. Den var omgiet af stejle skrænter og ludende pil. For en dreng, som med glæde hadde stukket næsen ind i botanik og zoologi, var den et rige værd at gå på opdagelse i.

Det var i middagsstunden, hvor alt tamt dyr som mennesker søger hvile. Kun Jens var på benene i Bakkegård — i alt fald af menneskene. Han sprang gennem haven, smuttede gennem sit eget hul i hegnet og tog markstien ned til mosen i trav. Omkring mosen stod gårdens heste på græs. Det var en tør sommer, men ved mosen hadde græsset både farve og saft.

Jens tog simpelthen grimen af Lotte. De hadde det med at gå tur sammen.

Nogle alen fra mosens ene bred stak en grøn tue hodet over vandet. På den voksed en prægtig kejserkrone. Den hadde nikket og vinket efter Jens hele sommeren. Ikke nok med det: omkring blomsternes spragl lynede luften af blanke insekters yndefulde flyveøvelser. Han hadde i lang tid tænkt på, om det lod sig gøre at komme ud til den fagre blomst. Det var let nok at svømme den stump vej — skønt det var strengt forbudt — men han ønskede at få den vakre blomst med tilbage. Han hadde allerede valgt en plads til den i sin egen have.

I dag skulle det være.

Med undren så Lotte, drengen glide ud i vandet. Hun vrinskede kaldende. Han ænsede det ikke.

Med fødderne sat hårdt i tuens tørvemuld trak Jens til. Så tuen derved gav efter. Med eet stod han i vand til halsen. Det gjorde ham ikke ræd. Men da han søgte at komme op og mærkede mudderet suge tættere og tættere om hans fødder og ben, blev han ræd.

Da kaldte han i sin ynk og vånde på Lotte.

Den gamle hest skønned med det samme faren. Hun lod sig glide ned ad brinken. På den smalle kant dernede, vendte hun sig, så hun fik bagdelen først i vandet. Langsomt lod hun sig flyde ud til den nødstedte. Det må siges til drengens ros, også han skønned, hvad han skulle gøre. I samme nu, han kunne få tag i Lottes hale, råbte han det sædvanlige:

— Så kan vi igen, Lotte —.

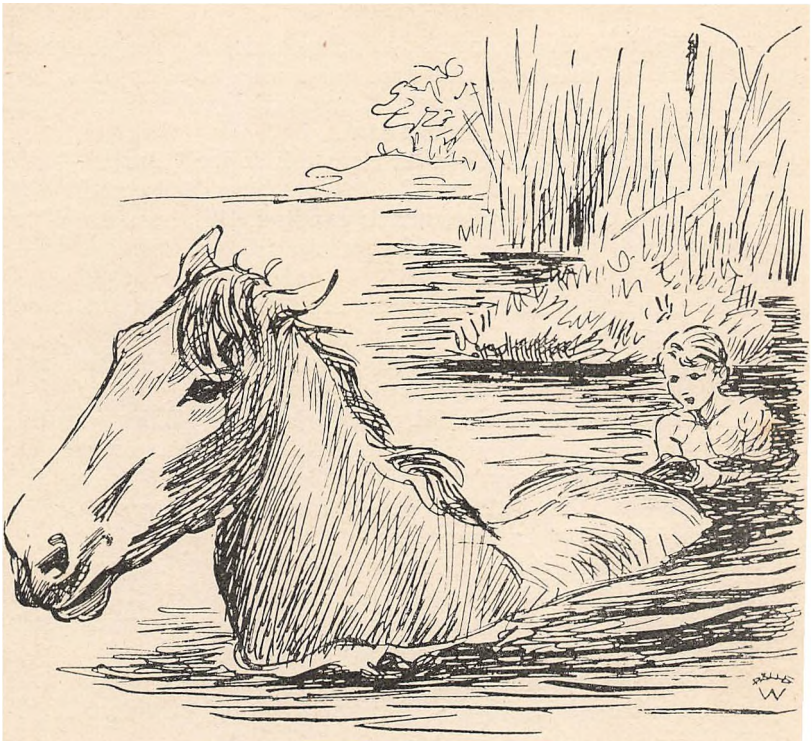

Lotte, som intet øjeblik hadde være nede i mudderet, svømmed nu frem med skum for bov. En kort tid kom hun ikke frem, så gled drengen op med et slibrigt svup, så hårdt trak Lotte, at han fo'r op på hendes lænd.

Da de begge stod i engens sikre, nu snebløde græs, la drengen sine arme om hestens hals. Hun gnubbed kælent hans solbrændte ryg. Solen tørte dem snart. Om Lottes dåd talte drengen først, da han var bleven mand. Han kendte sin moders rædsel for mosen. I hendes ungpigedage var en bissekræmmer gået i mosen en høstnat. Han blev der. Kun hans kramkiste sejlede frejdigt på det blanke vand i tindrende, men tynd oktober-sol.

Årene skred deroppe mellem skovene. Vinter fulgtes af vår, så kom sommer og høst.

En dag kørte gårdejer Mads Nelling ind på Bakkegård.

Mads Nelling var oprindelig udensogns fra og meget opsat på at være en nutidig bonde med mekanik, tabeller o.s.v. Da manden virkelig var dygtig og gift med en pige fra egnen, gled han efterhånden ind — så godt som.

— Jo, ser du — sa han efter de almindelige hilsner — du ved, jeg er formand for amtets heste-assurance. Det er helt galt med din røde hoppe. Hun er altfor gammel. Men hvis du vil la hende slå ned, skal jeg sørge for, at du alligevel får assurancen —.

I dette øjeblik kom Jens, nu en bred hærdet knøs, til med gamle Pasop i hælene.

Med et lille smil satte faderen ham ind i Mads Nellings ærinde.

— Den dag, Lotte blir slået ned, forlader jeg Bakkegården, sa Jens hidsigt, og vrede folder samlede sig om hans næserod.

Faderen smilte stadig, men Mads Nelling holdt ikke af det smil. Jens-Christian lod den gamle hund få sin snude ind i hans hule hånd, før han svarede:

— Slet du blot øget og alle mine andre heste. Endnu er jeg mand på Bakkegaarden. Ingen skal fortælle mig, at jeg skal myrde min gamle helmis og min gamle hund. De har været mine kære venner i mange år, og jeg holder af dem —.

Mads Nelling var forbavset.

— I er jo rene hedninge, sådan som I føler for et dyr. De er skabt til —.

Jens-Christian afbrød ham. Nu var røsten så alvorlig, at den næsten var streng:

— Kanske har du ret. Når man blir så gammel i gårde, som vi, hænger der altid lidt ved. Så langt kirkebøgerne rækker, har vi siddet her, og jeg tænker også, vi var her, da kongerne sad i Lejre. — Han peged ud på en fredet gravhøj og sa nu venligt med et lunt smil:

— Spørg du højmanden, om han gav sin stridshest til rakkeren, når den blev gammel. Lotte har skænket mig og min kone og dreng mange glæder. Hun skal ha lov at leve, så længe Vorherre vil — øget fejler jo heller ikke noget.

Sådan blev det.

Men hun blev nu ikke slettet af assurancen.

Jens-Christian var sognefoged og egnens fremmeste mand. De andre gamle bønder godtede sig af hjertet. Disse undensogns folk hadde godt af at lære sæd og skik her mellem skovene. —

Lotte nåede før sin død at udpege Jens' brud og nuværende kone på Bakkegården.

Om den hændelse sier hendes saga.

Jens lå inde ved kongens garde, men var hjemme i pinsen. Derfor var der ungt selskab på Bakkegård. Det klang af yndig pigelatter under havens gamle træer.

Mellem de glade unge piger var en fremmed, Bodil hed hun og var fra sagaøen Bornholm. Hun var den gladeste af de glade. Både mundgæv og mundrap. Jens hadde ikke sine øjne fra hende. Vakker var hun. De blå øjne lyste, fribårne. Det lyse hår lå som en gyldenstyks hue om det lille, stolte hode og flød så som et hjelmklæde ned over de runde aksler. Men Jens troede nok, hun var hjerteløs. Det måtte hun være, så rap hun var til at drille. Han ville dog spørge Dagmar, når han fandt lejlighed. Hun var Dagmars veninde og gæst.

Ungdommen var imidlertid bleven ked af haven og kom udenfor hegnet. Nede fra engen kom en gammel hest vandrende. Den styrede lige ind i flokken.

Pigebørnene skulle spille skræmte og skreg op uden dog at flytte sig synderligt. De var jo sunde bondepiger. De kendte alle til heste. Men i dag var de hidsede af sol og øre.

Da gik Bodil hen til den gamle hest. Hun slog de fine pigearme om dens hals og la sin kind ind mod dens bløde, grå mule.

Lotte gnæggede og nappede hende kærligt.

Det var et vakkert syn: Den unge, ranke pige og den gamle hest, endnu med rejsning.

For Jens afgjorde det alt.

Samme aften friede han til Bodil og fik hendes ja.

★

Vi tilgiver ofte dem, som keder os, men vi tilgiver aldrig dem, vi selv keder. *La Rochefoucauld.*

★

Der gives kun to slags mennesker: de retfærdige, som tror, at de er syndere, og synderne, som tror, de er retfærdige. *Pascal.*

Skatten i marken

Af K. Magleby Sørensen

Illustreret af *Palle Thøger*

Lunt og trygt bag hyld og popler lå hjemmet dernede under bakken. De små ruder lyste fortroligt mod ham. Og de upløjede marker kaldte på ham — de trængte til hans unge, stærke hænders arbejde og til hans tankers omsorg.

Ret mange år kunne faderen ikke blive ved. Han var ved at ældes nu. Det var egentlig først gået op for Sigurd den samme morgen, da brevet var kommet — det brev, der ville sætte skel i hans tilværelse, brevet med passet og amerikabilletten. Moderen græd, da Sigurd trådte ind i stuen med den store, gule konvolut i hånden. Længe sad faderen tavs og trommede med fingrene i bordet. Hans røst var tonløs, da han endelig talte: »Vi kan da nå at få sæden i jorden!«

Så rejste han sig og gik stille ud. Der var en anklage i hans ord — ligesom der var bøn i moderens gråd. Men hvad kunne det nytte? Herhjemme kom man jo ingen vegne! Det samme trivielle slid fra morgen til aften — dag ud og dag ind — med overtagelse af faderens husmandslod som eneste fremtidsudsigt. Og han, som stræbte mod et højt mål.

Sigurd stod oppe på bakken med et drømmende udtryk i øjnene. Forårsblå og ren hvælvede himlen sig over hans hoved. Hjemmets stille røster talte til ham. Afrejsen betød hjertebånd, der skulle sønderrives. Han følte længselens pinende sug i sit bryst — som var han allerede langt borte. Nej! Nej! Han ville ikke lade sig rokke i sin beslutning... Om en måned sejlede skibet fra København. Og han *ville* med!

Langsomt gik han ned ad bakken til markskellet, hvor de to brune tålmodigt stod og ventede. Der var ikke tid at drømme nu. Faderens ord fra om morgenen klang endnu i hans øren som et svagt ekko. Forårssæden skulle først i jorden! Og han ville gerne have den lille sænkning ved bakkens fod færdig in-

den aften — den genstridige, lerede sænkning, der for år tilbage så ofte havde sat hans fantasi og tanker i bevægelse.

Der gik sagn om den sænkning. Moderen havde så ofte fortalt ham om det — om aftenen, når dagens syssel var endt, og lampen var tændt inde i den lille, lave stue — sagnet om den kostbare skat, som var begravet nede i den lerede jord. Nogle havde i mørke nætter set et svagt lys brænde over lavningen, men gik man helt derhen, forsvandt lyset. Gamle Stine i kærhuset påstod endog, at hun engang i sin ungdom havde hørt lyden af et kistelåg, der blev smækket i. Men endnu havde ingen fundet skatten. Både vågen og i drømme havde Sigurd så ofte arbejdet med den skat. Han havde drømt og fantaseret sig rig. Men virkeligheden svarede ikke til drømmene. For virkeligheden var slid, hårdt, daglangt slid.

*

Engang imellem kastede Sigurd et blik over til naboen, Thomas Mosbæk, der også var travlt beskæftiget. Arbejdet bragte de to mænd nær hinanden, men ikke et ord blev vekslet imellem dem. »Ja, ja, Thomas Mosbæk!« tænkte Sigurd. »Vent blot! En dag springer jeg over markskellet!«

Han havde haft sin gang derovre i den store gård, siden han var en lille dreng — først til leg, siden til arbejde. Inga og han var vokset op sammen. Men siden efteråret havde han ikke været derovre. En aften var Inga og Sigurd kommet ind i stuen, hvor hendes forældre sad. Rødmende fortalte de, at de var blevet enige om at dele ondt og godt sammen. Thomas Mosbæk fo'r op, bidsk som en gårdhund: »Nå, det er I! Men I kan tro nej! I den sag har jeg også et ord at skulle have sagt! Nå, I vil giftes! Nå, det vil I! Se, se! Hvad har du egentlig at forsørge en kone med, Sigurd Grønskolling — om jeg må være så fri at spørge?«

Sigurd havde slet ikke ventet det spørgsmål. Den side af sagen havde syntes Inga og ham alt for ubetydelig til, at den skulle diskuteres. De holdt af hinanden — og det var vel det eneste, det drejede sig om. Alligevel tøvede han ikke med svaret: »Mine kræfter!« Thomas Mosbæks ansigt fortrak sig i en hæslige grimasse. »Å, far og mor,« bad Inga, hvorfor tager I det sådan? Vi holder så meget af hinanden!« Hun knugede Sigurds hånd. »Sludder!« vrissede Thomas Mosbæk. »Nej!« protesterede Sigurd. »Det er alvor! Inga og jeg har længe været

enige . . .« »Nå, det har I! Men nu må du nok hellere se at finde vej hjem! Du har allerede været her længe nok!«

Sigurd var slået af marken. Men han tabte ikke modet af den grund. Om et par år, når han havde skabt sig en stilling derovre i Amerika, ville Inga følge efter ham. Det var en aftale. Og så kunne Thomas Mosbæk beholde sin gård og sine penge . . .

Samme aften mødtes Inga og Sigurd. De talte længe sammen. Billetten, der var kommet med posten, havde pludselig rykket afskeden nærmere. Stemmerne var dæmpede, øjnene alvorlige. Sigurd udviklede på ny sine fremtidsplaner. Inga lyttede. Og medens fugletrækket suste i den stille, vårlige luft, byggede de to deres lyse fremtidsslot — så højt, som kun ungdommen evner det . . .

*

Et par dage senere var Sigurd beskæftiget ude på gårdspladsen. Faderen var tidligt om morgenen kørt til købstaden med de to brune for vognen, så pløjearbejdet måtte hvile for en dag — hvad der ikke rigtig huede Sigurd. Det var så svært at gå herhjemme og hvert øjeblik se moderens bedrøvede ansigt, mærke hendes bedende øjne hvile på sig. Han følte sig anderledes fri og veltilpas ude i marken, hvor intet hindrede hans tankers frie flugt.

Pludselig hørte han en lyd, der fik ham til at fare sammen. En uforklarlig følelse af angst greb ham. Med et spring var han ude på vejen. En vogn kom susende i vild galop, svingende fra den ene side til den anden. Hestene havde taget magten fra kusken. Vildere og vildere gik farten. Midt på bakken tørnede vognen mod et træ. Nogle eger i det ene baghjul splintredes. Men den vilde fart fortsattes. Lige ved huset kastedes vognen mod en af de høje popler. Den væltede og lå med hjulene i vejret og en knækket stjært. Hestene sprængte seletøjet og fo'r i tumlende galop ud over markerne.

Sigurd var straks henne ved vognen. Der lå faderen — med blodet løbende fra et stort sår i tindingen. »Far!« kaldte Sigurd, idet han bøjede sig ned over ham. »Far!« Så gik det op for ham, at faderen var død . . . Fortumlet af sorg og rædsel gik Sigurd ind til moderen og fortalte hende, hvad der var sket . . .

Det blev aldrig opklaret, hvad der havde gjort hestene sky.

Men da forårsnatten sænkede sit slør over marker og enge, og den aftagende måne viste sit gule segl på den stjernesåede himmel, hvilede dødens gru over den lille husmandslod. Moderen sad i den store armstol og græd. Henne ved vinduet stod Sigurd og stirrede tavs ud i mørket.

*

Faderens bratte død forstyrrede Sigurds rejseplaner. Hans lyst til at rejse var ikke blevet mindre. Men han vidste ikke, hvordan han skulle sætte sin vilje igennem over for moderen. Rejste han nu, var hun jo helt alene. Hendes tavse kærtegn og stille gråd var en tryglende bøn til ham om at blive. Hjælpeløs ville hun være uden ham. *Pligten* bød ham at blive hjemme, at slå sig til ro, hvor han var. Men det betød en kuldkastning af alle hans planer og drømme. Og når han tænkte på Inga, rejste *kærligheden* sine stærke krav. *Deres* fremtidslykke måtte gå frem for alt andet. Moderen kunne jo sagtens få en karl til at passe gården. Han så ingen anden udvej til at vinde Inga end at rejse.

I sådanne øjeblikke — når han gik alene ude i marken — stod hans beslutning fast. Han ville af sted. Men når han efter endt dagværk sad alene i stuen hos moderen, så hendes tårer og tryglende øjne, vaklede han igen. Af og til knyttede han hænderne i raseri mod den ubarmhjertige skæbne, der havde handlet så ilde med ham. Hvorfor denne ulykke? Hvorfor skulle han hele sit liv lide derunder? Tankerne var så mørke som den muld, han vendte.

Een ting holdt ham oppe: de hemmelige sammenkomster med Inga. Men hendes råd var dikteret af udsigten til at kunne beholde ham i sin nærhed. »Du skal se, Sigurd, far og mor giver sig nok, når de opdager, at det ikke kan blive anderledes. Vi er jo unge og har tiden for os!«

Pligtens røst fik til sidst overtaget. En aften lagde Sigurd kærligt hænderne på sin mors skuldre, så hende ind i øjnene og sagde: »I morgen sender jeg billetten tilbage, mor!« »Tak! Tak!« hulkede moderen. Men der var glæde i gråden.

*

To år gik. To lange, slidsomme år. Men Sigurd veg ikke tilbage for arbejdet. Det skaffede ham lindring for de tunge tanker, der stadig pinte ham. Fra tidlig morgen til sen aften var han på færde. Thomas Mosbæk havde ikke skiftet mening.

Han lo ondt, da Inga fortalte om den opgivne amerikarejse. »Selvfølgelig! Det har jeg jo altid sagt! En tåbelig grille! Han har for lidt marv i knoglerne! Men — selvfølgelig nok til, at han kan blive husmand!« Inga græd. Og dagen efter blev hun sendt bort til en fjern slægtning. »De nykker skal vi nok få pillet ud af dem!« sagde Thomas Mosbæk til sin kone, der nikkede samstemmende. »Ude af øje, ude af sind!« sagde hun. »Det slår aldrig fejl!«

Men det gjorde det nu alligevel. Ingen kunne forhindre de to unge i at skrive sammen. Brevene bandt dem tættere til hinanden. »Jeg bliver snart min fars nabokone!« skrev hun en dag. Sigurd smilede. Inga var ikke for ingenting Thomas Mosbæks datter!

*

Så var det en eftermiddag hen på efteråret. Høsten var bjerget vel i hus, og stubmarkerne stod øde og sorte tilbage. Atter genlød luften af fugletrækkets sus. Men denne gang gik farten syd på. Sigurd havde travlt. Thomas Mosbæk, der gik ovre på sin jord og fulgte Sigurds færden med øjnene, forstod ikke, hvad det var for nogle tossestreger, han nu havde hittet på.

Sigurd stod i den brede lavning og borede. Meget forsigtigt trak han boret op, og hver gang undersøgte han jorden omhyggeligt. Om aftenen spurgte moderen ham, hvad han havde været så optaget af, siden han kom sent hjem. Men han smilede blot og sagde: »Du skal se, nu bliver vi rige, mor!«

To dage senere kom der nogle mænd fra købstaden og undersøgte jorden. Og de fjernede den sidste tvivl hos Sigurd. *Der var mergel i lavningen!* Det betød ekstra slid for ham. Men han tog fat med godt humør. Og snart toppedes mergelen i lange rækker på marken, dynge ved dynge. En dag kom en af naboerne og spurgte, om han ikke kunne købe noget mergel. Sigurd kunne jo ikke bruge det hele selv. Og naboens mark trængte hårdt til en forbedring. Det var netop, hvad Sigurd havde ventet på. Nu kom lønnen for sliddet. Siden kom andre og købte. Mergelen var af en fortrinlig kvalitet, og den tørre jord rundt om trængte hårdt til mergling.

Inden et år var gået, havde Sigurd tre mennesker i arbejde med at grave mergel. Selv kørte han rundt og leverede mergelen. Det gav ekstra penge i kassen. Udensogns fra begyndte bestillingerne at strømme ind til ham. Sigurds gode humør vendte tilbage. Der var måske alligevel en mening med,

at han ikke skulle til Amerika. En dag skrev han til Inga, at hun måtte slå tankerne om at blive husmandskone af hovedet. Ønskede hun stadigvæk at gifte sig med ham, måtte hun finde sig i at blive gårdmandskone. For nu havde han købt naboens gård og jord.

*

Thomas Mosbæk fulgte på afstand Sigurds mergelhandel. Først med et hånligt skuldertræk. »Pyt!« sagde han. »Igen en tåbelig idé! Bilder fyren sig virkelig ind, at der er så meget mergel i den smule lavning! Selvfølgelig er der ikke — i så fald var lejet for længst blevet opdaget! Tosserier!« Men det standpunkt kunne han ikke fastholde ret længe. Han så alle naboerne forsyne sig med mergel og dermed forbedre deres jord. Og een ting måtte han indrømme — *hans* jord trængte til en god omgang mergling. Men gå til Sigurd og købe mergel! Ikke tale om!

Og så gik han alligevel en dag over i mergelgraven til Sigurd, der sled i det med at læsse mergel på vognen. »Du lægger kræfterne i!« sagde han. Sigurd så op på ham: »Å ja — de er ikke brugt op endnu!« Og han arbejdede videre, som ænsede han slet ikke den andens nærværelse. Men han måtte lægge bånd

på sig selv for ikke at bryde ud i jubel. Lidt efter sagde Thomas Mosbæk: »Det er et forsvarligt hul, du laver i marken!« »Derfor har jeg også købt noget mere jord!« kom det rapt fra Sigurd.

Et par minutter sagde ingen af dem noget. Thomas Mosbæk trak vejret tungt. Der var nok ingen vej uden om. *Han* måtte bøje sig. »Ja ... jeg ... jeg ... er ellers kommet i tanker om ... at ... at ... også min mark trænger til lidt mergel ...« »Ja så!« svarede Sigurd og fortsatte sit arbejde, som interesserede den sag ham slet ikke. Thomas Mosbæk vred sig. Alligevel kunne han ikke lade være at beundre Sigurd, der førte sin krig så utrætteligt. »Jeg ... jeg ved ikke ... vil du ... vil du sælge mig nogle læs?« Sigurd smed skovlen til side, rettede sig op og så Thomas lige ind i øjnene: »Ja, det vil jeg! Men — prisen?« »Prisen?« »Ja — for penge kan du ikke købe mergel hos mig!« Da bredte sig pludselig et smil på Thomas Mosbæks ansigt. »Her har du min hånd, Sigurd! Nu går jeg hjem og skriver til Inga!«

En aften kort tid efter stod Inga og Sigurd på bakketoppen og så ned mod mergelgraven. De kom ovre fra hendes forældre, hvor de lige havde aftalt det fornødne angående brylluppet. Længe stod de begge tavse. Så udbrød Inga: »Så var der alligevel skjult en skat i marken, sådan som det gamle sagn fortæller.« »En skat — ja, du har ret! Det har jeg slet ikke haft tid at tænke på. Det ... det er egentlig underligt, som alting kan lægge sig til rette!« »Blot man gør sin pligt, går alt, som det skal!« sagde Inga og så op på ham med et par lykkestraalende øjne. »En gang vil lønnen komme!« Sigurd svarede intet, men bøjede sig ned og kyssede hende.

AFVÆNNINGSKUR

eller

EN SAG SET FRA TO SIDER

Af *Kaj Nielsen.*

Illustreret af *Martin Allerup*

»En hovedløs so! Nej, holdt nu lidt, Stine. Nu spøger du da vist.« Smeden og de andre lo højt; men gamle Stine nikkede energisk med sit gamle rynkede ansigt.

»Ja, I griner,« sagde hun, »for I er ikke klogere; men I kan tro, der er mere mellem himmel og jord, end vi forstår, og der er mennesker, der kender hemmeligheder og kan udrette sære ting, som vi andre ikke fatter.«

»For eksempel negrenes medicinmænd! Ikke Stine? Det er dem, du mener?«

»Jeg kender ingen negre,« sagde Stine. »Men jeg ved, at vi her i byen har en mand, der kan udrette mærkelige ting, for det har jeg selv erfaret.«

»Hvem er det, Stine?« Medlemmerne af selskabet blinkede til hinanden. Stines overtro var velkendt. Hvor Stine var tilstede, gik man ikke tretten til bords. Hvis der var dækket til tretten, nedlagde Stine bestemt veto, og man havde i tidens løb vænnet sig til at rette sig efter hende. Stine begyndte heller aldrig med noget på en mandag. Hvad der kunne ske ved det, vidste vel hverken hun eller nogen anden; men at det var et voveligt foretagende — det vidste hun. Stine havde hele sit lange liv levet i en stadig angst — om ikke for nisser, trolde og hekse — så i alt fald for lignende skrækkelige, ondskabsfulde, men vistnok navnløse gespenster. Stines historier var også velkendte. Hun fortalte gerne om ulykker og troldtøj; men da hun nu lod skinne igennem, at hun kunne fortælle sære ting om en af byens borgere, blev man nysgerrig.

»Hvad er det for en mand, Stine?«

»Ja, jeg kan jo godt fortælle det. Jeg håber ikke, der sker

noget ved det, nu da Jens, min mand, er død. Nu kan I få historien, og så kan I dømme, om ikke jeg har ret i, at der ikke er noget at grine ad.

Da Jens og jeg havde været gift nogle år, begyndte Jens at drikke. Det begyndte i al stilfærdighed med, at han af og til gik ned på kroen. Det blev tiere og tiere, og da pengene ikke kunne slå til til det, købte han brændevinen nede hos købmand Hansen, og så sad han herhjemme og drak det. Jeg prøvede på alle måder at få ham fra det. Jeg talte godt nok med ham — jeg skældte ham ud, men lige lidt hjalp det. Den kloge kone i Vilsted rådede mig til at blande spindelvæv og en tørret hestepære i hans vandgrød. Det gjorde jeg også; men det hjalp ikke engang. Han skældte mig bare ud, fordi grøden ikke smagte, som den plejede. Han blev værre og værre til at drikke. Jeg var omtrent ene om at passe bedriften, og det orkede jeg jo slet ikke. I løbet af et halvt år så der forfærdeligt ud hos os. Jens blev mere og mere umulig, og da vi kom til december termin, viste det sig, at han havde drukket de penge op, vi skulle betale vore renter med. Og hos købmand Hansen havde vi også en stor regning. I kan tro, det var ikke rart. Jeg var mange gange lige ved at opgive det hele.

Da terminsdagen kom, kunne vi ikke betale vore renter. Jens var ligeglad. Han sad inde og drak hele dagen. Om eftermiddagen gik jeg ned til købmand Hansen. Han og Jens havde

gået i skole sammen, så jeg håbede, at han måske ville hjælpe os over terminen. Jeg fortalte ham det hele, som det var, og spurgte om han ville hjælpe mig.«

»Ja, det er jo en gal historie med Jens,« sagde han. »Jeg har tænkt på, at det kan ikke blive ved med at gå. Vi må have ham vænnet af med det drikkeri, Stine.«

»Ja, men hvad skal jeg gøre,« sagde jeg. Jeg græd og var meget ulykkelig. »Jeg har prøvet alt muligt, men der er intet, der hjælper. Ved du noget, der kan hjælpe?«

»Kære Stine! Jeg skal gerne prøve. Men så må du love mig 3 ting: Du skal på en eller anden måde få Jens til at komme herned efter varer lørdag aften lige før lukketid. Du må aldrig fortælle ham om vor samtale og aldrig så meget som hentyde til hans drikfældighed. Og du må aldrig, så længe Jens lever, lade et ord komme over dine læber om denne sag — hverken til mig eller til nogen anden.«

Jeg lovede selvfølgelig alt og gik hjem, efter at Hansen havde lovet at klare renterne for os.

Lørdag aften fik jeg også Jens sendt af sted. For at være sikker på, at han ville gå, hældte jeg — mens han var ude, det meste af hans brændevin ind i kakkelovnen. Han så godt nok lidt forbavset ud, da han opdagede, at flasken var næsten tom, men han troede jo, han havde drukket det. Han trak i sin gamle frakke, satte flasken i lommen og gik.

Hvad der så skete, ved jeg ikke. Det er først i aften, jeg vover at tale om det, og Hansen har heller aldrig nævnt noget. Men omtrent en time senere kom Jens tilbage. Jeg kunne høre ham komme løbende tværs over de frosne agre, og da han kom ind, var han ligbleg og rystede over hele kroppen. Det første han sagde, da han kom lidt til sig selv, var: »Stine, fra i dag vil jeg aldrig drikke spiritus mere.« Jeg sagde ikke noget. Det havde jeg jo lovet Hansen at lade være med. Jeg turde ikke engang spørge ham, hvor flasken var. Den havde han nemlig ikke med tilbage. Men hvad der skete eller ikke skete — nok er det — fra den dag så jeg aldrig Jens drikke eet eneste glas brændevin, og vi talte aldrig nogen sinde om den sag.

I løbet af kort tid var vi oven på igen, og en dag i foråret kunne jeg gå ned til Hansen med hans penge. Jeg lagde dem på disken uden et ord, og Hansen nikkede kun, da han tog dem.

Vil I så tro, at Hansen kender til ting, som I ikke forstår,«

sluttede Stine hoverende sin beretning og gav sig igen i lag med sit strikketøj.

*

»Hør, Hansen,« sagde smeden nogle dage senere ved et selskab, »for nogle dage siden fortalte gamle Stine os en historie om, hvordan du for mange år siden ved trolddom og sære kunster vænnede Jens af med at drikke. Kan du ikke fortælle os, hvordan det gik til?«

Købmanden slog en høj latter op. »Nå, har Stine nu endelig vovet sig til at snakke om det. Jeg har såmænd tit haft historien på læberne, men har taget mig i det. Jeg tænkte som så: kan Stine holde mund, kan jeg også. Jo, den historie kan I gerne få. Men for at I ikke skal få det samme fortalt to gange, tror jeg, det ville være praktisk, om I fortalte mig historien med Stines ord først.«

Købmanden fik historien og morede sig storartet.

»Jo, Jens og jeg kendte jo hinanden fra skoletiden, og jeg havde ærlig talt ondt af ham, da jeg opdagede, hvordan det gik for ham. Så kom Stine og bad mig om hjælp, og så lagde jeg en plan. Når jeg gjorde det hele lidt mystisk, var det kun, fordi jeg jo kendte Stines forkærlighed for det sære og mærkelige, og jeg kan nu forstå, at hun er gået ind på min spøg med fuld musik.

Ser I. Da Jens lørdag aften kom ind i butikken, sørgede jeg for at ekspedere alle de andre kunder før ham, så vi to blev ene i butikken. Han fik brændevinsflasken fyldt og satte den, som han plejede, ned i overfrakkelommen, og mens jeg pakkede kolonialvarerne ned i kurven, stod han og støttede sig til disken. Han var så beruset, at han knapt anede, hvad der foregik omkring ham. Mens han nu står og hænger der, lister jeg mig til at binde enden af sejlgarnet i nøglet godt fast til brændevinsflasken, og da Jens dinglede ud af butikken, havde jeg travlt med at rulle sejlgarnet ud. Jeg skulle jo også passe på at holde døren for ham, for at han ikke skulle lukke den på snoren. Da han var kommet omkring hjørnet, listede jeg mig bagefter og sørgede hele tiden for, at snoren var slap — den snoede sig bagefter ham som en lang tynd hale. Det var frostvejr med et tyndt lag sne, og Jens tog straks bestik efter hjemmet, tværs over de frosne agre. Da han var kommet et godt stykke hen, strammede jeg med eet snoren, og flasken gled

selvfølgelig ud af lommen og faldt ned i sneen — heldigvis uden at tage skade. Jeg kunne i det frostklare vejr let se ham. Jeg kunne også høre ham føre en mumlende samtale med sig selv, da han bøjede sig ned for at samle flasken op. Den kunne han sagtens se, men omtåget, som han var, kunne han ikke se snoren. Lige da han var ved at nå flasken, trak jeg til. Jens gav et forundret råb fra sig. I kan tro, det var et syn for guder at se ham stå der og række efter den klukkende flaske. Han satte kurven fra sig og nærmede sig bandende og sværgende i zig-zag den sære genstand.

Jeg lod ham komme helt hen til den, før jeg igen trak line ind. I en rasende fart fo'r flasken hen over sneen. Jens hoppede som en skade bagefter. Undertiden faldt han, og jeg kunne høre, hvordan han skiftevis bandede som en tyrk og græd som et barn. Men han kunne ikke nær følge med. Jeg greb snor og flaske og skyndte mig ind i butikken. Snoren smed jeg ind under disken, og flasken satte jeg ved siden af vægten. Derpå greb jeg en kost, som jeg fløjtende gik og fejede med, da døren stille blev åbnet og Jens stak hovedet ind. »Har du glemt noget, Jens,« spurgte jeg uskyldigt, forundret. Pludselig fik han øje på flasken. Da tror jeg, at han for første gang i flere måneder blev ædru. »Nej!« råbte han og smækkede døren i med et brag. Jeg listede mig for anden gang den aften bagefter ham og kunne høre ham i fuldt trav søge tværs over agrene mod hjemmet. Han havde ikke for ingen ting gennem flere år levet sammen med Stine og hørt på hendes troldtøjssnak. Han var rædselslagen. Heldigt var det, at Stine havde hældt hans brændevin i kakkelovnen. Hvis ikke han havde haft brændevinsflasken med den aften, ved jeg skam ikke, hvad jeg skulle have stillet op. For trolde kan jeg nu alligevel ikke, selv om det af Stines beretning kunne se sådan ud. En sag skal helst ses fra begge sider, og set fra min side er sagen jo knap så mystisk og mærkelig, som den er set fra Stines side,« sluttede gamle Hansen.

★

De samme fejl, som virker utålelige hos andre, er hos os som i sit midtpunkt: de tynger ikke, man føler dem ikke. En mand taler om en anden og tegner et afskrækkende billede af ham — uden at lægge mærke til, at han tegner sig selv. *La Bruyère.*

Rekreation med resultat

Af *Dines Skafte Jespersen.*

Illustreret af *Setoft.*

Adjunkt Holm havde brugt de sidste dage af sin ferie til at bjerge sig en regulær lungebetændelse, som trods alle nymodens præparater sendte ham tre uger på hospitalet. Han kom hjem bleg som en maddike, mens alle andre prangede med supersolbrændthed. Een formildende omstændighed var der dog ved sagen — lægen dekreterede tre ugers rekreation, helst i Norge.

»For Norge i september er noget helt for sig selv,« sagde den rare hvidkitlede herre, mens han skrev attesten. »Hvis De husker det, så tag et glas syltede multebær med hjem til mig.«

To dage senere gik adjunkten gennem tolden på Larsens Plads med to kilo ost og trekvart alen spegepølse, som gode venner påstod ville åbne alle norske hjerter for ham. Tolderen så meget streng ud: »Har De søgt udførselstilladelse for fødevarer?«

»Næh, nej,« stammede adjunkten — som en dreng i første mellem, når han bliver spurgt, om det var ham, der skød med slangebøsse i timen.

»Nå,« sagde tolderen bare og satte sin magiske hieroglyf på kuffert og rygsæk.

Glad og lettet hev adjunkten denne på nakken med et flot sving, som desværre slog tasken ud af hånden på en ung dame, så indholdet spredtes over flisegulvet.

Alle undskyldninger og forsikringer om, hvor flov han var over sin klodsethed, prellede af mod det ispanser, der havde lagt sig over den unge dames ansigt med særlig koncentration i blikket, der fuldstændig lammede ham, mens han fumlede ved skårene af en lille parfumeflakon. Folk trængte på, og han blev malet hen mod udgangen. Der var kun få minutter

til afgang. Først da han var kommet ombord, fortog lammelsen sig så meget, at han blev klar over, at han havde glemt sin skuldertaske på skranken. Hurtigt satte han bagagen fra sig og styrtede mod landgangen, hvor han måtte forklare sig for styrmanden, før han fik lov at gå fra borde.

»Så må De skynde Dem,« sagde den strenge sømand — og Holm skyndte sig.

Nu er en landgangsbro jo ikke egnet til løbebane — særlig ikke nedad og i hvert fald ikke uden forudgående træning. Resultatet blev da også, at hans ene fod blev hængende fast i en af ribberne, mens kroppen fortsatte.

Muligvis ville faldet have sat en stopper for norgesturen og i stedet returneret ham til hospitalet, men heldigvis — eller uheldigvis om man vil — tog en ung dame i brunt af for stødet med det resultat, at de begge segnede til jorden i øm omfavnelse, mens en taske røg hen ad stenbroen, åbnede sig for anden gang i løbet af fem minutter og udgød sit indhold. Denne gang var det et cigaretetui, der rutsjede hen og blev trykket fladt under hjulene på en bagagevogn toplæsset med kufferter.

Holm fik ikke engang fremmumlet en undskyldning, før damen med al mulig norsk tydelighed havde hvæset »idiot« ind i øret på ham, mens omfavnelsen endnu var hedest.

En styrmand og en bladsælger var ved at få samling på de løsslupne dele, og med et hastigt blik på de mænd, der stod klar til at tage landgangen, sprang Holm som en kat ind efter tasken, som blandt andet indeholdt fotografiapparat og rejsecheks.

Han nåede ombord i samme øjeblik klokken lød. Ingen havde fulgt ham til båden, så han behøvede ikke at deltage i den sædvanlige afskedsceremoni med viftende tørklæder og rørte eller vittige tilråb, men kunne straks gå i gang med at eftersøge den brune dame i håb om, at hun var mindre ophidset nu. Hun var intet sted at se. Velsagtens sad hun nede i en første klasses kahyt og bragte orden i den ulyksalige taske.

Holm gik systematisk til værks. Den unge norske dame måtte ikke rejse hjem med indtryk af danskens klodsethed og forvirring. Hun *skulle* findes. Slet ikke fordi hun sådan set var den type, han sværmede for, men der var nu noget særligt over hendes ansigt — de lidt brede kindben og mærkelige mørke øjne. Mon der var lappeblod i familien? Skønt, nej, ikke

med det bløde bølgede hår. Hvor i alverden mon hun dog havde gemt sig. Måske var hun bange for nye angreb.

Hveen var passeret, før han indstillede jagten og slog sig til ro med en avis. »Kronprins Olav« var dog ikke større, end at hun måtte vise sig før eller senere.

Ret ud for Kronborg lød gongongen, og Holm fulgte dens kalden, for søen tærer. Spisesalonen var fyldt, da han nåede frem.

»De må vente til næste servering — skønt nej, der er vist en enkelt plads, hvis De vil følge med.«

Holm stirrede forstenet, da han blev anbragt ved et bord, hvor der i forvejen sad fem personer — een af dem var damen med tasken. Hun havde lagt den brune frakke og så henrivende ud i lysblomstret kjole. Hun sad skråt overfor. Hendes blik strejfede ham et sekund, hvorefter han var luft for hende.

De fire andre ved bordet talte norsk og drak øl. Holm studerede vinkortet og bestilte sig en halv flaske Chateau Rauzan Gassies. Det lød fint, men var rørende billigt, som al spirituosa ombord. Ihærdigt, men forgæves søgte han at fange damens blik. Det ville jo også være umuligt at føre en samtale på tværs af de andre, men nu ville han vise, at han var en verdensmand med levemåde. Resolut rejste han sig og gik rundt om bordet med sin flaske og bukkede høfligt.

»Mit navn er adjunkt Holm. Jeg beder Dem mange gange undskylde min klodsethed. Tør jeg bede Dem drikke et glas sammen med mig som tegn på — — —«

Og så skete det. En geschæftig tjener med favnen fuld af service stødte til hans arm, så at en rundelig skvæt rødvin røg ud af flaskehalsen og plaskede ned i damens skød. Det var en god vin med fyldig smag og en særdeles kraftig og dyb farve — og kjolen var som sagt lys. Holms blege kinder antog vinens kulør.

»Sig mig — lider De af forfølgelsesvanvid. Hvis De nærmer Dem igen, kalder jeg på styrmanden.« — Pinlig tavshed ved bordet. Forgæves forsøg på undskyldning og ynkelig retræte.

Vinen blev eddike i hans mund, og resten af måltidet var en pine. Ikke engang en pakke »Players«, som tjeneren af sig selv føjede til regningen, kunne kvikke ham op.

Senere så han hende hente et tørklæde i en kuffert på bagagehylden — en dejlig gul svinelæderskuffert. Han gik hen og kikkede nærmere på den, smilede tilfreds og gik ned og krøb

i soveposen på en bænk i nederste salon. Alle disse sindsbevægelser havde taget hårdt på ham.

Han læste en time — småblundede og læste igen, indtil han langt over midnat faldt i så tryg en søvn, at han først vågnede, da landgangen var sat i Oslo. Inden han fik vasket sig lidt og pakket sammen, var salonen helt tom, og da han kom op, var de første nået gennem paskontrollen i rygesalonen og havde allerede fået norsk grund under fødderne. Holm stillede sig tålmodigt op i køen, udsovet og veltilpas.

Den brune dame havde åbenbart været tidlig på færde. Han så hende komme ud af toldlokalet og stige ind i en bil. Han vinkede ivrigt, og det forekom ham, at hun svarede med et lille smil — måske fordi hun nu følte sig saa nogenlunde i sikkerhed bag stærke pas- og toldskranker. Han stirrede drømmende efter bilen, men blev snart vækket af et puf i ryggen og en udpræget københavnerstemme, der bad ham passe sit job. Køen var rykket halvanden meter, og han skyndte sig at slutte op.

Det havde været hensigten at blive et par dage i Oslo og stilfærdigt trisse rundt på museer og samlinger, men han havde fået uro i blodet, og allerede næste morgen iførte han sig et veltjent vandreudstyr, stillede kufferten i garderoben og dampede af sted med Bergensbanen op gennem den skønne Hallingdal. Hvor banen svinger vestover ved Gol, steg han ud og begyndte en omstrejfertilværelse uden faste mål og uden forudlagte planer. Han gik, til han blev træt og kørte så videre med tilfældige biler eller med busser, der drønede af sted ad smalle hylder himmelhøjt oppe, hvor man på forhånd ville have forsvoret, de i det hele taget ville kunne få plads til de yderste hjul. Natlogis fandt han i sæterhytter og små bygdehoteller — og han nød hvert minut af hver eneste dag. Når han en sjælden gang så sig i spejl, nikkede han anerkendende til sin ansigtskulør. Ved sådanne lejligheder kom barberkniven frem, men et lille fikst overskæg fik lov at stå — blot en antydning, men det klædte ham, fandt han selv, og efter en uges forløb var han sikker på, at han ville kunne gå forbi sin egen mor på gaden uden at blive genkendt.

Rygsækken blev lettere at bære for hver dag. Ikke fordi det svandt særligt i indholdet — når ost og pølse undtages — men det lod til, at lægen havde ganske ret i sin påstand om fjeldluften. Denne var dog ikke kraftig nok til at få ham til at glem-

me. Hver gang han stod ved en fos, der trak sit sølvbånd over mørke klipper, eller når et vejsving pludselig åbnede et smukt dalstrøg, ja, så savnede han et menneske at dele alle disse skønhedsindtryk med, og så dukkede billedet af pigen fra »Kronprins Olav« frem og trængte sig på.

»Du er et fæ,« sagde han til sig selv. »Her går du minsandten og forelsker dig i et pigebarn, som du har talt med to gange. Den ene gang kaldte hun dig idiot, og den anden gang truede hun med styrmanden.«

Men han vidste udmærket godt, at det ikke nyttede, at han prøvede på at tale sig selv til fornuft, og da halvdelen af ferien var gået, var det forbi med den planløse omstrejfen. En lastbil, to personbiler, en varevogn og en bus bragte ham i løbet af halvanden dag til en ganske bestemt by, der lignede alle andre norske småbyer — med træhuse og stejle gader og kirker med spidst spir — men sådan følte Holm det ikke. Denne by gav ham en mærkelig hjertebanken og fik blodet til at prikke så levende i alle porer. Han følte sig forventningsfuld og genert som en sekstenårsdreng, da han fandt frem til Maihaugen 4 — en stor grønmalet villa, som han holdt under observation fra en byggeplads skråt overfor.

Huset så temmelig tillukket ud med nedrullede gardiner i de fleste værelser. Han følte en mattende skuffelse. Nu havde han så mange gange forestillet sig pigen fra skibet komme ud fra det hus, og han havde gennemtænkt hundreder af fremgangsmåder for at komme i kontakt med hende.

Beslutsomt skråede han over gaden og ringede på. Døren blev straks efter åbnet af en ældre kone.

»Undskyld — træffer jeg frøken Barbro Ring her?«

»Ah, De er en af Barbros venner fra Danmark. Nej, hun er oppe i fjeldhytten sammen med herren og fruen, og de kommer ikke hjem den første uges tid.« Efter et blik paa Holms ansigt tilføjede hun smilende: »Men De kan jo tage op og hilse på hende. Der går en bus fra torvet klokken tre.«

»Tusind tak, men hvordan...«

»Chaufføren kan sætte Dem af det rigtige sted. Spørg blot efter dommer Rings hytte. De venter forresten besøg af en dansk herre, men han har sendt afbud. Måske De vil tage kortet med. Jeg skulle netop selv til bussen med det.«

Det ville Holm hellere end gerne, og en halv time senere var han på vej mod højfjeldet. »Det gælder en god sag,« undskyldte

han sig med, da han læste det åbne prospektkort. Det var afsendt fra Oslo, og overskriften lød »Gamle ven«. Det lettede. Så var det åbenbart en af dommerens venner og ikke en rival. Afsenderen hed Hans Berg, og var blevet kaldt hjem pr. telegram, så besøget måtte opsættes.

Holm spekulerede. Det var selvfølgelig meget rart at have et påskud til at mase sig ind på dommeren — — men hvordan skulle han forklare, at han var kommet i besiddelse af kortet.

Bussen holdt ved en smal sidevej, og chaufføren måtte kalde tre gange, før det gik op for Holm, at det var ham, der skulle af. »Blot følge vejen der,« lød det til afsked.

Pludselig blev han grebet af panik. Hvad var det dog for en vanvittig idé at trænge sig ind på vildfremmede mennesker. Han måtte vist hellere opgive det hele. I sort humør krøb han op på et fremspringende klippestykke og hengav sig endnu engang til spekulationer angående en naturlig forklaring på hans rolle som postbud.

Rundt om ham lå højfjeldet i sin fineste efterårsdragt. Birkene og alle de lave ris og buske strålede i solen med de mest skingre farver — alle nuancer fra skriggult til knaldende rødt — men han så det slet ikke, og han hørte heller ikke, at to mennesker nærmede sig nede på vejen. En ældre herre og en unge pige — begge sportsklædte. Hun løb hen for at undersøge, om der var breve i den lille trækasse, der var sømmet til et træ lige neden for Holms tænkerplads.

Da han hørte låget klappe i, bøjede han sig frem for at se, hvad der foregik, men kom derved til at støde til rygsækken, der stod ved siden af ham. Den rutsjede ud over kanten, og hvis ikke den unge pige var sprunget tilbage, havde hun fået den lige i hovedet. Nu nøjedes den med at strejfe hendes ben.

»Halløj,« råbte den ældre herre. »Hvor kom den fra?«

Holm rasede indvendig. Skulle han da stadig forfølges af uheld. Nej, nu gjaldt det om at sætte alle sejl til. Han krøb ned på vejen, hvor den unge dame fra skibet interesseret stod og undersøgte rygsækken. Hun påhørte hans undskyldning med et venligt — måske lidt spydigt smil, og da han til sidst bad dem vise vej til dommer Rings hytte opstod megen latter. »Tænk, hvor pudsigt ...« o. s. v.

Holm forandrede frejdigt sit navn til Jansen, for det tilfælde, at Barbro skulde huske den uheldige præsentation, der druknede i rødvin, og derefter spandt han en ende om en herre, som

hed Hans Berg, og som han tilfældigt havde truffet på et hotel i Oslo. Da hr. Berg hørte, at Jansen skulle til denne del af landet, havde han bedt ham overbringe dommer Ring en personlig hilsen og beklage, at hr. Berg desværre ikke kunne komme. Holm undrede sig over, så let det flød for ham.

»Det var ærgerligt,« buldrede dommeren løs. »Nu havde vi netop glædet os til den kære doktormands besøg, men så må De minsandten slå Dem ned hos os et par dage, hvis De ikke har andre planer. Min kone hader ensomhed, og jeg tør slet ikke fortælle, at Berg svigter uden at kunne stille vikar. Spiller De bridge?«

Jo, Holm mente nok ...

»Glimrende. Vore andre gæster rejste i middags, men nu er aftenen reddet. Stik I to nu op til mor og få hr. Jansen anbragt. Jeg skal lige ned og tale med Ola om at låne hans båd i morgen.«

Holm følte sig som i den syvende himmel. Her gik han sammen med den pige, han havde tænkt på både nat og dag — og hun stod fuldt ud mål med hans drømme. Som i en rus svarede han på hendes høflige spørgsmål om hans rejse og om grunden til, at Berg måtte hjem så hurtigt. Til sin forbavselse hørte han sig selv forklare, at det var en meget vanskelig underlivsoperation, der krævede hans nærværelse. Holm velsignede dommeren, der havde røbet Bergs profession.

Fru Ring modtog ham med hjertevindende venlighed. Middagen, bridgen, samtalen ved kaffen foran peisen — alt var sukces, og han måtte næsten knibe sig i armen, som Jeppe i baronens seng, da han sent på aftenen stod inde i sit hyggelige værelse.

I to dage var han sammen med Barbro fra morgen til aften. Fruen holdt sig mest hjemme ved hytten, og dommeren passede sit fiskeri. De to unge stak på lange traveture ud over vidderne og fandt ud af, at de ikke alene kunne tale sammen i timevis, men også tie sammen — og befinde sig godt derved.

Den tredie aften var bridgen afgjort ingen sukces. Hverken dommeren eller hans kone var tilfredse med deres unge makkere, som ikke med tilstrækkelig ildhu koncentrerede sig om det ædle spil, så de brød temmelig tidligt op og trak sig tilbage til deres soveværelse.

Holm og Barbro ryddede bridgebordet til side og stod så over for hinanden foran pejsen.

»Vi må vel også sige godnat,« sagde han.

Barbro rakte ham hånden, men et øjeblik efter lå hun i hans arme, uden at de siden kunne blive enige om en forklaring på, hvordan det var gået til. Da hun en rum tid senere gjorde sig fri, sagde hun: »Hvad mon du tænker om mig. Vi har kun kendt hinanden i to dage.«

»Du tager fejl, min ven,« lo han. »Hvis du ikke vil tro det, så vent et øjeblik. Jeg har et par gaver til dig.«

Da han kom tilbage, rakte han hende to små pakker, som hver blev betalt med et kys. Det var en flaske parfume og et smukt cigaretetui.

»Tænk dig om. Minder det dig ikke om noget,« spurgte han triumferende.

Hun lo. »Jo, det minder mig om, at du også skylder mig en ny kjole — og vil du så ikke nok straks i morgen tidlig tage det rædsomme skæg af. I samme øjeblik vi mødtes nede på vejen, var jeg klar over, at du var kønnere uden.«

»Hva' — vidste du allerede dengang — — —?«

»For det første kendte jeg rygsækken. Den har jeg jo fået et lille indtryk af før, og den skrapgrønne kulør er ikke helt almindelig — især ikke med en gul lap over den ene lomme.«

»Jamen, hvorfor — — —.«

»Og jeg blev helt sikker på, at du sejlede under falsk flag, da du lod gamle rare hr. Berg tilkalde til en underlivsoperation.«

»Hvorfor dog det?«

»Han er nemlig tandlæge, skal jeg sige dig.«

»Dit lille bæst.« Holm greb hende i sine arme og straffede hende eftertrykkeligt.

»Men sig mig så,« fortsatte hun en tid senere, »hvordan i alverden fandt du mig her.«

»Fordi du som alle fornuftige mennesker har en mærkeseddel med navn og adresse på din pæne svinelæderskuffert. Tror du din far og mor sover nu?«

»Nej, lad dem hellere få chok'et straks.«

»Tror du, det vil overraske dem?«

»Absolut. Nu havde de jo lige så småt vænnet sig til tanken om, at deres svigersøn skulle hedde Jansen.«

★

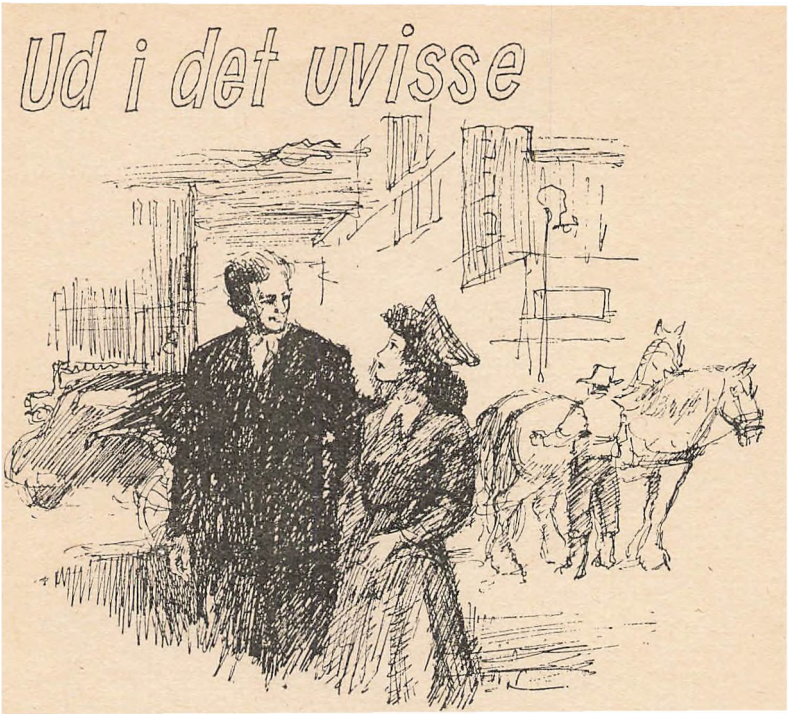

Af *B. Rosenkilde Nielsen.*
Illustreret af *Alex Secher.*

Niels og Marie gik gennem gaderne i den store ukendte og fremmede by. Marie trykkede sig tættere til Niels, og hans store, barkede hånd greb hendes i et fast tag. Det var, som om den lange sørejse og ankomsten til dette fremmede land, afskeden fra hjemmet ved Ålborg, de hundrede af nye, besynderlige indtryk, de havde modtaget, knyttede dem nærmere til hinanden. Marie havde et par gange været ved at tabe modet. Skulle de ikke hellere have været vendt tilbage med skibet. Åh! hun syntes alt var så koldt herude, koldt og fremmed i de menneskers øjne, som de passerede.

— Flinders street! Det må være her, konsulen bor, sagde Niels, idet de bøjede fra hovedgaden Collins street ned ad en bred gade med høje huse.

— Åh! se Niels, sikke nogle dejlige heste foran den vogn.

— Ja, Marie, det er belgiere. Monstro vi nogensinde får råd til at købe et sådan spand?

— Niels, det håber jeg, og det må vi tro på. Vi må have noget at tro på og se frem til herude... Hun fuldførte ikke sætningen, så blot frem for sig, som var hendes tanker langt borte.

— Arbejde, slid må der til, Marie. Australien er ikke noget guldland, hvor man kan finde rigdommen på landevejen. Her skal man, ligesom derhjemme, arbejde og arbejde. Men da vi nu er kommet herud, så vil vi love hinanden, at vi vil trække i samme spand, som belgierne vi så før, og ligesom de, skal vi nok, med Guds hjælp, forcere forhindringerne og komme op ad de højeste bakker. Det, det gælder om, det er at holde ud og aldrig miste humøret eller troen på, at det skal gå.

Marie så op på Niels. Det var sjældent, han brugte så mange ord. Hun forstod, de ord han havde talt, var presset frem fra følelser i hans sinds dybde. Hun smilte til ham, og hendes øjne fyldtes med tårer. Som af en pludselig indskydelse slog hun begge sine arme omkring hans hals og gav ham et inderligt kys.

Niels blev bevæget derved. Hvad gik der dog af hans lille kone, at hun sådan kyssede ham på gaden i en storby, hvor travle mennesker hastede forbi.

De to følte sig lettet og glad til mode. Det var, som det lille intermezzo mellem dem var en pagt — en forudsigelse om, at alt ville gå dem godt.

— Nå, Deres navn er Niels Christian Nielsen, og De er fra Ålborgkanten. Ja, det kan man da høre, De er jyde, det er jeg også. Kan De høre, jeg har heller ikke glemt den jyske tunge, skønt jeg vel nu har været herude i over tredive år. Jeg er født ved Brammingekanten, ja i landsbyen Sejstrup.

Niels og Marie var kommet ind i konsul Holdensons kontor og talte med den store mand, der var så dansk og venligsindet som nogen. Sådan en konsul kan ellers være en tør, kedelig en, tænkte Niels. Men med Holdenson var det en hel anden sag, han var et hjerteligt menneske, til trods for, han havde nået vidt og var blevet en stor forretningsmand i Melbourne.

— Min far var parcellist, og vi ejede kuns en lille besætning, et gammelt øg, et par køer, nogle grise og høns, så jeg måtte tidligt tjene til føden. Sammen med en kammerat, Niels Nielsen, rejste jeg herud til det lokkende guldland, da vi var 17 år gamle, men det var synd at sige, vi spandt eller fandt guld. Vi

måtte som emigranter tage fat og arbejde ved hvad som helst. Men begge havde vi kun en tanke for øje, og vi sparede alt sammen. Vi blev kompagnon'er, Niels og jeg, og her skal De se resultatet af vor fælles tanke og af de mange, strenge års arbejde.

Marie og Niels fulgte med konsul Holdenson rundt i det store bygningskompleks, der opbevarede landbrugsmaskiner, foruden ost, smør, flæsk i dåser i lange brede lagerrum samt et helt mejeri. Stolt og glad viste Holdenson rundt, stolt over, at alt det, han ejede, i sin oprindelse var dansk.

— Vi eksporterer landbrugsvarer til Kina, Japan, Siam, Indien og de mange øer i Stillehavet, så her er nok at tage fat på...

Efter at de havde set alt, hvad der var at se, sad Niels og Marie igen i konsul Holdensons kontor.

— De har været på landbrugs- og højskole Niels Nielsen. Kundskaber er gode at have herude, navnlig landbrugskundskab... Ser De, vi, eller firmaet »Holdenson & Nielsen«, ejer nogle mejerifarme her i staten Victoria, kunne De ikke tænke Dem at begynde på en af dem? Ja, jeg mener, til De lærte sproget og havde fået sat Dem ind i forholdene herude?

Marie så rødmende hen til Niels. Hun rykkede tæt til ham og lagde sin hånd på hans.

— Det er meget elskværdigt af Dem, konsul Holdenson... og jeg tror, jeg har min kones fulde samtykke...

— Det er udmærket, lo Holdenson. Men så må De også komme ud og spise til middag hos mig i aften.

— Jeg har nogle ting, jeg skal ordne med bagagen, sagde Niels.

— Jamen, så kan De ordne det, og så mødes vi her, skal vi sige klokken 6.

Da Niels og Marie var kommet udenfor på gaden igen, syntes de, at solen strålede så dejligt, og at alle mennesker, de mødte, så så venlige ud.

Dagene blev til uger, uger til måneder og månederne til år, og det ene år gled næsten umærkeligt over i det andet.

Niels og Marie boede på firmaet »Holdenson & Nielsen«s mejerifarm langt fra Melbourne, »out in the bush«, næsten ude i vildmarken, i staten Victoria. De stedsegrønne, store eukalyp-

tustræer var blevet dem så tilvante, som de danske bøge- og egetræer. Australien var blevet en del af dem, som de var en del af dette subtropiske land, dets tørkeperioder, dets vilde, primitive skønhed, dets brændende sol og blændende farver. Begge arbejdede de strengt, som de var vant til det fra det danske bondeliv; den eneste forskel var, at de her i begyndelsen havde stået overfor andre problemer end dem, der mødte dem hjemme. The draught, tørketiden, havde nær indtørret deres mod, livslyst og forhåbninger til fremtiden. Det havde været et brændende mareridt at se alt visne hen, dø bort, og afsvides, at se dyrene afmagres af mangel på foder og at skulle dræbe dem, inden sult og tørst gjorde det helt af med dem. Skovbrande opstod, så hundreder af tønder land af ældgamle kæmper af eukalyptus- og yarratræer blussede op som fakler, alt blev sortsvedet og gråt og goldt. Niels tabte sig i de forfærdelige måneder, og hans blik blev mat, medens Marie blev hulkindet, som havde hun længe ligget syg. Mennesker er så små og usle, tænkte Niels, når naturen viser sig i sin frygtelige sandhed. Det skar i hans hjerte ved at se den elendighed, der omgav dem, og at måtte stå magtesløs overfor dyrenes lidelser og se alt dø hen.

Men den lunefulde natur skabte kontrasten, da det en nat gav sig til at regne. Regnen skyllede ned, som det tropiske uvejr Niels og Marie havde været udsat for på sørejsen til Australien,

da de lå ved Kapstaden. Regn! hvilken velsignelse var der ikke i det ord for tusinder af mennesker i Australien. Niels kom til at tænke på en lille pige, han en dag havde talt med. Han havde forklaret hende, at han og Marie var fra Danmark, et lille land højt mod nord, hvor det regnede og snecde meget. Pigen havde set forundret på ham og havde givet sig til at le. Hun kendte godt gloserne for sne og regn, men hun anede ikke, hvad det var for noget, til trods for sine syv år havde hun aldrig i staten Queensland, hvor hun boede, oplevet en regnbyge. Sne, troede hun, var det, man spiste på iskager.

Niels og Marie havde i årenes løb tjent gode penge, og ligesom Holdenson, havde de været sparsommelige og kun tilladt sig at købe det allernødvendigste. Da de derfor en dag begav sig ind til Melbourne igen, havde de en pæn sum penge på hånden.

Holdenson modtog dem som gamle, gode venner, og det blev pâny til en god, dansk middag i konsulens hjem. Men dermed skiltes deres veje. Australiens nye hovedstad Canberra havde brug for dygtige mejerifarmere, og dér vilde Niels og Marie hen.

Fra Melbournes store hovedbanegård kørte de med toget til verdensdelens hovedstad. Men deres øjne blev noget store, da toget holdt i Canberra, thi hovedstaden synes ikke at have så mange indbyggere som Ålborg. Niels Nielsen kom i tanker om, han havde læst i en avis, man ikke ville bygge en hovedstad for dagen, men en hovedstad til det kommende Australien, til alle de mange emigranter, som man håbede og ventede ville komme hertil.

Udenfor Canberra fandt Niels og Marie en passende mejerifarm på 278 acres, den lejede Niels på 10 år med ret til at forny lejekontrakten på indtil 95 år. Regeringen havde ladet opføre hovedbygningen, hvor de to straks flyttede ind og døbte farmen »Gyldenholm«.

Der kom pâny en streng arbejdsperiode. Niels måtte opføre stald- og ladebygninger, og han måtte køre hid og did for at udvælge de kreaturer, han havde brug for. 102 køer og to tyre af jerseyracen stod på stald: — Det er de bedste malkekøer, ved du, Marie: — Jerseykøerne malker 9 måneder, og de behøver kun at få lettere æde.

Efter nogle måneders forløb kunne Niels med tilfredshed konstatere, at hans køer producerede 130 gallons mælk om dagen, medens den bedste af de tre australske farmere, der lå som naboer og genboer, kun nåede op på 70 gallons, for slet ikke at tale om en ussel farmer, der lå helt nede på 35 gallons.

— Du skal se, Marie, inden længe er vi oppe på 200 gallons, lo Niels. De var begge glade og tilfredse med deres arbejde og liv i Australien, der var blevet som deres andet fædreland.

★

DUMT SOM ET ÆSEL

Man siger ofte: »Han er så dum som et æsel!«, og dermed mener man noget aldeles uovertruffet på det område. Imidlertid er æslet slet ikke så dumt, som man gerne vil gøre det til. Man har på plantager, hvor æslerne arbejder som lastdyr, opdaget, at æslet tænker sig om, før det handler. Når et æsel således skal forbi et hjørne, beskytter det begge sider, hvor det har kurvene, ved at gøre en stor bue udenom hjørnet, så lasten ikke tager skade. Har det ingen last på sig, gør det det ikke. Samme forhold gør sig gældende, når det skal igennem plantagens krogede veje. Et æsel kommer altid med lasten ubeskadiget igennem vejene, det gør derimod en hest ikke.

Rygtet om æselets dumhed er således meget overdrevet og har sikkert sin rod i, at man ikke kan se forskellen på et rigtigt æsel og et mulæsel. Mulæselet er nemlig betydelig dummere end æselet, på grund af, at det er i slægt med hesten. Forskellen mellem et mulæsel og et æsel er meget stor, skønt man kalder dem begge for æseler.

Det ægte æsel kaldes slet og ret for æsel.

Et muldyr er en blanding af en æselhingst og en hest.

Et mulæsel er en blanding af en æselhoppe og en hingst.

Dette var altså et lille kursus i æselkundskab, som kan være godt at være klar over, når man igen kan rejse til de lande, hvor man hyppigt møder det lille arbejdssomme dyr.

PÅ ODDERJAGT

Et barndomsminde ved Sigfred Pedersen

Illustreret af *Ole Byskov*

Hvis du har tid, kan jeg tage dig med på odderjagt søndag morgen, sagde Mikkel-Odder-Mads nedladende, snød næsen i fingrene og tørrede hånden af på sin pjaltede buksebag.

På odderjagt med Mikkel-Odder-Mads! Jeg var himmelfalden af stolthed og benovelse. Han var den fineste odderjæger på hele Nordfyn og havde nedlagt over hundrede oddere. Mange erfarne skytter havde søgt at komme i jagtselskab med ham, men uden held. Hvordan kunne han da finde på at invitere mig snottede femtenårs hvalp.

Ganske vist havde jeg skudt en ræv fornylig, men under lidet ærefulde omstændigheder. Den var blevet lukket inde i hønsehuset ved højlys dag, da jeg plaffede den ned. Et par høns blev pulveriseret ved samme lejlighed. Jeg havde omhyggeligt gravet dem ned, før jeg gav andre adgang til valpladsen.

Min fader grinte højlydt, da jeg fortalte ham om Odder-Mads' henvendelse.

— Manden vil ikke have voksne folk med, de kan lure ham kunsten af, sagde han. Desuden er hans hund lige død, og den er vanskelig at erstatte. Ingen pointere eller settere kan bruges, hvis de ikke er specielt afrettet. Men morbror Rasmus' gamle danske Pluto er en glimrende odderhund. Tag du den med, for det har Odder-Mads sikkert regnet med, selv om han er alt for snu til at nævne det direkte.

Lørdag aften stillede jeg hos odderjægeren, der kritisk mønstrede mit gevær. Det var en helt ny belgisk doublet, kaliber tolv, som fandt nåde for hans øjne. Selv havde han kun en enløbet skyder, en gammel militærriffel, som var blevet boret ud. Men det tilkom ikke mig at komme med bemærkning desangående.

— Har du noget i tasken? spurgte han.

Jeg tog en overdådig madpakke frem. Desuden en flaske perikum-snaps, som han straks tog i forvaring.

— Smørrebrødet gemmer vi til i morgen, sagde han, nu skal jeg lave nadver til os.

I køkkenet hang både skovduer og agerhøns, for Mads tog det ikke så nøje med fredningstiderne. Efter at have mønstret dem lidt, dukkede han ned i kælderen og kom et øjeblik efter op med en stor gedde.

— Det er nemmere, sagde han, gjorde den i stand og kom den på en snavset pande.

Da vi havde spist, tørnede vi ind. Hans seng var tømret sammen af uhøvlede brædder, der tidligere havde udgjort emballagen om en selvbinder. PLANO stod der malet på forkanten. Det var navnet på binderen. For en ordens skyld havde Mads også givet mit leje navn og selv malet: PLANO II på sidefjælen med mønje. Vi beholdt tøjet på, og det var jeg glad for, thi sengen manglede både lagen og underdyne. Sengehalmen var museskåret og muggen, og overdynen var stiv af fedt og fiskeskæl.

Tidligt om morgenen startede vi efter at have drukket hver et par kopper stærk sort kaffe. Han boede afsides ude i engene, så vi havde ikke langt at gå, før vi kunne vente at finde bytte.

På tidligere udflugter, når jeg gik langs åen med medestang, havde jeg tit set spor af odderen. Hvor grøfter og afvandingsrender stødte ud til åen, lagde den altid sine ekskrementer, iøvrigt yndede den at gå og fange frøer ved åbredden, når den ikke havde andet at lave. Hver gang den havde bid, sprættede den bugen op på den stakkels springpadde og sugede indvoldene ud af den, resten af frøerne rørte den ikke, skrogene blev liggende langs åen, og der var tit mange. Og hvis den ikke var særlig sulten, tog den heller ikke mer af fiskene. En dag havde jeg fundet en dejlig to punds ål, der havde fået maven sprættet op af den grimme røver. En tidlig foraarsdag, da jeg stagede rundt i den store tørvemose i en gammel skydepram, havde jeg ovenikøbet været så heldig at finde to unger på en lille flydende holm. De var på størrelse med store kattekillinger. De fandt sig roligt i at blive løftet op på armen og strøget over Pelsen, ja, de borede endog snuden ind mod mit bryst som for at lune sig ved kropsvarmen. Da jeg hjemme fortalte om oplevelsen, blev tjenestekarlen ivrig.

— Du skulle have taget den ene med hjem, sagde han. Den kan let tæmmes.

Om aftenen styrede vi ind til holmen igen, men ungerne var

borte. Deres moder havde vejret mennesker og havde evakueret hele familien.

Men nu var det altså midsommer, og her gik jeg sammen med den største jæger på hele Nordfyn, gamle Mikkel-Odder-Mads, som havde nedlagt over hundrede oddere. Han bar sin gamle skyder over nakken, i hånden holdt han et mægtig egespir med en svær jernpig i den nederste ende, op af baglommen stak resterne af min faders gode perikum-snaps, og foran ham dansede en hvalpet hertha-pointer, der interesserede sig for alt andet end oddere. Heldigvis havde jeg Pluto med — eller omvendt — og det varede ikke længe, før den »stod«, ikke sorgløst og elegant som for en flok høns, men med et bekymret ansigtsudtryk og med stift strittende børster.

I et nu var vi henne hos den med bøsserne klar til skud. Den stod foran et lille hul i jorden et par favne fra grøften. Vandstanden i denne var ganske lav, så lav, at det ville være umuligt at drive odderen den vej, og antagelig havde den et vidtforgrenet system af rør under jorden, som den kunne søge tilflugt i. Vi stampede kraftigt ovenover dem, og øjeblikkelig steg vandet i hullet, fordi dyret var på vej derhen. Snart havde Pluto tabt følingen med fjenden og halsede rundt på engen for at finde den igen. Vi søgte også at sætte hvalpen på sporet, men den var kun interesseret i lærker og spidsmus.

— Nu tager vi frokost, bød Mads, og så må vi håbe, at Pluto får drevet krabaten længere ned mod åen, hvor vandet står højere i grøften. Hvis det ikke lykkes, kan vi forsøge at dæmme op for vandet.

Jeg spiste mine klemmer, han drak resten af brændevinen, og imens diskede han op med sin viden om oddere.

— Det er godt, at vejret er blikstille, forklarede han, ellers havde vi ikke kunnet følge efter den, når den søger vandet. Når den dykker, stiger der en boble op til overfladen, og efterhånden, som dyret svømmer fremad, følger luftblærerne det i en ti femten alens afstand. Men skyd ikke på odderen, når den er under overfladen. Selv de største hagl mister slagkraften ved at gå gennem vandet og kan ikke trænge gennem pelsen. Hvis den går op for at ånde, kan man brænde løs, men det gælder om at være hurtig i vendingen, for den har kun den yderste snudespids fremme, og det varer højest et par sekunder.

— Nu har Pluto fært igen! råbte jeg, og afsted fo'r vi over engen.

Jeg løb hen til hunden, Mads stod klar med muskedonneren et sted i nærheden ved et hul, hvor han ventede, at odderen ville vise sig. Den kom ganske rigtigt derhen, men vendte om uden at give ham lejlighed til at skyde. Sandsynligvis havde den haft et ekstra åndehul, vi ikke kunne finde, for vi drev den frem og tilbage adskillige gange, uden at den kom op for at trække vejret.

I flere timer jog vi med den uden resultat. Med et slap den ind i en gang, der førte direkte ned mod åen, og snart »stod« Pluto ved et stort hul en favns bredde fra vandløbet.

— Gå over på den anden side! råbte Odder-Mads ophidset. Du skyder, hvis den går langs min bred, jeg holder på den, såfremt den søger over til din side af åen. Men husk, at den skal helt op, før du brænder løs.

Han løftede sin tunge stok i begge hænder og huggede den af al magt i jorden dèr, hvor han efter retningen af Plutos blik kunne skønne, at odderen opholdt sig.

— Jeg traf den! skreg han.

I det samme krusede vandets overflade let, og nu gik vi ned langs strømmen, ivrigt spejdende frem foran den boble, der røbede odderen.

Den var blevet overrumplet af hans pludselig angreb og havde ikke fået tid til at fylde sig ordentlig med luft, så den måtte ret hurtigt op for at ånde.

Jeg så lige et glimt af snuden, men den var væk igen, før jeg fik taget sigte, og det gentog sig en to tre gange.

Vi var imens kommet i betænkelig nærhed af tørvemosen. Slap den først derud, var den i sikkerhed, og vandet var dybt nu, så den havde ret gode chancer. Endnu engang havde den snuden oppe, men jeg var så ophidset, at jeg ikke kunne holde bøsseløbet roligt, og Mikkel-Odder bandede sikkert stygt over, at den stadig holdt sig inde på hans side, hvor han ikke kunne få hold på den.

Nu var vi kun et halvt hundrede meter fra mosen, og jeg var på nippet til at græde, for det var jo min skyld, hvis den undslap. Men dyret kom ikke så langt. Umiddelbart før den nåede tørvegraven, måtte den søge op igen, og der var her en høj brink, der ludede ud over vandoverfladen og gav den fortræffelig dækning. Der holdt den hvil en stund, og selv Plutos voldsomme halsen kunne ikke drive den ud.

— Nu eller aldrig, stønnede Mads og foretog med samlede

ben et mægtigt hop ude på brinken. Den skred ned i vandet med ham, men jeg så kun efter odderen, der straks søgte det dybe vand.

— Hold foran den! brølede Mads ivrigt, før strømmen lukkede sig over hovedet på ham, og uden at overveje parerede jeg ordre. I samme nu så jeg en sort skygge helt oppe i overfladen og doublerede.

Denne gang undgik odderen ikke sin skæbne. Det andet skud traf den lige i ryggen, og nu sprang Pluto i vandet og trak den op. Hvalpen kom også springende og deltog i legen, de ruskede så voldsomt i den døde odder, at jeg blev bange for, dens skind skulle blive beskadiget og søgte at standse dem.

Mads var imidlertid kommet på benene, og han opmuntrede tværtimod hundene til at fortsætte.

— Det er den eneste måde, paa hvilken jeg kan få Bella gjort interesseret i odderjagt, forklarede han, mens han hældte vandet af træskostøvlerne.

— Hvorfor skulle jeg skyde foran dyret, spurgte jeg naivt.

Mads rettede sig op, og der kom den værdighed over ham, som man ofte kan bemærke hos folk, der ved bedre besked med tingene end andre dødelige.

— Jo, ser du, min dreng, hvis du havde holdt lige på den, var den undsluppet, men et skud lige foran snuden på en odder, presser den altid op til overfladen, så man kan tage den i det andet skud. Jeg burde have fortalt dig det noget før, men jeg tænkte ikke over det, fordi jeg aldrig selv bruger doublet. Nu flår jeg krabaten, så du også kan lære, hvordan det går for sig. Skindet tænker jeg, du lader mig beholde for gammelt venskabs skyld, men jeg vil ikke gøre krav på kraniet. Det er en dejlig bitte tingest for dig at tage med hen på skolen i en naturhistorietime.

★

Vi er ikke meget taknemmelige mod vore venner, fordi de sætter pris på vore gode sider, hvis de samtidig vover at lægge mærke til vore fejl. *Vauvenargues.*

En lykkelig dag

Af *Kristian Krater.*

Illustreret af *Palle Wennerwald*

Guldsmed Hjallesø havde, skulle man synes, al mulig grund til at være glad og tilfreds. Hans forretning var af den gode gamle slags. Den havde et højt renommé. Hans slogan gik igennem avisernes annoncespalter, det var et af hans livs fund i et inspireret øjeblik: »Hjallesøs berømte ringe vil Dem livets guldglans bringe«. Mange fulgte vinket og fandt ind i hans butik, hvor de dyre karater blinkede og lokkede bag slebne glasmontrer.

Men Hjallesø, der således bandt lykken i gyldne lænker for andre, syntes alligevel, at den part, han selv fik i livets tildelinger af lykkens rationer, havde været kummerlig. Hvad alt det daglige fornødne angik, skulle han ikke klage. Der var til ham i rigt mål af alt, hvad en veltrænet gastronom kunne ønske sig. Hans bankkonto var fyldig, i hans hjem hang værker af mestre, som i dag kun lod sig opveje med en rundelig part af det guld, som skinnede under glaspladerne i Hjallesøs forretning.

Når Hjallesø alligevel syntes, at livet gik ham forbi og bedrog ham, så var det, fordi han var ensom. Og han mærkede det især en dag som denne, hvor himlen var høj og blåpoleret. En sådan dag søgte mennesker ind til hinanden — og sidenhen fandt de vej til hans butik, hvor stumper af deres lykke satte sig fast i Hjallesøs hjerte og stak som små fine splinter.

Han havde sandt at sige ikke fulgt, hvilke veje Agnes gik, siden hun sendte ham det sidste brev. Han havde heller næppe rede på årene, men når han tænkte sig om, kunne det lige så godt have været i går som for en menneskealder siden. Men da alt var forbi med Agnes, gik han sine egne veje, som tit var blinde og tit var endeløse.

Det fik nu være. Han var i en alder, hvor man ikke gav

sig hen i følelser, som hørte ungdommen til. Men alligevel... på en sådan skøn dag meldte sig noget, der var stærkere end årene, og Hjallesø kunne godt ryste lidt på hænderne, når han lagde et par af de berømte ringe på disken foran to par øjne, der strålede af et ædlere og skønnere karat end det, han nogen sinde havde i sin butik.

Hjallesøs hverdage var spundet sammen af omhyggelige vaner, der ikke for nogen pris måtte antastes. Det var en mosaik, der hver dag var den samme, men dog hver dag var ny. Og hvis en hånd udefra nu uventet greb ind, ville det katastrofale ske, at han tabte alle mosaikstumperne på gulvet. Og hvordan skulle han så få samling på den tilværelse, han havde bygget op.

Men en sådan hånd udefra kom netop den dag og krævede af ham, Hjallesø, at han skulle dispensere fra alle sine cirkler, knuse sine mosaikker og begive sig ind i noget farligt og uprøvet. Det var den slags, et moderne samfund nu og da krævede af sine medlemmer. Hjallesø skulle være nævning.

Til alt andet, der trykkede gamle guldsmed Hjallesø, kom nu også det, at man ville sætte ham til dommer over hans medmennesker.

Ella Holm sad i rettens forværelse. Et fnug indfanget af det fine spind, som hed: Sagen mod Jørgen Valdemar Holm.

Om han dog aldrig havde fået den fortvivlede tanke.

Men det var kommet over ham, havde han siden fortalt. Bedst som han stod i antikvitetsforretningen, fangedes hans øjne af det gamle halssmykke. De slebne stene havde en magisk glans. Og han tænkte: hvad nu... hvad nu, om det i morgen smykkede Ellas hals.

Da antikvitetshandleren vendte ryggen til, stak Jørgen det i lommen.

— Se, hvad jeg har købt til dig, sagde han.

Det var deres et års bryllupsdag. Hun tog smykket i sine hænder. Hun prøvede det foran spejlet. Tænk, at hun skulle eje så megen rigdom, hun, som intet andet havde kendt end de trælsomme veje siden moderens død ... at *hun* skulle eje dette smykke.

Men hvordan kunne han...?

Åh, pyt, hun skulle slet ikke tænke på det.

Så kom politiet. Alt det fulgte, som hun slet ikke klart kunne tænke på.

Hun sad i forværelset, stum og bleg, med øjnene mod gulvet. Der stod en spyttebakke og et paraplystativ i hjørnet. Et ur gik ved døren. Vinduet vendte ud mod grå façader. Det lyse, tynde gardin flagrede ganske let. Midt i værelset stod et bord, tomt og blankt. Andre vidner gik uroligt om hende. Hvem og hvad. Hun vidste intet.

Nævningetinget skulle begynde klokken 9. Inden retten blev sat, strømmede tilhørerne ind i salen, der lignede et teaterrum med skrånende tilskuerpladser.

Vidneskranken knejsede som en forladt talerstol midt på den blanke gulvflade. Ved siderne var logerne til nævninger og anklagede. Bladenes referenter tog plads ved deres skrivepulte ...

Advokaterne i sorte kapper kom med tunge dokumentdynger og tog plads bag skranken. Et mat lys flød ind gennem de høje vinduer og fik forsvarerens isseblanke hoved til at skinne.

Jørgen Holm blev ført ind. Han var bleg og glatbarberet. Med hænderne for ansigtet tog han plads i logen.

Der var en lyd af mange mennesker, der rejste sig, da dommerne trådte ind fra rettens baggrund. De gik langsomt op på podiet. Kapperne flagrede om dem som sorte vinger.

Retsformanden trak nævningernes navne op af en urne. Tolv forskellige mennesker, som her mødtes første gang, tog plads: en lærer i historie, en lygtetænder, en jordemoder, en bleg kontormand, en redaktør, en guldsmed ...

Afhøringen begyndte.

— Erkender De Dem skyldig?

— Ja.

Referenterne lagde deres blyanter til side og læste middagsbladene.

I forværelset ventede vidnerne med nervøs utålmodighed eller med stiv ro. Når døren ind til retssalen gik op, kunne de se ind i det store rum, hvor hoved sad ved hoved. Ella turde ikke se derind. Der lå nu to hatte og en mappe på den blanke plade.

Et efter andet kom vidnerne ind. Deres navne blev råbt op. Døren lukkede sig efter dem. Retten slugte dem.

Bare hun kunne flygte fra det hele.

Uret ved døren trak sindigt viserne rundt. Det havde ingen hast.

Ella lukkede øjnene. Alt om hende forsvandt i mørk uvirkelighed. Men de mange summende stemmer blev tilbage.

— Fru Ella Holm ...

Retsbetjenten råbte hendes navn. Et dyb åbnede sig, opslugte hende.

Hun var så lille i den store retssal, hvor vægge og vinduer strakte sig for at se hende.

Retsbetjenten rørte ved hendes arm: *Derhenne* var vidneskranken.

Et lyst glimt strejfede hende ... var det *ham* ... var det Jørgen ... hun turde ikke løfte sine øjne.

— Giv vidnet en stol, sagde retsformanden.

Hun hørte, at hans stemme var mild.

Retsbetjenten satte et vandglas på den hvide skranke. Det var så blankt og klart. Bare hun ikke væltede det. Hun turde ikke røre det glas. Fra alle sider stak øjnene imod hende som spidse syle. Sådan var menneskers øjne. I nævningelogen sad en række sorte mænd uden ansigter.

— De er jo gift med den anklagede, sagde retsformanden.

Hun bøjede hovedet. Vandglasset stod på den hvide skranke og skinnede.

Retsformandens røst var indtrængende og formanende. Den sorte kappe faldt i alvorlige folder fra hans skuldre.

Hun rørte sig ikke ... bare hun ikke væltede det blanke glas.

Statsadvokaten borede sin stemme i hende, dybt og hårdt. En dolk.

— Som vidne skal De sige sandheden.

Der kom et suk fra tilhørerpladserne. Ella bevægede munden, men der var ingen ord.

Statsadvokatens dolk glimtede igen, kort og skarpt.

Ella løftede hovedet ... nej, det var ingen dolk, statsadvokaten holdt i hånden — men et guldsmykke.

— De kender dette smykke, sagde han.

Hun bøjede sig igen: ja.

— Og De har modtaget det af den anklagede ... af Deres mand.

Hendes stemme blev borte. Tilhørerne mumlede.

Halsbåndet funklede i statsadvokatens hånd. En stråle ramte Jørgen Holm. Han vendte ansigtet bort.

Guldsmed Hjallesø sad lidt tungt på nævningebænkens yder-

ste fløj. Højst besynderlige fornemmelser opfyldte ham. Bedst var det måske, at han vedstod for sig selv, at han var ved at blive en gammel tåbe. Eller var der noget galt med hans øjne. Han klemte brillerne fastere på næsen og skulle mene, at hans syn ellers var godt nok.

Men den unge pige, der stod dèr i skranken, hun var ...

Ja, *meget* kunne man sige, og meget kunne komme og gå i en menneskehjerne. I år, som han snart ikke talte, havde han i sin erindring gemt et billede, som tiden kun havde gjort skarpere og klarere. Der kunne være dage, hvor billedet blev levende i hans bevidsthed, fik stemme og talte til ham. Helst gemte han det hen ... men det kunne være så stærkt, at det næsten blev en del af ham selv ... men, at billedet nu stod lyslevende for hans øjne, iklædt kød og blod, var mere, end man kunne fatte om med en ganske almindelig kølig fornuft.

Naturligvis var det ikke Agnes, der stod i skranken. Nej, gal var han ikke, endnu skulle der gå nogen tid, før man turde dømme guldsmed Hjallesø efter tåbeparagraffen.

Den gamle guldsmed lagde sin hænder i skødet og holdt fast på sin ene tommeltot. Livsens veje var dog til tider så besynderlige, at det var godt at have noget at holde sig til, omend det kun var en tommeltot, og et billede, der anråbte ham langt borte i en fjern erindring. Men en mening var der nok i alt. Livet havde vel sine hensigter, også med en gammel guldsmed, der blev sat til at dømme mennesker.

Statsadvokaten gav halssmykket til nævningernes formand. Det gik videre fra hånd til hånd.

Endnu før Hjallesø holdt det for sine øjne, vidste han, at han kendte det smykke. Han holdt det i sine hænder. Et tegn på livets mangfoldighed. Det skete, der altid vender tilbage.

Det var måske den lyseste dag i hans liv, da de sad i den blå spejlsal, hvor hun holdt så meget af at komme. Serveringen var diskret. Rummet intimt. Menneskene, der kom her, dæmpedes ned af en indre hemmelig følelse.

Hendes øjne var varme og lykkelige, da han lagde smykket foran hende: Hvor var det smukt.

Hun gentog det, og kunne slet ikke finde andre ord.

Så tog hun det om halsen og betragtede sig selv i et af spejlene.

Hvor var hun smuk.

Han skrev hendes navn dybt i det uforgængelige metal. Og det var, som han ridsede det dybt i sit eget hjerte.

Hjallesø følte den fjerne summen af liv, der blev levet, af dage, der gav ham alt, hvad dage kan give et menneske. Han trak vejret tungt. Retssalen var et sløret billede, han kunne se lige igennem den. Et syn, som var, og dog ikke var.

En dag kom hun — uden smykket. Også hendes øjne syntes slukkede.

Hun havde tabt det.

Mennesker tabte stundom det, der var mere værd end smykker. Han havde prøvet at trøste hende, men følte dybt, at noget dyrt var gået tabt.

De talte om, at det måske kom tilbage. Endnu var der ærlige mennesker til. Men der var ingen tro bag deres ord, og de blev snart tavse.

Og de blev snart mere end det.

Hjallesø tog halssmykket op til sine øjne og betragtede nøje den lille fine kapsel med brillanterne. Hvilken slibning, hvilket spil. Han så, at en af stenene manglede. På bagsiden stod hendes navn endnu. Som dengang. *Agnes* ...

Retsformanden så forbavset over mod logen, hvor en af nævningerne, en lidt svær og tung herre havde rejst sig.

Ella hæftede øjnene på det blanke vandglas. Hvad skete om hende?

Hjallesø søgte efter sine ord. Det var ikke så lige til. Ingen nem sag at finde vejen gennem gamle stier, som årenes tavse vildnis havde lukket sig over. Men ord kom til ord, og eftersom alt skred frem, fik retsformanden travlt med at blade i de paragraffer, der fortæller alt om, hvad mennesker må og ikke må. Statsadvokaten fandt et lommetørklæde frem og tørrede sig over panden. Forsvareren noterede med hurtige fingre, og stod på spring. Referenterne styrtede ud til telefon-boksene. Tilhørerne strakte hals, og lyttede også med øjnene.

Hjallesø satte sig. Det gamle smykke lå foran ham. Det var ikke hans sag at sige, hvad der nu videre skulle ske. Hoveder, der var klogere end han på det gebet, måtte granske i paragrafferne. Ret skulle være ret.

Ella fattede det som en funklen langt borte: hendes mors smykke.

Hvad der videre skete i retten, var juridisk teknik. Men da Jørgen forlod nævningesalen sammen med Ella, vidste han vel, at en lykkelig skæbne havde været stærkere end hans moral.

Den tak, de skyldte Hjallesø, måtte vente. For den gamle guldsmed kunne akkurat nå middagen i ly af de nikotingule gardiner i café »Borgerly«, hvor samme gamle tjener havde serveret for ham i 20 år.

— Har der ellers været noget i dag, sagde tjeneren og øste suppen op.

— Nej, ikke noget særligt, sagde Hjallesø, og bandt servietten under hagen.

Og tjeneren var alt for stor en menneskekender til at lægge aftenaviserne på Hjallesøs bord.

Dresserede hugorme

Af *Karen Overgaard.*

Tegninger af *Brunoe*

Et stykke uden for landsbyen Virring ligger der en mose, og her boede der for mange år siden en skrædder, der hed Thomas. Han kunne ikke lide at skynde sig, og han plejede at sige: »Jeg har kun løbet een gang i mit liv, og det var den gang, vor datter Mette var faldet i grøften; da måtte jeg løbe, for ellers var hun druknet.«

Han var ikke dygtig som skrædder, og de få tønder land, han havde, fik han ikke meget ud af, så det kneb somme tider at få pengene til at slå til. Men Thomas var et opfindsomt hoved, og når det kneb, fandt han altid på råd.

Sådan gik han en eftermiddag ud i mosen og fangede en hel mængde snoge. Han puttede dem i en trækasse, lagde låget på og tog dem med hjem for at vise sin kone dem. Men hun blev grædefærdig ved det syn. »Hvad tænker du dog på, Thomas,« sagde hun. »Er det noget for en voksen mand at spilde en hel eftermiddag med at gå og fange snoge, når vi trænger så hårdt til, at du tjener noget. Jeg forstår ikke, hvad du dog tænker på.« — »Jeg tænker netop på at tjene noget, Marie,« sagde Thomas, »og det skal snogene hjælpe mig til. I morgen aften skal du få penge til at købe både brød og smør, og hvad vi ellers trænger til.« Men Marie tørrede sine øjne. Hun kunne jo ikke tro andet, end at hendes mand var ved at blive sær, siden han kunne komme med sådan noget vås.

Næste morgen stod Thomas tidligt op, tog kassen med snogene og gik til Skanderborg. Her skulle der være stort marked, og så måtte der vel være en skilling at tjene for ham, tænkte han. Der var allerede ved at komme folk på pladsen. Langs den ene side var man ved at slå boder op, hvor der skulle sælges honningkager og legetøj, en mand var ved at stille sin karussel op, de første lirekassemænd var mødt, vejret var strålende, og det tegnede til at blive en god dag.

Thomas gik rundt og så på sagerne, og efter megen parlamentering lykkedes det ham at leje et skur, der var som lavet til ham, og at få lov at vente med at betale det til om aftenen. Han gik ind og stillede kassen med snogene på en forhøjning, der var i den ene ende af skuret, derefter trak han et stykke

blåkridt op af lommen, gik udenfor og begyndte at skrive med store bogstaver uden på skuret:

DRESSEREDE HUGORME
VOKSNE 25 ØRE, BØRN 10 ØRE
EN HUGORM SOM HALSTØRKLÆDE
KOM OG SE!
DE FORTRYDER DET ALDRIG!

Det tog sin tid at få det skrevet, for Thomas kunne jo ikke lide at skynde sig. Men endelig blev han færdig, og da var markedsgæsterne allerede ved at strømme ind på pladsen, de mange dyr brægede og brølede, vrinskede og gryntede; der var liv og røre overalt.

Thomas stillede sig i døren til skuret med en tom cigarkasse i hånden, og snart kom folk og ville se hans hugorme. Han fik pengene i kassen, og da skuret var fuldt, gik han selv ind, lukkede døren og kravlede op på forhøjningen. Så tog han låget af kassen, og snogene, der havde været indespærrede så længe, kravlede ud. Han tog dem op med hænderne. »Se, her er Sofus,« sagde han, »han er den største og tykkeste; ham lægger jeg om halsen. Og her er Trine. Du kan sno dig op ad min arm, Trine. Her er Jesper og Janus, dem hænger vi over skulderen; sådan, og her er Mette og Maren.« — Han blev ved at snakke med snogene, der kravlede op og ned ad ham, og folk gøs. »Hvis de nu bider dig,« var der en, der sagde. »De bider mig ikke,« sagde Thomas roligt. »I må jo huske på, at jeg selv har dresseret dem. Jeg kan lide dem, og de kan lide mig, det kan I jo nok se. Høj, Jesper, hvor skal du hen?« Og han greb en snog, der var ved at kravle ned ad forhøjningen; han stod lidt med den i hånden, så lagde han den over sin skulder. Lidt efter var forestillingen forbi, han puttede atter snogene i kassen, lukkede døren op, og folk strømmede ud. De fortalte venner og bekendte, at det var rent utroligt med de hugorme, og snart var skuret fuldt igen, og Thomas begyndte forestillingen forfra.

Sådan gik det til ved middagstid, så kom der en betjent, mens Thomas stod i døren og tog imod pengene. »De har ikke tilladelse til at stå her,« sagde han. »Vi vil ikke have sådan en uorden. Forsvind!« — »Nej, jeg vil ikke,« sagde Thomas. »Nu

går forretningen netop så godt, og folk er glade for at se mine hugorme.« — »Så skal De med på politistationen, og der får De en bøde,« sagde betjenten. »March, afsted!« Men Thomas kunne jo ikke lide at skynde sig, han gik ganske roligt ind i skuret, tog kassen med hugormene under armen og fulgte så endelig med betjenten, der brummede og skændte over, at det skulle tage sådan en tid.

Betjenten førte ham op til politistationen og forklarede, hvordan sagen stod, og politimesteren sagde, at det blev en bøde på 20 kr. Men Thomas var nok så kry og sagde: »Vil politimesteren forbyde mig at forevise mine hugorme, så vil jeg forære ham hele samlingen.« Og han tog låget af kassen og hældte snogene ud på gulvet. Kontoristen blev så forskrækket, at han sprang op på sin stol, og politimesteren var lige så forskrækket. »Er De gal, mand,« råbte han. »Put dem i kassen igen. Øjeblikkelig!« Men Thomas rørte sig ikke. Han havde ikke brug for hugormene, sagde han, når han ikke måtte vise dem frem. Politimesteren skældte ud, kontoristen stod forskrækket på sin stol, og snogene krøb rundt i værelset. Da gik døren op, og politimesterens frue kom farende ind. »Jeg må tale med dig, Arnold,« sagde hun, men så fik hun øje på snogene og skreg i vilden sky: »Tag dem væk, tag dem væk, jeg bliver dårlig, jeg besvimer, åh!« Hendes mand måtte gribe hende, for at hun ikke skulle falde om. »Få de forbistrede hugorme væk,« sagde han, »og sørg for at komme afsted. Min kone kan ikke tåle at se slanger.« Men Thomas rørte sig ikke. »Jeg har ingen brug for hugormene,« sagde han, »når jeg ikke må vise dem frem. Hvorfor skulle jeg så have ulejlighed med at fange dem.« — »Så vis dem da frem, så meget De vil, men sørg så for at komme afsted,« sagde politimesteren. Da var Thomas tilfreds, og langsomt og sindigt begyndte han at samle snogene i kassen. Han sagde til kontoristen, at han egentlig godt kunne hjælpe ham, men den stakkels mand turde ikke røre sig. Endelig havde Thomas fået den sidste snog i kassen, han gik mod døren, og her vendte han sig om, bukkede høfligt og sagde farvel og tak.

Resten af dagen viste han sine snoge frem og tjente godt på dem. Om aftenen betalte han lejen for skuret, og derefter skyndte han sig hjem. Han gik lige ind i stuen til Marie, hældte alle pengene ud på bordet og sagde: »Værsgo', Marie. Her er de penge, jeg lovede dig. Nu vil jeg sidde her i stolen og se på, at

du tæller dem, for det har været en anstrengende dag både for snogene og mig.«

Maries ansigt klarede op i et stort smil. Hun satte sig til at tælle de mange småpenge, og nu var det forbi med hendes bekymringer, nu kunne hun købe både brød og smør og kød, og hvad de ellers trængte til.

Men da Thomas havde hvilet sig lidt, tog han kassen med snogene og gik ud i mosen. »Tak for hjælpen,« mumlede han, da han slap dyrene løs. Han blev stående lidt og så på, hvordan de bugtede sig afsted, og han tænkte, at skulle det knibe, så kunne de måske hjælpe ham endnu engang.

★

En trommesyg ko

Novelle af *Niels Kjøngsdal.*

Illustreret af *K. Thorning Madsen.*

Knud og Rasmus var begge statshusmænd og havde slået sig ned side om side i præstegårdens udmark, da præstegårdsjorden blev udstykket. Bostederne lå lidt afsides, og naboskabet måtte derfor skønnes at være rart for begge parter. Enigheden begyndte også svært lovende, men det hændte her som så ofte hos afsides boende familier, hvor sammenholdet netop har en særlig betydning, at man tankeløst kastede enigheden over bord og kom på kant. Tvisten opstod over et hegnsspørgsmål. Knud, der holdt på løsdrift, ville gerne have markerne forsvarligt indhegnet, men Rasmus, der foretrak at holde sine kreaturer i tøjr, var ikke interesseret i at koste hegn for sit vedkommende.

»Du kommer til at hegne alligevel, Rasmus, ellers kan jeg jo ikke slå mine kreaturer løse,« sagde Knud.

»Du kan jo holde dem i tøjr, ligesom jeg har mine.«

»Nej, jeg vil ej, og du har som bekendt hegnspligt i den nederste ende — fra kæret og ud til møllerlodden,« bemærkede Knud bestemt.

Rasmus rystede på hovedet med et foragteligt smil og fremsatte den mening, at hegnspligt var et forældet begreb, som var afløst af bestemmelsen om, at enhver havde pligt til at holde sit på sit eget.

»Nu vrøvler du, Rasmus, men det er begribeligvis dit pjank, at du ikke vil sætte hegn,« sagde Knud og så fikserende på ham.

»Nej, det er mare mig mit ramme alvor. Ikke en favns længde vil jeg sætte, hvorfor skulle jeg sætte mig i en sådan udgift uden nytte for mig selv?«

»Heller ikke for godt naboskabs skyld?« bemærkede Knud med et lurende blik.

»Jeg tænker ikke, at vort naboskab er afhængigt af et pig-

trådshegn,« ytrede Rasmus med et smil, der irriterede Knud, så han ildrød i hovedet udbrød: »Jo, min far, det er hule og danse mig lige netop det, det er. Hvis du ikke sætter hegn, kan du og dine herefter holde jer på jert eget, som du pratede om før.«

»Tak i lige måde,« svarede Rasmus og vendte ham ryggen, og så var spillet gående.

Mændenes uvenskab overførtes på konerne, og herefter levede de to familier på krigsfod med hinanden. Sammenkomster, venskabelig snak over haveskellet og de små gensidige håndsrækninger var nu forbi, takket være det ulykkelige hegnsspørgsmål. Enhver passede sit herefter, og når de mødtes, gik de tavse og surmulende forbi hinanden. Kun børnene — Hans og Else — stjal sig i smug sammen og legede som før, men de var jo også så små og kunne ikke have samme forstand på et hegnsproblem og det rette overblik angående bristens omfang, som deres vise og mere erfarne forældre.

Til konernes ros skal det siges, at de hver især efter ringe evne havde forsøgt at mægle ved at påvirke deres mænd med fornuftgrunde til en mulig løsning af tvisten.

»Ka' du ette slå den smule hegn op langs Rasmusses stykke med, når du nu skal i gang med det alligevel?« ytrede Knuds kone en dag.

»Nej, Hanne,« svarede Knud afgjort. »Både hegnspæle og hegnstråd er dyrt kram, og Rasmus krakiler skal hule mig selv komme til at gøre sin pligt.«

»Men når han nu siger nej?«

»Så kan han få sig en proces på halsen, det er just det, jeg tænker på,« udtalte Knud.

»Det tror jeg nok, du skal overtænke mere end een gang,« ytrede konen advarende. Knud brummede, men fulgte foreløbig hendes råd. Proces var en farlig ting, derfor blev hegnsspørgsmålet stillet i bero, og Knud måtte indtil videre holde sine kreaturer i tøjr, skønt han var opsat på løsdrift.

Rasmusses kone, der led under situationen, spurgte en dag sin mand, om sådan en stump hegn i grunden var mere værd end freden.

»Det er det vel egentlig ikke, Maren, men jeg vil pinte ikke danse efter Knuds pibe og på kommando hegne for hans høveder,« lød svaret.

Og derved blev det. Ensomheden i de to afsides liggende

statshuse føltes dobbelt under fjendskabets snærende åg. Begge lejre led herunder, men ingen ville fire.

En skønne dag indtraf der imidlertid noget sensationelt for den ene part. Lille Hans kom benende ind og fortalte, at Rasmusses hjelmede ko var sluppet løs og gået over skellet i deres nye kløver.

»Hvad er hun,« udbrød Knud ildevarslende og fo'r ud parat til at påtale retskrænkelsen med fuldt drøn.

Rasmus var imidlertid allerede på færde og havde indfanget koen, der øjensynlig knap kunne vralte afsted.

»Hun ser ud, som om hun har forædt sig,« udbrød Hanne, der var kommet til, og koens tykke ballonagtige udseende kunne nok tjene som bekræftelse på formodningen.

Men Knud, der havde koforstand, smilte skadefro og sagde: »Kræet har dæleme fået trommesyge ved sin slugagtighed, det er straf som forskyldt for både hende og Rasmus.«

Diagnosen viste sig at være rigtig, det var netop et akut tilfælde af alvorlig art. Koen havde forslugt sig på det fristende nykløver og svulmede op til et fabelagtigt omfang.

Nu kom Maren pilende og jamrede: »Å, jøsses dog, det er min bedste malkeko, skal der ikke bud efter dyrlægen?«

»Det nytter ikke, Maren,« ytrede Rasmus selvopgivende med en sørgmodig hovedrysten. »Tilfældet er så alvorligt, at koen kreperer, forinden dyrlægens ankomst, hvis der da ikke sker et Guds mirakel.«

Knud, der hørte den sørgelige profeti, lo hånligt og betroede Hanne, at det mirakel bare bestod i at prikke koen i vommen, men at Rasmus — det fjols — ikke havde spor af forstand på sligt.

»Men det har du jo indsigt i, Knud,« sagde Hanne.

»Jo, det var ikke godt andet, een kan da heldigvis lidt mere end sit fadervor,« bemærkede Knud og brystede sig en kende.

»Så ku' du jo gå over og stikke den,« foreslog Hanne.

»Jeg — aldrig i evighed, tilmed da det er min kløver, dyret har forslugt sig i. Jeg har endog ret til at kræve erstatning, skulle jeg så give Rasmus krakiler håndsrækning i stedet for. Nej, tak.« Under denne erklæring røbede en trækning i Knuds bredladne ansigt imidlertid en lille kende vankelmod, og Hanne, der med sit skarpe blik bemærkede dette, fortsatte sin overtalelse og sluttede: »Så gør det da for koens skyld — hør, hvor det arme dyr stønner, og se, hvor hun vrider sig.«

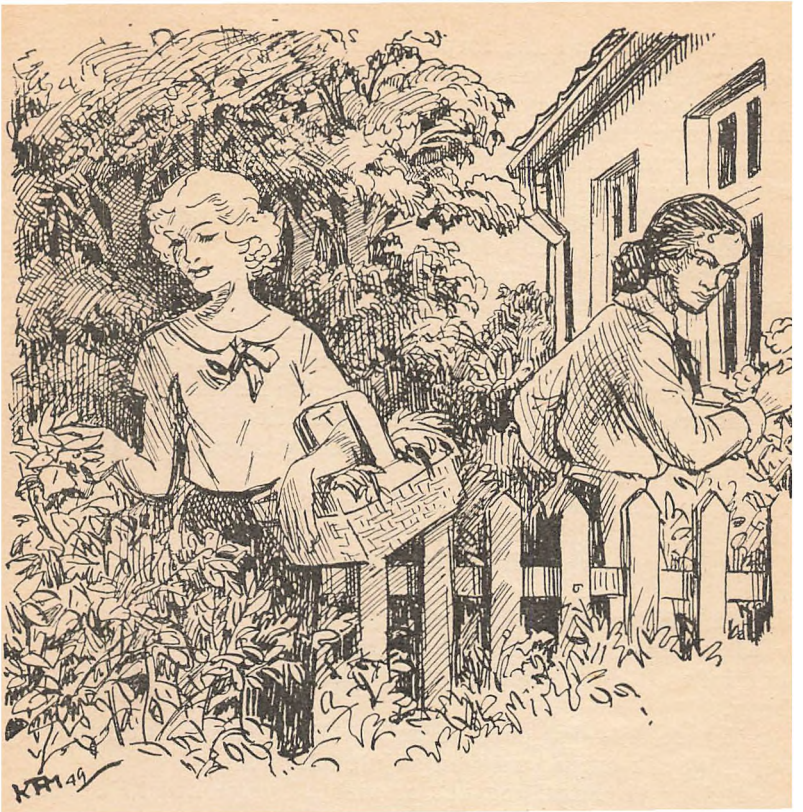

»Hæ, det samme gør Rasmus og Maren,« bemærkede Knud, som sandt var. — »Men lige meget — jeg vil gøre det for koens skyld, og det er på allerhøjeste tid.«

Med disse ord løb Knud med lange skridt over i huggehuset og kom straks efter tilbage med en lang spids tollekniv. Snart stod han med sit våben på ulykkesstedet, hvor koen, der nu var på nippet til sprængning af al den indpressede luft, ligefrem brølte af smerte.

Uden et eneste ord og under spændt opmærksomhed fra Rasmus og Maren lagde Knud sin flade hånd på koens vom lige bag hoftepartiet og tog mål af stedet, derpå satte han tolleknivens spids mod koens hud lige i åbningen mellem sin hånds tommel- og pegefinger og jog til.

Det gav et gisp i den forpinte ko, men da Knud havde vrikket en kende med kniven, sivede luften ud gennem åbningen som en punkteret cykelring. Koen stønnede endnu en gang, men denne gang var det af lettelse og velbehag, og lidt efter var den svunden ind til sit naturlige omfang igen. Knud havde reddet dens liv.

»Det kalder jeg mare mig godt truffen, Knud. Må jeg sige dig tusinde tak,« udbrød Rasmus hjerteligt.

»Man kan jo heldigvis lidt af hvert,« ytrede Knud kry og lod, som han overhørte taksigelsen.

»Hm, ja, det er da så vist,« bifaldt Knud. Han ville vist have sagt mere, men kunne i øjeblikket ikke få det frem, og der blev et par minutters tavshed, men denne blev omsider afbrudt af Maren, der pludselig udbrød: »Den bedrift var så sandelig en tår kaffe værd. Nu går jeg ind og brygger. — Du kommer vel med over, Hanne?«

»Ja, tak, Maren, det er just lige min kaffetid,« råbte Hanne tilbage med optræk til et lunt smil.

»Hm, ja, så er der bare lige en ting til, Knud,« ytrede Rasmus.

»Nå, hvad er det, Rasmus?«

»Jov, der er barestens det, at jeg ved nærmere eftertanke er kommen til den erkendelse, at jeg bør sætte dette hersens hegn.«

»Nej, se da — så er vi jo enige,« bemærkede Knud med et velvilligt nik omend med en skjult triumf.

»Det er vi, Knud, og det er vist alligevel bedst,« svarede Rasmus.

— — — Så fulgtes de to familier ind til fælles forsoningskaffebord efter den overståede forskrækkelse med koen.

— — — Men omme i forhaven tumlede lille Else og Hans i leg. De to tænkte ikke så langt eller dybt, de havde allerede glemt sensationen med den trommesyge ko, som blev midlet til fredens genoprettelse.

★

De gamle tror på alting, midaldrende folk har mistro til alting, unge mennesker ved alting. *Oscar Wilde.*

★

At kunne indrømme sin uvidenhed er et af de smukkeste og sikreste beviser på dømmekraft, jeg kender. *Montaigne.*

Det var en eftermiddag ind under jul. Sognefogedens kone, Ane, havde fundet det betimeligt at invitere byens damer til eftermiddagskaffe, og selvom de fleste havde travlt med juleforberedelserne, var der mødt en ret fuldtallig skare op. Man havde lige nydt den gode kaffe med dertil hørende bagværk, hvad der ikke undlod at sætte stemningen et par streger op, så der kom gang i snakken, og der var såmænd ikke een, der havde bemærket Lars Post, før han stod i stuen.

Ved synet af de mange forsamlede blev han en smule forlegen og skyndte sig at afslå en invitation på kaffe.

»Nej, det var nok ikke noget for Lars Post,« lo sognefogedens kone, »det er mærkeligt, han bliver ved med at være så genert.«

»Ja, han skulle giftes, det var lige det, han trængte til; men han får det såmænd aldrig sagt,« mente karetmagerens Else.

Nu tog Karen Serslev på Vanggård ordet, og den myndige kone vidste, hvad hun talte om. »Ja, jeg har nu lagt mærke til, at Sy-Line er glad for Lars, og det er da min tro, at det bliver de to en gang.«

»Sy-Line! hvor vil du hen, mor, hun er jo 10 år ældre end ham,« svarede datteren, den lyshårede Anna og fik travlt med at fange masker, der truer med helt at løbe væk.

»Ja, hvad betyder det? Nej, de to passer netop godt til hinanden. Hun kan sidde hjemme og sy, mens han passer sin rute, det kan de sagtens leve af; og det er såmænd sandt, hvad Else siger, det er bare, fordi han er så genert, at det ikke bliver afgjort mellem dem.«

»Du skulle have budt ham en snaps i stedet for kaffe, Ane, det havde sat mod i ham, hvem ved, om det så ikke havde endt med forlovelse, Line er jo den sidste på ruten,« lo Else.

»Det kan vel nåes i morgen,« mente Ane, »men så må I andre spæde lidt til, han skal få et par snapse her, men så heller ikke mere.«

De andre var straks med på planen. »Vi byder ham et glas portvin.« »Ja, og vi et glas likør, det skal han få til kaffen.«

»Hør, det kan I virkelig ikke være bekendt, Lars er så flink til at komme med jeres pakker og tage bud med for jer, er det en manér at lønne ham på?« udbrød Anna harmfuld.

»Ja, men vi vil ham kun det bedste, han skal bare lige have et lille puf, så ender han som Lines mand, er det at gøre ham fortræd?« protesterede de. Der var ingen, der ville høre efter Anna, der resten af eftermiddagen var påfaldende tavs.

Næste dag var det herligt vejr, stille frost med lidt sne. Lars Post var i godt humør, da han startede, og det blev ikke ringere op på dagen. Som folk da var flinke alle steder; det var jo nok de julepakker, han skulle have lidt ekstra for. Ah — sådan en snaps, den var nu dejlig. — — Een snaps, nej, det forslog slet ikke; det var for resten mærkeligt, som damerne trakterede i dag. Slet ikke ilde at have en kone, der ville have kaffen parat, når man kom hjem, selv om der ikke var likør til hver dag!

Lars Post svinger ind ad porten til Vanggård og afleverer også her både pakker og breve. Karen Serslev byder ham smilende ind. »Kom dog ind, Lars, vi har lige et lille glas til dig, det er rent for galt, som du må slæbe på alle de pakker; Anna, sørg for at Lars får noget, jeg skal nok se efter ovnen imens.«

Lars smiler selvsikker og glad. »Lad os sætte os i sofaen, Anna, der er sagtens plads til os begge to!«

Havde Karen Serslev kunnet følge sagens videre udvikling, var det sikkert gået ud over julekagerne, og dog nåede hun sit mål. Lars Post fik ikke alene friet — han fik også ja. At det skete på rutens næstsidste sted i stedet for det sidste, måtte vel skyldes de alt for store glas!

Kun Anna var af en helt anden mening.

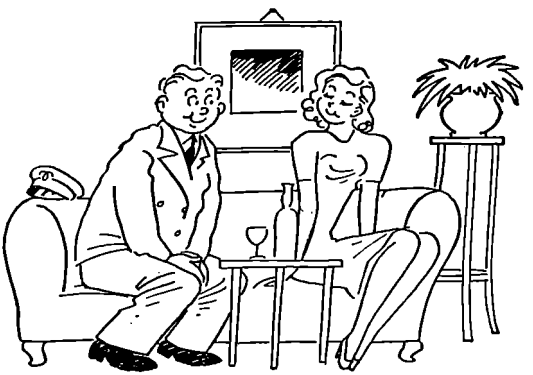

Kampen om
KAUTSJUK

Af *Dines Skafte Jespersen.*

Et spædbarn bruger gummisut på sin flaske, gummibukser uden på bleen og gumler på et gummidyr, når tænderne bryder frem. Større børn og voksne med gnasker tyggegummi, spiller med gummibolde og kører på hjul, der polstres med gummi. Gamle folk luner sengen med varmedunke af gummi — alle mennesker fra vuggen til graven bruger hver eneste dag ting, der er fremstillet af gummi: Støvler, gasslanger, elastik, viskelæder, bildæk, regnfrakker — — — altsammen så selvfølgelige og dagligdags fornødenheder, at yderst få får øjnene op for det eventyrlige i, at en portion gummi tappet af et træ i en feberdampende jungle havner som elastik om vor frokostpakke, eller beskytter os mod iskold vinterregn.

Præsidenten for det amerikanske gummisyndikat sagde allerede i 1917: »Gummi er verdens vigtigste vare.« Hans tilhørere fandt, at han overdrev ikke så helt lidt, men tiden har givet ham ret — og da amerikanerne blev klar over, i hvor høj grad han havde ret, var det ved at være for sent. Englænderne havde nemlig på det tidspunkt sikret sig koncessioner på praktisk talt alle de landstrækninger, der egner sig til gummiavl.

Indtil 1905 kom al rågummi eller kaùtsjuk fra Amazonlandet i Brasilien, hvor de indfødte trængte ind i de næsten ufremkommelige urskove og tappede de vildtvoksende træer for den værdifulde saft. Der blev ikke anlagt plantager, men regeringen forbød udførsel af frø fra gummitræer, hvilket dog ikke forhindrede en ung englænder i at tage en rigelig portion med sig til Ceylon og Malakka, hvor det efter mange års eksperi-

menter lykkedes at fremdrive udmærkede avlstræer. I 1905 blev over 99 % af verdens kautsjukhøst indsamlet i urskovene — otte år senere kun 55 % og i 1922 kun 7 % — de resterende 93 % kom fra plantagerne på Malakka og i Ostindien. Englænderne beherskede fuldstændig markedet, og køberne måtte betale de priser, der forlangtes — de var ikke små. Hollænderne skummede dog deres del af fløden, da de også i god tid havde fået øje på chancen — men nu satte andre nationer alle sejl til for at være med i kapløbet. Amerikanerne anlagde plantager på Filippinerne, i Brasilien og i Liberia på Afrikas vestkyst. Belgierne hentede gummi hjem fra Kongo og tyskerne fra Kamerun — og rundt omkring i laboratorier arbejdede man febrilsk på at skaffe den uundværlige vare ad kemisk vej. Det er lykkedes i så høj grad, at den »syntetiske« kautsjuk, fremstillet af kul og kalk, både er mere modstandsdygtig og mere slidstærk — den har kun een fejl: den er dyrere end den, der udvindes af træerne.

Den voldsomme kamp på gummimarkedet indvirkede hurtigt på priserne. I 1925 kostede et kilo kautsjuk halvtredie dollar — i 1928 betaltes der kun 34 cent pr. kilo.

Under krigen var der i lang tid lukket for tilførsel af rågummi fra oversøiske lande. Intet under, at det gav voldsomme prisstigninger, og aviserne stadig kunne fortælle om vareåger. Der var en sag fremme om et bildæk, som blev jobbet op i en pris af 800 kroner — underligt at tænke på, at da en brun malaj tappede gummi af sine træer til netop det dæk, tillod hans fortjeneste på foretagendet ham måske lige akkurat at spise sig mæt i en portion ris.

Nu er man i fuld gang med at få Østindiens plantager i drift efter ødelæggelserne under krigen med japanerne, så den tid skulle ikke være fjern, da verdensmarkedet atter bliver mættet med gummi.

FAG-REGISTER (1914–1949)

Bogens praktiske Stof er fortsat i hver Aargang. Ved at opbevare Almanakkerne vil man efterhaanden faa sig en *Landbrugs-Haandbog*, hvorfor Register over de forskellige Artikler meddeles nedenfor:

Sygdomme hos Husdyrene.

Kælvningsfeber hos Koen. *Kolik* hos Hesten og hos Studen. *Trommesyge, Stivsyge* hos Svin. *Nyrebetændelse* hos Hesten. (Aargang 1914). — *Blyforgiftning. Blodsvulster. Senebrud* hos Hesten. Tørre og sprukne *Hove.* Smitsom *Kalvedødelighed. Ufrugtbarhed* hos Hoppen og Koen. *Grisenes Pleje.* (1915). — *Rødsyge, Ringorm, Stengalle, Forgiftning* med Salt og Saltlage, *Rajgræs-, Rapskage-, Bomuldsfrøkage-* og *Meldrøjeforgiftning.* (1916). — *Lutterstald* hos Hesten. *Forbenet Dragtbrusk. Knæsvamp.* (1917). — *Lungeorm. Skab. Stivkrampe.* (1918). — *Klovbrandbyld. Benhindebetændelse. Pindhose.* (1919). — *Albuesvamp, Stolesvamp, Piphas, Pærehas.* (1920). — *Benedder. Mundsyge* hos Hesten. *Benbrud.* (1921). — *Fjerkræsygdomme. — Kastning* hos Kvæg. (1922). — *Yvertuberkulose* hos Køer. (1923). — *Miltbrand.* (1924). — *Miltbrandsemfysen.* (1925). *Katarrhalsfeber.* (1926). — *Smitsom Svælglamhed hos Kvæget.* (1927). — *Fjerkrætuberkulose.* (1928). — *Staldventilation.* (1932). — *Smittefaren ved Kvægets og Menneskets Tuberkulose.* (1933). — *Husdyrsygdomme, der ogsaa har angrebet Mennesket.* I. (1938). — *Husdyrsygdomme, der ogsaa har angrebet Mennesket.* II. (1939). — *Fodring af Grisesøer.* (1943). — *Forfangenhed hos Hesten.* (1944). — *Husdyropdrættet og dets Pleje.* (1945). — *Skab hos Svinet.* (1946). *Akabaltose.* (1948).

Vor Sundhed.

Børns Søvn. (1914). — *Aandedrag — dyb Aanding.* (1915). — *Luft, Sol og Klæder.* (1916). — *Medicinovertro.* (1917). — *Livgivende Stoffer.* Pas paa *Børnenes Tænder!* (1918). *Grøntsagers* Betydning i Ernæringen. (1919). — Luften i vore Boliger. *Om Tuberkulose.* (1920). — *Barnets første Leveaar.* (1921). — *Spæde Børns Sygdomme.* (1922). — *De epidemiske Børnesygdomme.* (1923). — *Hjemmebarnets Hygiejne.* (1924). — *Skolebarnet.* (1925). — *Behandling af Saar.* (1926). — *Havregryn. — Om Svangerskab, Fødsel og Barselseng.* (1927). — *Vore Tænder og deres Pleje.* (1928). — *Legemskultur. I.* (1929). *Legemskultur. II. De gamle Maorier.* (1930). — *Badning.* (1931). — *Idræt. — Kræft og dens Aarsager.* (1932). — *Om Tobak. — Daglig Sundhedspleje.* (1933). — *Om Tuberkulose. — Mælk og Folkesundhed. — Legemskultur.* (1934). — *Hudpleje.* (1935). — *Vor Ernæring.* (1936). *Kampen mod Kræften. — Sund og billig.* (1937). — *Den daglige Øvelse.* (1937). — *Ikke rask — ikke syg.* (1938). — *Daarlige Nerver.* (1939). — *Narresutten.* (1940). — *Sjæl og Legeme.* (1941). — *Sund Ernæring.* (1942). — *Kost, der beskytter mod Sygdom.* (1943). — *Følgerne af ikke at drikke Mælk.* (1945). — *Af Vaccinationens Historie.* (1946). *Kost som Kur.* (1948).

Lov og Ret.

Testamente paa Dødslejet. Enkens Hensidden i *uskiftet Bo. Voldgift* i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr. (1914). — *Formueforholdet mellem Ægtefæller — Ægtepagt — Bosondring.* Udskrivning fra Skolen. (1915). — *Hegnspligt. Stempling og Stempeltakster. Erstatning ved Slukningsarbejder.* (1916). — *Vands Afledning og Afbenyttelse. Forsikring mod Ulykke.* (1917). — *Mark- og Vejfred.* (1918). — Begrænsning i den frie *Omsætning af Landbrugsejendomme.* (1919). — *Stempelafgift* ved Overdragelse *af faste Ejendomme. Gift* mod skadelige Dyr. *Skjulte Fejl hos Husdyrene.* (1920). — Forandring af *Landboejendommenes Navne.* (1921). — *Lov om Invalideforsikring. Kroniske syge.* (1924). — *Folkeregistre. Fattiglovens* § 61. *Statsstøtte* til tuberkuløses Sygebehandling. *Æresoprejsning uden Bevilling.* (1925). — *Oprettelse af Husmandsbrug.* — »*Oktoberloven*«. — Afgift af *Arv og Gave.* (1926). — *Ejendomsbeskatning.* (1927). — *Personretten.* (1928). — *Familieretten. — Medhjælperens Værelse.* (1929). — *Familieretten. II. Ægteskabsbetingelser.* (1930). — *Vejrettigheders Sikring. — Myndighed i Medhjælperforhold.* (1931). — *Formueforholdet mellem Ægtefæller.* (1932). — *Separation.* (1933). — *Ægteskabets Ophør.* (1934). — *Hvad kan en Skyldner udtage? — Værn mod Hunde.* (1935). — *Naboforhold og Naboret.* (1938). — *Handel med Husdyr.* (1940). — *Medhjælperforhold.* (1941). — *Private Vejrettigheder.* (1944).

Landbrugets Velgørere.

N. J. Fjord. (1916). E. M. Dalgas. (1917). P. Nielsen, Tystofte. (1918). Edvard Tesdorph. (1919). Th. Riise Segelcke. (1920). *Bondestandens Frigørelse:* Chr. Reventlow, John L. Reventlow, Chr. Colbjørnsen. (1921). Severin Jørgensen. (1923). Ludvig Schrøder. (1924). Professor B. Bang. (1925). Christen Kold. (1926). *Professor Lars Frederiksen.* (1927). *Adam Vilhelm Moltke.* (1942). *Christian Reventlow.* (1943).

Landbrug i Nutiden.

Landbrug i Nutiden. (1927). — *Hvad en Græsmark er værd.* (1929). — *Tuberkulosen og vort Kvægbrug.* (1930). — *Forsøg angaaende Svinefodring.* (1931). — *Mæglingsspørgsmaalet i Videnskabens Belysning.* (1932). — *Regnskabsføring i Landbruget.* (1933). — *Landbrugs-Studiekredse.* (1934). — *Raceforbedring i Kvægavlen. Hygiejnisk Mælkeproduktion.* (1935). — *Kan vi malke i Danmark?* (1936). — *Hvorledes giver Hønsene det bedste Udbytte?* (1938). — *Hjemmeavlet Kraftfoder.* (1939). — *Landbrugsudstillingen paa Bellahøj.* (1939). — *Kartoffeldyrkning. Regnskabsføring.* (1940). — *Landbrugets Driftsproblemer. Ukrudtet.* (1941). — *Handel med Gødnings- og Foderstoffer.* (1943). — *Kalkens Betydning for Planteavlen.* (1944). — *Vore første Landbrugsskoler.* (1946). *Høstudbyttet.* (1949). — *Kaniner som husdyr i landbruget.* (1949). — *Danmarks mælkeproduktion.* (1949). — *Mælkeafkøling.* (1949). — *Danmarks mejerier.* (1949). — *Danmarks normalhøst.* (1949). — *Danmarks husdyrbestand.* (1949). — *Danmarks Eksport.* (1949). — *Hjælpemidler i arbejdet i husmandsbruget.* (1949). — *Mælkehygiejne.* (1949).

Vore Landbrugsskoler.

Graasten. (1935). — *Tune.* (1939). — *Asmildkloster.* (1940).

Fra Naturens Verden.

En Kaffebønnes Historie. (1914). Kun en Flue. (1915). Kun en Orm. (1916). Lidt Naturbetragtning. (1917). Hvordan Kul blev til. (1918). En Glasaals Livshistorie. (1919). Rejseminder fra Brasilien. (1920). Kundskab om Naturen før og nu. (1929). Om Universets Udstrækning. (1930). *Er der Liv paa andre Kloder?* (1933). — *Maanen.* (1934). *Ringplaneten Saturn.* (1935). *Nye Stjerner.* (1936). Stjerneskud og Ildkugler. Livets Oprindelse. (1937). — Solen. (1938). — Spiraltaagerne. (1944).

Haven og Marken.

Hegnsplantning. Fredningsbestemmelser i Jagtloven. (1914). *Læplantning.* (1915). *Havens Pasning.* (1916). *Kartoflens Dyrkning.* (1919). *Verdensproduktionen.* (1925). — *Lysplet- og Guldspidssygen.* (1939). — *Nutidens Indhegning.* (1940).

Regnehjælp.

Tals Delelighed. Almindelige Brøker. Decimalbrøker. (1914). Procentregning. (1915). Fladers Beregning. (1916). Legemers Beregning. (1918). Kvadratrod. (1920). Den retvinklede Trekant. (1921).

Blandede Emner.

Evighedskalender. *Rentetabel.* Landmandens *boglige Hjælpemidler.* Dyrekredsens Himmeltegn. *Kreaturholdet* i det danske Landbrug. (1914). *Hønsehold.* (1915). Sædemarkerne og deres Sagn. (1916). Barometret i Naturen. (1917). Jorden og dens Sagn. (1919). Om Solsikken. (1922). Vore Bonde- og Almueminder. (1926). Primitiv og moderne Tænkemaade. — Vore gamle Slotsruiner. (1928). Ukrudt i Sæden. Valmue. (1929). Livets Væsen og Døden. (1931). Tidslerne. Om Livets Oprindelse. (1932). Det kgl. Teater. (1933). En Rejse i Holland. (1936). Danmarks største Skov. (1937). Tycho Brahe. Hormoner. I. (1940). — Hormoner. II. (1941). — Af vore Landboforeningers Historie. (1942). — Juletravlhed i gamle Dage. (1943). — De ældste Fund af Mennesker. (1944). Tørvemosernes Gaver. — Om Tagora. — Bonde-Practica. — Maanedernes Navne. — Fra vor landlige Fattigforsørgelse. (1945). — Om Kaffens Oprindelse. — Af Gaasens Historie. — Hartkornet. — Skiftedagene. — Ludvig Holberg om Tobak. — Vestjyske Levekaar. — Hjem og Barn. — En Moders Raad. Tycho Brahes Vejrspaadomme. — De lange Herrebenklæder. Luther om Troen. — Gamle Landbrugslønninger. — Af en gl. Sundhedskogebog. — Det fredede Ukrudt. — Tyendeforhold i gl. Tid. — Fra Skrivekunstens første Tid. — Spaadom om Biler etc. (1946). — Fabelen og Sandheden. — Briller. — Almanakker. — Omkring 1848. — Med i »64«. (1948). — Fællesfryserier. (1949). — Traktoren. (1949).

Forfatning og Styrelse.

Grundloven, Kongemagten, Ministeriet. (1928). — Rigsdagen. Folketingsvalg, Landstingsvalg. (1929). Folketinget. De to sidste Folketingsvalg. (1930). Den udøvende og dømmende Magt. (1931). — Grundloven og Borgeren. (1932).

Overborgmester H. P. Sørensen på rundtur i hovedstaden med det populære studekøretøj fra udstillingen »Jylland i København«.